

EN NY STRUKTUR

DEBATOPLÆG

AF

ADVOKATRÅDETS STRUKTURUDVALG

25. APRIL 2007

Advokatrådets Strukturudvalg

I. INDLEDNING	4
1. UDVALGETS KOMMISSORIUM	4
2. UDVALGETS SAMMENSÆTNING	7
3. UDVALGETS ARBEJDE	8
II. RESUMÉ	9
III. ADVOKATSAMFUNDETS NUVÆRENDE STRUKTUR OG ARBEJDSOPGAVER	22
1. ADVOKATSAMFUNDETS VEDTÆGTSREGULEREDE STRUKTUR	22
1.1. ADVOKATMØDET	22
1.2. ADVOKATRÅDET	23
1.3. ADVOKATNÆVNET	23
1.4. KREDSBESTYRELSERNE	25
1.5. KREDSMØDERNE	26
2. ADVOKATSAMFUNDETS NUVÆRENDE OPGADEVARETAGELSE	26
IV. NY ORGANISATION SOM FØLGE AF LOVGIVNING	31
1. DET NYE ADVOKATSAMFUNDS FORMÅL OG BEFØJELSER IFØLGE LOVFORSLAGET	31
2. ADVOKATFIRMAER SOM RETTIGHEDS- OG PLIGTSUBJEKT	33
2.1. GÆLDENDE RET OG LOVFORSLAGET	33
2.2. REGLER AFLEDT AF RETSPLEJELOVEN	36
2.3. ØVRIGE REGLER	37
2.4. UDVALGETS OVERVEJELSER	40
2.4.1. VALGFRIHEDSMODELLEN	43
2.4.2. SYSTEMFEJLSMODELLEN	44
2.4.3. SUBSTITUTIONSMODELLEN	44
2.4.4. SÆRLIGT OM ORGANISATIONS- OG VIRKSOMHEDSANSATTE ADVOKATERS FORHOLD	47
2.5. UDVALGETS ANBEFALINGER	47
3. ÆNDREDE STEMMEREGLER OG SAMMENSÆTNING AF DE KOLLEGIALE ORGANER	50
3.1. PRINCIPPER FOR EN NY VALGSTRUKTUR	50
3.1.1. AFSKAFFELSE AF LOKALE VALG	50
3.2. INTRODUKTION AF REPRÆSENTANTSKABSMODELLEN	51
3.2.1. REPRÆSENTANTSKABETS SAMMENSÆTNING	51
3.2.1.1. GENNEMGANG AF REPRÆSENTANTSKABSMODEL 1	52
3.2.1.1.1. VALG I GRUPPE A	52
3.2.1.1.2. VALG I GRUPPE B	52
3.2.1.1.2.1. MODEL 1 – FAGSØJLEMODELLEN	52
3.2.1.1.2.2. MODEL 2 – FIRMAMODELLEN	53
3.2.1.1.2.3. MODEL 3 – VIRKSOMHEDSMODELLEN	55

Advokatrådets Strukturudvalg

3.2.1.1.2.4. MODEL 4 – SEKTORMODELLEN	56
3.2.1.1.2.5. MODEL 5 – FORENINGSMODELLEN	59
3.2.1.2. GENNEMGANG AF REPRÆSENTANTSKABSMODEL 2	61
3.3. UDVALGETS OVERVEJELSER	63
3.4. UDVALGETS ANBEFALINGER	67
4. KREDSENES FREMTIDIGE STRUKTUR	71
4.1. KREDSENES FREMTIDIGE OPGAVER	71
4.2. UDVALGETS OVERVEJELSER	72
4.3. UDVALGETS ANBEFALINGER	76
5. ADVOKATNÆVNET	76
5.1. UDVALGETS ANBEFALING	77
<u>V. FREMTIDIG VARETAGELSE AF ADVOKATSTANDENS BRANCHEMÆSSIGE INTERESSER</u>	78
1. BRANCHEORGANISATIONENS FORMÅL	80
2. MODELLER FOR EN FREMTIDIG BRANCHEORGANISATIONENS STRUKTUR	80
2.1. BRANCHEORGANISATIONEN ER FOR ADVOKATVIRKSOMHEDERNE	80
2.2. BRANCHEORGANISATIONEN ER FOR ALLE ADVOKATER	81
2.3. BRANCHEORGANISATIONEN ER FOR ADVOKATER OG PARTNERE I ADVOKATVIRKSOMHEDER	82
2.4. PARAPLYORGANISATION FOR ADVOKATFORENINGER	82
3. HVILKE OPGAVER KAN/SKAL EN INTERESSEORGANISATION FOR ADVOKATER LØSE?	83
4. HVORDAN KAN OPGAVERNE LØSES?	85
5. UDVALGETS ANBEFALINGER	87
<u>VI. KONKLUSION</u>	88
<u>VII. BILAG</u>	91
1. VALGREGLER OG ORGANISATION FOR ANDRE ERHVERVSORGANISATIONER	91
1.1. DANSK INDUSTRI	91
1.2. DJØF	93
1.3. DEN ALMINDELIGE DANSKE LÆGEFORENING	94
1.4. FORENINGEN AF STATS-AUTORISERED E REVISORER	96
1.5. DANSK ERHVERV	97
2. MODELOVERSIGT OVER DE TO REPRÆSENTANTSKABSMODELLER, SOM UDVALGET PEGER PÅ	98
2.1. REPRÆSENTANTSKABSMODEL 1	99
2.2. REPRÆSENTANTSKABSMODEL 2	100

I. Indledning

1. Udvalgets kommissorium

Advokatrådets Strukturudvalg blev besluttet nedsat af Advokatrådet d. 15. august 2006 med følgende kommissorium:

”Kommissorium for Advokatrådets Strukturudvalg

1. Advokatbranchen har særligt i de seneste to årtier undergået store strukturelle forandringer. Forandringerne har betydet en øget diversitet i branchen og har skærpet konkurrencen blandt advokaterne indbyrdes.

To ud af tre advokatvirksomheder er i dag enkeltmandsforretninger om end en del drives i kontorfællesskaber. Knap hver femte advokat er beskæftiget i en af landets ti største advokatvirksomheder. Over halvdelen af landets advokater er beskæftiget i København og knap halvdelen af branchens samlede omsætning skabes af den fjerdedel af branchens advokater, som er ansat i en advokatvirksomhed med mindst 20 advokater. Godt hver syvende advokat er ikke længere ansat i en traditionel advokatvirksomhed, men virker som advokat i en organisation, en erhvervsvirksomhed el.lign. Endelig er godt to ud af tre advokater i advokatvirksomhederne ikke partnere.

De store strukturelle forandringer er ikke et særkende for advokatbranchen. På andre samfundsområder gennemføres i disse år omfattende strukturelle reformer, hvilket f.eks. har afspejlet sig i en retskreds- og domstolsreform, en politireform og en kommunalreform.

Det er næsten hundrede år siden, at Advokatsamfundets organisation baseret på advokat kredse har været undergivet en større reform. I de seneste år har der været rejst spørgsmål om, hvorvidt Advokatsamfundets struktur er tilstrækkelig moderne og tidssvarende til at møde de udfordringer, som advokatbranchen står overfor og til at løse de opgaver, som lovgiver har fastlagt, at Advokatsamfundet skal løse. Også de gældende regler om advokaters forhold, herunder særligt vedrørende advokaters eneret til at repræsentere andre i retssager og det pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet har været gjort til genstand for debat. Sidstnævnte ikke mindst med nedsættelsen af Justitsministeriets udvalg vedrørende advokater i 2003.

Flertallet i dette udvalg kom i betænkningen fra september 2006 med en anbefaling om, at Advokatsamfundet også fremover udgøres af alle advokater. Organisationen får dog under respekt af den negative foreningsfrihed mere karakter af en ”public law institution” i relation til sin ved lov fastlagte

Advokatrådets Strukturudvalg

opgavevaretagelse. Som følge heraf skal alle advokater med beskikkelse betale en afgift til dækning af Advokatsamfundets aktiviteter, herunder til Advokatsamfundets tilsyns- og disciplinærvirksomhed. Flertallets forslag til ændringer i Advokatsamfundets formål og opgavevaretagelse skal overordnet tilgodesee, at borgere og virksomheder fortsat har adgang til uafhængig og kvalificeret advokatbistand, at der gennemføres væsentlige og retssikkerhedsmæssigt forsvarlige liberaliseringer, og at princippet om negativ foreningsfrihed for advokater respekteres.

Ifølge flertallet i Advokatudvalget vil Advokatsamfundets opgave i hovedtræk fremover være at sikre:

- at tilsyns- og disciplinærmyndigheden over advokater og andre opgaver af væsentlig samfundsmæssig betydning forbliver uafhængig af staten,
- at kvaliteten af advokatydelser bevares ved at føre skærpet tilsyn med advokaterne, ved at gennemføre en reform af advokatuddannelsen, ved at indføre obligatorisk efteruddannelse for alle advokater samt ved stærkt at forøge offentliggørelse af disciplinære sanktioner,
- at behandlingen af klagesager over advokater forkortes og moderniseres væsentligt, og at brugerindflydelsen øges gennem en ændret sammen-sætning af Advokatnævnet, og
- at liberalisering og øget konkurrence på markedet for juridisk rådgivning sikres gennem ændringer i reglerne om adgangen til at eje advokat-selskaber, ændrede adgangskrav til professionen samt en lempelse af advokaters eneret til at repræsentere parter i retten.

Flertallet i Advokatudvalget finder tillige, at Advokatsamfundet bør sikre, at den samlede advokatstands apolitiske arbejde for det danske retssamfund bevares, f.eks. gennem udarbejdelse af høringsvar, som ikke forfølger partipolitiske eller fordelingsmæssige interesser, men som alene har til formål at bidrage til regeringens og Folketingets arbejde for retssikkerheden på baggrund af advokaternes særlige faglige indsigt. Dertil kommer oplysning til borgerne om dagligdagens juridiske problemer og disses behandling inden for retsvæsenet.

Advokatsamfundet får også ifølge flertallet til opgave at sikre, at advokaterne i fællesskab kan løfte den opgave, som lovgivningsmagten forudsætter, at standen løser, i form af gratis rådgivning til enhver i det danske samfund.

Endelig har flertallet lagt vægt på, at Advokatsamfundet også på områder, som har en naturlig sammenhæng med Advokatsamfundets særlige status som tilsyns- og disciplinærmyndighed, har til opgave at værne om advokatstandens uafhængighed, integritet og faglige kompetence.

Af betænkningen fremgår det i relation til den nærmere opgaveafgrænsning, at

Advokatrådets Strukturudvalg

”det kan diskuteres, hvilke opgaver der kan og skal henlægges til et offentligretligt organ som Advokatsamfundet. Nogle af de aktiviteter, som Advokatsamfundet forestår efter den gældende ordning, kan have en vis lighed med aktiviteterne i en interesseorganisation. Herved tænkes f.eks. på arbejdet med positionering og udvikling af advokatstanden. Om sådanne aktiviteter vedblivende skal være omfattet af Advokatsamfundets formål under en lovændring, der i videre omfang end i dag betoner Advokatsamfundets offentligretlige funktioner, bør i givet fald afklares i forbindelse med justitsministerens godkendelse af Vedtægt for Det danske Advokatsamfund.”

På den anførte baggrund og i lyset af, at der nu er forløbet mange, mange år siden den sidste større samlede revision af retsplejelovens afsnit om advokater og Advokatsamfundets vedtægt, har Advokatrådet besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en samlet gennemgang af Advokatsamfundets struktur.

Udvalgets arbejde skal munde ud i et debatoplæg til advokatmødet 2007 om den fremtidige struktur for Advokatsamfundet. Strukturoplægget bør sikre:

- at Advokatsamfundet som organisation bliver moderne og tidssvarende,
- at Advokatsamfundet kan løse de opgaver, der ved lov er blevet pålagt organisationen, således som dette er blevet udtrykt af flertallet i Justitsministeriets udvalg vedrørende advokater,
- at Advokatsamfundets struktur afspejler branchens diversitet og struktur,
- at de beslutninger, der træffes i de respektive kollegiale organer er bredt forankret i branchen, og
- at organisationsstrukturen er fleksibel, således at den løbende kan tilpasses den fortsatte brancheudvikling.

2. Udvalget skal blandt andet overveje, om Advokatsamfundets kollegiale organer såsom Advokatrådet, Advokatnævnet, Kredsbestyrelser, rådets udvalg, Serviceselskabet samt diverse andre beslutningsfora, er repræsentativt sammensat set i forhold til organisationens overordnede formål, løbende opgaver og branchens struktur.

Udvalget bør i denne forbindelse have for øje, at karakteren og omfanget af de arbejdsopgaver, som følger af at være medlem af et kollegialt organ skal være foreneligt med advokatgerningen.

3. Udvalget skal i den forbindelse tillige overveje disse kollegiale organers og øvrige beslutningsforas sammensætning, herunder reglerne for valgret og

Advokatrådets Strukturudvalg

valgbarhed samt hvorvidt rekrutteringsgrundlaget fortsat bør være baseret på et geografisk princip.

4. Selv om Advokatsamfundets struktur som nævnt reelt har været uforandret i en lang årrække, har Advokatrådet flere gange taget initiativ til at søge strukturen revideret, hvilket bl.a. har fundet udtryk i den rapport, der blev afgivet af en arbejdsgruppe i marts 2003 om kredsens fremtid, og i et udvalgsarbejde der blev iværksat på det almindelige advokatmøde i 2003. Når overvejelserne i disse arbejdsgrupper ikke har kunnet føre til en vedtagelse af ny struktur, kan det bl.a. skyldes den samfundsmæssige udviklings hast samt en sammensætning af arbejdsgrupperne, der lagde vægt på den bestående strukturs repræsentation i arbejdsgrupperne.

Advokatrådet finder, at udvalget nu skal have en anderledes sammensætning, men således at overvejelserne i de nævnte udvalg skal nyttiggøres i udvalgets drøftelser.

5. Udvalget bør også inddrage Advokatsamfundets forhold til Serviceselskabet og til specialforeningerne set i lyset af de opgaver, som Advokatsamfundet ved lov er blevet pålagt at løse og i lyset af de strukturreformer, som udvalget måtte lægge op til.

6. Endelig kan udvalget behandle andre relevante problemstillinger vedrørende forhold, som det måtte findes hensigtsmæssigt at tage op i relation til en eventuel ændring af Advokatsamfundets struktur.

Medlemmer:

Udvalget skal bestå af en formand (Kammeradvokat Karsten Hagel-Sørensen) og ni medlemmer, som udpeges af udvalgsformanden.

Sekretariatet: Generalsekretær Henrik Rothe og direktionsassistent Camilla Struckmann.

2. Udvalgets sammensætning

Udvalget har ved afgivelsen af dette debatoplæg haft følgende sammensætning:

Formand:

Kammeradvokat Karsten Hagel-Sørensen

Medlemmer:

Managing Partner Lars Svenning Andersen, Bech-Bruun

Advokatrådets Strukturudvalg

Advokat Gry Asnæs, Markedschef i Dansk Erhverv
Bestyrelsesformand Poul Flemming Hansen, Plesner
Formand for Danske Boligadvokater Henrik Høpner, ADVODAN Lyngby
Tidl. managing partner Anders Lavesen, Kromann Reumert
Bestyrelsesformand Henrik Lind, Gorrissen Federspiel Kierkegaard
Formand for ADVODAN Steen Marslew, ADVODAN Holbæk
Kredsbestyrelsesformand Peter Rønnow, Lett Advokatfirma, Århus
Philip Thorsen, Mazanti-Andersen, Korsø Jensen & Partnere

3. Udvalgets arbejde

Udvalget har afholdt 6 møder.

Udvalget har efter to indledende generaldebatter drøftet en række temaer, som belyser behovet for strukturændringer, herunder advokatvirksomheder som rettigheds- og pligtsubjekt, kredsens fremtidige struktur og ændrede stemmeregler for sammensætningen af de respektive ledelsesorganer i Advokatsamfundet samt opbygning af en frivillig advokatforening.

Udvalget modtog først det endelige lovforslag på baggrund af Advokatudvalgets betænkning efter afholdelsen af sit fjerde møde, og har derfor ikke kunnet forholde sig til de præcise konturer af en fremtidig organisation før på udvalgets sidste to møder.

Udvalget har beskrevet og drøftet en række løsningsmodeller i forbindelse med de spørgsmål, som opstår ved en afskaffelse af det lovpligtige medlemskab af Advokatsamfundet, samt den organisatoriske ændring, som gennemførelsen af Advokatudvalgets model 1 medfører. Her tænkes i særlig grad på indskrænkningen i Advokatsamfundets formål, således at advokatstandens interesser som branche ikke længere kan varetages i denne organisation. Som følge heraf har udvalget under kapitel V beskrevet konturerne af en frivillig organisation, samt dennes berøringsflader til det lovregulerede Advokatsamfund.

Udvalgets formand og sekretariat har endvidere deltaget i et møde med repræsentanter fra specialforeningerne indkaldt af Henrik Høpner. Mødet fandt sted 19. februar 2007 i Advokaternes Hus. Formålet med mødet var at drøfte foreløbige konklusioner og tilkendegivelser fra Strukturudvalget i et bredere forum, samt at inddrage foreningernes umiddelbare holdning hertil.

Udvalgets arbejde blev afsluttet 25. april 2007.

II. Resumé

Advokatrådets strukturudvalg blev nedsat i september 2006 med Karsten Hagel-Sørensen som formand.

Af kommissoriet følger, at udvalgets arbejde skal munde ud i dette debatoplæg, som skal drøftes på Advokatmødet 2007. Debatoplægget skal omhandle den fremtidige struktur for Advokatsamfundet og skulle sikre, at Advokatsamfundet som organisation bliver moderne og tidssvarende, og at Advokatsamfundet fremover kan løse de opgaver, som er foreskrevet ved lov (nu lovforslag nr. L 163). Det er også et krav, at Advokatsamfundets struktur skal afspejle branchens diversitet og struktur, samt at de beslutninger, som fremover skal træffes i Advokatsamfundets respektive ledelsesorganer, er bredt forankret i branchen. Endelig skal udvalgets forslag til en fremtidig organisationsstruktur tage højde for, at strukturen løbende kan tilpasses den fortsatte brancheudvikling.

Varetagelse af brancheinteresser og kompetencefordeling

Strukturudvalget har lagt Justitsministeriets lovforslag nr. L 163 om revision af advokatreguleringen til grund for udvalgets konklusioner og anbefalinger. Men udvalget har også holdt sig for øje, at varetagelsen af advokatstandens kommercielle interesser er meget værdifulde for advokatbranchen, f.eks. Aarsøe Nielsen rapporten, privatkundeundersøgelserne fra Ziirsén og rapporten fra Copenhagen Economics.

Det har derfor været vigtigt for udvalget at sikre, at en fremtidig struktur også tager højde for, at varetagelsen af advokatstandens interesser ikke berør på den enkelte advokats eget initiativ, men at der strukturelt gives mulighed for at løse denne opgave som én samlet branche.

Til varetagelse af disse brancheinteresser har udvalget haft som grundlæggende forudsætning, at en frivillig, slagkraftig brancheorganisation for advokater måtte understøttes, således at denne kunne eksistere ved siden af det lovpligtige Advokatsamfunds tilsyns- og disciplinærmyndighed samt virke til gavn for det danske retssamfund.

Derfor har udvalget lagt til grund, at opgave- og kompetencefordelingen mellem en frivillig brancheorganisation og Advokatsamfundet fastlægges således, at der levnes videst muligt spillerum til en frivillig organisation, og at opgaver, som naturligt kan henføres til både Advokatsamfundet og til en frivillig forening, henlægges til den frivillige forening.

Advokatrådets Strukturudvalg

Advokatvirksomheder som pligtsubjekter

Med dette in mente har udvalgets arbejde taget udgangspunkt i det grundlæggende princip, at pligter skal være forudsætningen for at opnå rettigheder i Advokatsamfundets fremtidige struktur. Som følge heraf har udvalget nøje drøftet, om advokatvirksomheder kunne gøres til pligtsubjekter for den retlige standard god advokatskik i videre omfang end i dag.

På en lang række områder, vil der være tale om, at en placering af en pligt hos en advokatvirksomhed i stedet for hos den enkelte advokat blot vil have karakter af at medføre rene administrative lettelser, f.eks. i relation til afgivelse af klientkontoerklæring, erklæring om forsikringsforhold og dokumentation for opfyldelse af efteruddannelseskravet. Udvalget finder, at det i relation til disse advokatpligter er helt uproblematisk, at advokatvirksomheden fremover indtræder som pligtsubjekt.

Herudover stiller udvalget forslag om, at advokatvirksomheder altid er pligtsubjekter for de såkaldte systemfejl. Udvalget anbefaler, at selve begrebet systemfejl hverken fastlægges for vidt eller for snævert, men at der levnes en vis margin med henblik på at gøre reglen operationel og opnå det ønskede paradigmeskifte i advokatansvaret. Udvalget finder, at systemfejl som minimum er overtrædelser af de områder af god advokatskik, som naturligt kan henføres til virksomheden. Et nærliggende eksempel herpå er visse typer af advokatetiske svigt i relation til interessekonfliktreglerne.

Mange sager om interessekonflikter løses i dag for de større advokatvirksomheders vedkommende i etiske organer, hvortil ikke alle advokater eller partnere har adgang. Den nuværende situation kræver, at hvis en ansat advokat eller en partner er uenig i virksomhedens etiske organs afgørelse, skal han eller hun tale firmaets ledelsesorgan midt imod, fordi det også er den ansatte advokat eller partner, som vil skulle stå til ansvar i Advokatnævnet, hvis det etiske organs vurdering viser sig at være forkert. Derimod vil medlemmerne af det etiske udvalg typisk ikke blive inddraget i Advokatnævnets bedømmelse og udmåling af sanktioner.

Det er en vigtig advokategenskab at kunne sige fra over for brud på advokatetikken, men da mange sager af en vis størrelse løses i teams af advokater og partnere, kan muligheden for at sige fra blive vanskeliggjort. Hertil kommer, at etableringen af etiske udvalg også er udtryk for, at man har koncentreret de nødvendige oplysninger i relation til at foretage den endelige vurdering af spørgsmålet om en eventuel overtrædelse af advokatetikken på ganske få hænder. Og det er ikke givet, at den, der i dag bærer det endelige ansvar, har de informationer der skal til for at vurdere, om der er fare for en overtrædelse.

På den baggrund sætter strukturudvalget spørgsmålstegn ved, om den enkelte ansatte advokat/partner bør bære ansvaret for en overtrædelse af de etiske regler, som han eller hun ikke har været med til at beslutte, og til hvilken vurdering han eller hun ikke nødvendigvis har haft de nødvendige informationer.

Advokatrådets Strukturudvalg

For overtrædelse af god advokatskik i øvrigt finder udvalget, at advokat-virksomheden skal kunne vælge, om virksomheden ønsker at byde sig til som pligtssubjekt eller ej, dog med den undtagelse, at visse overtrædelser af god advokatskik altid må stå under personligt ansvar for den enkelte advokat, f.eks. brud på tavshedspligten. Det er dog ikke udvalgets tanke, at Advokatnævnet skal være begrænset af, om advokatvirksomheden har budt sig til eller ej. Derfor har udvalget stillet forslag om, at Advokatnævnet altid må have kompetence til efter et konkret skøn at inddrage en advokatvirksomhed som pligtssubjekt, hvis nævnet finder, at det er virksomheden og ikke den pågældende advokat, som bærer ansvaret for bruddet på advokatetikken.

Disse forslag gælder dog ikke for de virksomheds- og organisationsansatte advokater.

Da det er advokatvirksomheden, som i tilfælde af for meget oppebåret salær, har forpligtelsen til at tilbagebetale salæret uafhængigt af, om den advokat, som beregnede sig honoraret fortsat er i virksomheden eller ej, må advokatvirksomheden også altid være pligtssubjekt i relation til de rene salærklager.

Særligt om forholdet til fuldmægtige

Udvalgets drøftelser om forholdet til fuldmægtige har taget udgangspunkt i, at reformforslag ikke må bevirke en devaluering eller faglig forringelse af den teoretiske og praktiske uddannelse af fuldmægtige. En ændret autorisationsordning må derfor alene have til hensigt at skabe en tidssvarende retstilstand i relation til spørgsmålet om, hvem der figurerer som pligtssubjekt, samtidig med at den sikrer en forsvarlig og bred uddannelse af advokatfuldmægtige. Den faglige uddannelsespligt og det etiske ansvar må med andre ord følges ad.

For så vidt angår pligtssubjektsproblematikken i relation til advokatfuldmægtige finder Strukturudvalget ikke, at der i dag er sammenhæng mellem formel og reel autorisation. Med henblik på at skabe en sådan sammenhæng har udvalget stillet forslag om, at advokatvirksomheden indtræder som pligtssubjekt, og at fuldmægtigen derfor autoriseres i advokatvirksomheden fremfor hos den enkelte advokat.

Udvalget er opmærksomt på, at en sådan ændring vil kræve overvejelser om ændringer i retsplejelovens regler om, hvem fuldmægtigen kan møde for i retssager, og at forslaget endvidere må forudsætte, at såvel betalingspligt som disciplinært ansvar for forsvarlig tilrettelæggelse af fuldmægtigens uddannelse henføres til advokatfirmaet. Udvalget finder dog ikke, at sådanne ændringer vil volde nævne-værdige praktiske problemer i forhold til en advokatvirksomhed, som er en veldefineret juridisk enhed.

Selvom autorisationen sker under virksomheden, er det udvalgets forslag, at der må ske ansvarsgennembrud for de tilfælde, hvor fuldmægtigen handler efter direkte ordre fra en partner, hvis denne partner efter de almindelige regler om ansvar for advokatetikken ville kunne være blevet pålagt en disciplinær sanktion, dersom han selv havde begået

Advokatrådets Strukturudvalg

handlingen. Dette skal sikre, at en partner ikke kan gemme sig ved at udøve sin uetiske adfærd gennem fuldmægtigen.

Forholdet mellem principalen og fuldmægtigen har også været til debat i udvalget på baggrund af en række konkrete sager fra de senere år, hvor principaler enten har behandlet deres fuldmægtige helt utilstedeligt, eller hvor autorisationen har været proforma, fordi principalen f.eks. slet ikke driver advokatvirksomhed fra den forretningsadresse i Danmark, hvor fuldmægtigen er autoriseret og driver forretning fra.

For disse tilfælde, samt for forhold, hvor en eller flere fuldmægtige fra samme firma groft eller gentagne gange overtræder advokatpligterne, bør Advokatnævnet have kompetence i medfør af retsplejeloven til at frakende den pågældende principal eller advokatvirksomhed retten til at have autoriserede fuldmægtige enten helt eller delvis. Frakendelsen kunne ske for et tidsrum fra seks måneder til fem år eller indtil videre.

En fremtidig valgstruktur

Strukturudvalgets drøftelse om en fremtidig valgstruktur for de respektive ledelsesorganer i Advokatsamfundet skal navnlig ses i lyset af de opgaver, som Advokatsamfundet fremover skal varetage, samt de anbefalinger, som udvalget har anført vedrørende øget anvendelse af advokatvirksomheden som pligtsubjekt.

Udvalget har lyttet til den kritik, som har været rejst af det nuværende valgsystem, både fordi det opleves at mangle repræsentativitet, transparens og åbenhed, og fordi det tilsyneladende ikke tager højde for de reelle magtstrukturer i branchen. Hertil kommer, at visse grupperinger i branchen, som har legitime interesser at varetage, har fundet det vanskeligt at få adgang til medlemspladser i kollegiale organer, som f.eks. Advokatrådet og Advokatnævnet, som i dag udelukkende består af partnere.

Under henvisning til udvalgets kommissorium er det udvalgets opfattelse, at den bedste måde at sikre en fornøden bred legitimitet på er at indføre en repræsentantskabsmodel i Advokatsamfundets fremtidige struktur. Modellen er kendt fra en lang række andre liberale brancher.

Et repræsentantskab kan have en kontrolfunktion eller en konsultativ funktion. Udvalget har været mest stemt for det sidste, idet repræsentantskabet dog til enhver tid må have beføjelse til at indkalde til ekstraordinære valghandlinger med henblik på at få Advokatrådet afsat. Advokatrådets medlemmer vælges af repræsentantskabet og udgår eventuelt også herfra.

Udvalgets drøftelser har stået mellem to modeller for repræsentantskabets sammensætning. Som følge af udvalgets stramme tidsplan har det ikke været muligt at samarbejde de to modeller i et kompromisforslag eller at udarbejde yderligere alternative modeller.

Advokatrådets Strukturudvalg

For begge repræsentantskabsmodellers vedkommende gælder, at udvalget ikke finder, at valg på baggrund af geografi er tilstrækkeligt til at sikre en moderne og fremtidssikret struktur. I et moderne og kommercielt liberalt erhverv varierer advokatetikken og sagshåndteringen ikke fra landsdel til landsdel, som det måske har gjort tidligere, og derfor synes det geografiske hensyn i valgbehandlingen at have udspillet sin rolle.

Justitsministeriets lovforslag har endvidere understreget, at enhedsreguleringen af advokater skal skærpes, idet klagesagsbehandlingen nu i medfør af lovforslaget centraliseres, så heller ikke hensynet til det retssøgende publikum kan føre til et andet resultat.

Da geografi imidlertid kan spille en psykologisk rolle for advokatbranchen, har udvalget forsøgt at tage højde for, at valg på baggrund af geografi skal være muligt i den fremtidige struktur – men ikke en forudsætning. Som følge heraf opererer begge repræsentantskabsmodeller med landsdækkende forholdstalsvalg, som muliggør geografisk repræsentation i Advokatsamfundets fremtidige ledelsesorganer.

Den ene repræsentantskabsmodel som nogle af udvalgets medlemmer kan pege på foreskriver, at repræsentantskabet sammensættes på baggrund af valg i to grupper, som kaldes gruppe A og gruppe B.

Fordelingen af stemmer mellem gruppe A og B er således, at 2/3 af repræsentantskabets medlemmer vælges i gruppe A og 1/3 af repræsentantskabets medlemmer vælges i gruppe B.

Valg i gruppe A foretages ved direkte landsdækkende forholdstalsvalg, f.eks. listevalg. Herved sikres mulighed for, at der også kan opstilles lister på baggrund af geografi. Hver advokat har en stemme.

Valg i gruppe B har været drøftet nøje i udvalget. Drøftelserne har koncentreret sig om fem forskellige valgmodeller. Den første model tager udgangspunkt i en række på forhånd definerede fagsøjler. Som advokat må man lade sig registrere i en fagsøjle i Advokatsamfundet, og i modsat fald vil man blive klassificeret i søjlen almen praksis. Modellen har dog ikke vundet tilstrækkelig støtte i udvalget, idet forholdstalsvalg i gruppe A til dels ville sikre, at også væsentlige faginteresser kunne opnå repræsentation i et repræsentantskab.

Den anden model er blevet betegnet firmamodellen og er forbeholdt advokatfirmaer, men udvalget har forkastet denne model, da man finder, at den kun vanskeligt lader sig forene med udvalgskommissoriets intentioner om en mere repræsentativ sammensætning af de besluttende organer i Advokatsamfundet.

Den tredje model, udvalget har overvejet, benævnes virksomhedsmodellen og bygger på, at advokatvirksomhederne inddeles i kategorier. Hver kategori tillægges valget til et antal medlemmer af repræsentantskabet inden for gruppe B, men også denne model er

Advokatrådets Strukturudvalg

blevet forkastet af udvalget, da den ikke nødvendigvis sikrer den brede forankring i branchen i relation til beslutningsprocesserne.

Udvalget har også overvejet en såkaldt foreningsmodel, hvor forskellige foreninger for advokater står for udpegningen af medlemmer til repræsentantskabet i gruppe B. Modellen indeholder mange problemstillinger, som i tilfælde af valg af denne model, må belyses nærmere, herunder f.eks. hvornår der er tale om en forening, som kan tillægges valgret. Men det afgørende for udvalget har været, at såfremt man gør indflydelsen i det lovpligtige Advokatsamfund afhængigt af foreningsmodellen, vil man reelt tvinge advokater, der ønsker optimal indflydelse, til et medlemskab af en eller flere private interesseorganisationer. En sådan retstilstand har udvalget ikke fundet vil være i overensstemmelse med det politiske ønske om at afskaffe eksklusivlignende reguleringer inden for de liberale erhverv.

Den model som derfor har vundet overvejende støtte i udvalget for så vidt angår valg i gruppe B, er den model, som betegnes sektormodellen. Modellen bygger på, at advokatbranchen inddeles i seks sektorer. I sektor 1 stemmer partnere fra advokatvirksomheder med 65 advokater eller derover, i sektor 2 stemmer partnere fra advokatvirksomheder med 10-64 advokater, i sektor 3 stemmer partnere fra advokatvirksomheder med 2-9 advokater, i sektor 4 stemmer enkeltmandsvirksomhederne, i sektor 5 stemmer de ansatte advokater og i sektor 6 stemmer de virksomheds- og organisationsansatte advokater. Hver sektor tillægges et lige antal repræsentanter til repræsentantskabet (2 repræsentanter). Det kunne i den forbindelse overvejes at indføre en sektor 7 for advokatkæderne.

Udvalget har fundet det rimeligt, at antallet af stemmer udvides til at omfatte antallet af jurister, dvs. at fuldmægtige også ville tælle med. Dette er begrundet med, at de virksomheder, som forholdsmæssigt bærer den største byrde med hensyn til uddannelse og etiske forpligtelser som følge af autorisationerne, også må have en forholdsmæssigt større indflydelse.

Repræsentantskabsmodel 1 kombineret med sektormodellen har den fordel, at den sikrer repræsentation fra alle grupperinger i branchen i repræsentantskabet, og at den afspejler branchens diversitet og struktur. De stemmeberettigede i hver sektor har et objektivt interessefællesskab, som knytter sig til de rettigheder og pligter, som de stemmeberettigede inden for hver sektor har. Og modellen sikrer også en vis interessemæssig tilgang til de opgaver, som fremover skal løses af Advokatsamfundet, og som udgør kernen i advokatgerningen.

Det forhold, at repræsentantskabsmedlemmerne fra gruppe B i denne model ikke har samme vælgerunderlag er ikke en nyskabelse, idet de nuværende Advokatkredses valg af medlemmer til Advokatrådet heller ikke fuldt ud afspejler antallet af advokater i den pågældende kreds.

Advokatrådets Strukturudvalg

Den anden repræsentantskabsmodel, som andre medlemmer af udvalget har foreslået, bygger på landsdækkende forholdstalsvalg i én landsdækkende gruppe. Til gengæld er stemmerne på forhånd opdelt, således at 10 % af stemmerne tilhører de ansatte advokater, 80 % af stemmerne tilhører partnerne, og 10 % af stemmerne tilhører de virksomheds- og organisationsansatte advokater. Repræsentantskabet består i denne model af 50 medlemmer, og de ansatte og virksomheds- og organisationsansatte advokater får derfor efter denne model 5 medlemmer hver i repræsentantskabet, medens de resterende 40 medlemmer tilhører partnerne. Partnernes stemmer opdeles også forholdsmæssigt i fire grupper opgjort efter det samlede antal jurister i de respektive advokatvirksomheder. Ingen af disse grupper kan dog, uanset deres faktuelle størrelse, opnå mere end 50 % af det samlede antal stemmer, ligesom ingen gruppe kan få mindre end 15 % af det samlede antal stemmer. I denne model udgår Advokatrådet fra repræsentantskabet, som derfor i praksis vil bestå af 40 medlemmer.

De ansatte advokaters medlemmer af repræsentantskabet vælger blandt deres midte et medlem til Advokatrådet, de virksomheds- og organisationsansatte advokater ligeså, og partnernes medlemmer af repræsentantskabet vælger blandt deres midte 8 medlemmer af Advokatrådet. Advokatrådets formand vælges ved direkte landsdækkende valg på Advokatmødet af partnerne.

Modellen har den fordel, at den tager højde for de reelle magtstrukturer i branchen, idet den koncentrerer indflydelsen hos partnerne, som bærer hovedparten af udgifterne til uddannelse, efteruddannelse og til udvikling af branchen, og som i medfør af Strukturudvalgets forslag også vil bære det etiske ansvar i videre omfang end i dag. Partnerne udgør godt 35 % af den samlede advokatstand, som derfor også i denne model får en forholdsmæssigt stor indflydelse i forhold til de ansatte advokater. Hertil kommer, at modellen vil sikre, at de ansatte advokater og virksomhedsadvokater – i modsætning til i dag – opnår repræsentation i Advokatrådet. Også modellens sikring af repræsentation fra de respektive grupperinger af advokatvirksomheder i repræsentantskabet og i Advokatrådet er væsentlig. En konsekvens af modellen er, at den *de jure* fastlåser en partnerdomineret struktur.

Nogle af udvalgets medlemmer finder, at repræsentantskabsmodel 1 kombineret med sektormodellen kan danne grundlag for en fremtidig valgstruktur, idet modellen for størsteparten af stemmerne bygger på princippet om én mand – én stemme, men dog således at der er indbygget en mindretalsbeskyttelse i form af en vis – om end ligelig fordelt – repræsentation i repræsentantskabet fra de forskellige grupperinger i branchen.

Andre af udvalgets medlemmer finder ikke, at model 1 rummer en tilstrækkelig beskyttelse af de enkelte grupperinger i branchen, og har derfor peget på repræsentantskabsmodel 2, som grundlag for en fremtidig valgstruktur for Advokatsamfundet.

Når udvalget ikke entydigt kan pege på én enkelt repræsentantskabsmodel skyldes dette primært, at partnernes samlede indflydelse kan gøres større eller mindre, og at dette har en række konsekvenser for den fremtidige valgstruktur. For nogle af udvalgets

Advokatrådets Strukturudvalg

medlemmer anses en høj grad af partnerindflydelse som helt central, bl.a. fordi partnerne virker i og er en del af branchen i en meget lang årrække modsat f.eks. ansatte advokater, som for en stor dels vedkommende forlader branchen efter en kortere eller længere årrække. Disse udvalgsmedlemmer peger på, at den høje grad af partnerindflydelse skal ses i sammenhæng med, at modellen samtidig garanterer at også de ansatte og virksomheds- og organisationsansatte advokater opnår en vis repræsentation i såvel repræsentantskabet som i Advokatrådet. For andre udvalgsmedlemmer vil en for høj grad af partnerindflydelse kunne være vanskelig at forene med udgangspunktet i lovforslag nr. L 163s formulering af retsplejelovens § 143, hvorefter ”*Det Danske Advokatsamfund udgøres af alle danske advokater.*” Hertil kommer, at forslaget kan medvirke til at cementere et skel i branchen mellem partnerne og de ansatte advokater.

Fuldmagtsreglerne

Fuldmagtsreglerne har været drøftet i forbindelse med valghandlingerne. Udvalget mener, at der må åbnes op for, at advokater kan give møde på Advokatmødet og stemme med fuldmagt i et videre omfang end i dag. Men det er også udvalgets opfattelse, at det ville være imod intentionen i udvalgets kommissorium, hvis fuldmagtsreglerne blev gjort så vide, at de rummede mulighed for kup og dermed for, at legitimiteten i valgsystemet blev tilsidesat. Derfor har udvalget anbefalet, at fuldmagtsreglerne udvides, men at det nærmere må afklares, i hvilket omfang.

Størrelsen af Advokatrådet og repræsentantskabet

De foreslåede valgeregler skal også ses i sammenhæng med, at udvalget har ønsket at skabe et mere slagkraftigt og handlingsorienteret Advokatråd. Udvalget har drøftet Advokatrådets fremtidige størrelse, og forslagene har spændt vidt fra bibeholdelse af det nuværende antal til en reduktion til tre medlemmer. Forslaget om et meget lille Advokatråd har ikke vundet tilslutning i udvalget, fordi Advokatrådet fremover også vil skulle tage stilling til principielle sager, hvor udvalget har været betænkelig ved, at kun tre advokater skulle deltage i disse beslutningsprocesser.

Hertil kommer, at udvalgets kommissorium peger på, at karakteren og omfanget af de arbejdsopgaver, som følger af at være medlem af et kollegialt organ, skal være foreneligt med advokatgerningen. Da et meget lille Advokatråd alt andet lige må forventes at medføre en langt større arbejdsbyrde for det enkelte rådsmedlem, har udvalget også af denne grund fundet, at Advokatrådet må have en vis størrelse.

Omvendt bevirker introduktionen af et repræsentantskab, at antallet af rådsmedlemmer kan reduceres i et passende omfang. Derfor har udvalget stillet forslag om 11 medlemmer, hvor Advokatrådets formand har den udslagsgivende stemme. Udvalget har fundet, at repræsentantskabet kunne bestå af minimum 40 medlemmer, hvilket er en

Advokatrådets Strukturudvalg

størrelse som skaber en passende modvægt til Advokatrådet, og som borger for en vis repræsentativitet i forhold til branchen.

Udvalget har fundet det vigtigt, at fortroligheden mellem Advokatrådet og repræsentantskabet sikres, og har derfor stillet forslag om, at repræsentantskabet er underlagt regler om tavshedspligt.

Antallet af repræsentanter fra samme advokatvirksomhed i Advokatsamfundets ledelsesorganer

Udvalget har drøftet, om der i valgreglerne bør indføres begrænsninger, således at én advokatvirksomhed ikke kan besætte flere pladser i Advokatrådet, Advokatnævnet og i repræsentantskabet. Det er udvalgets opfattelse, at en sådan begrænsning ville bygge på en forældet laugstanke, ligesom den ville bryde med princippet om at skabe en tidssvarende struktur, der tager højde for branchens struktur og diversitet.

Kredsenes fremtid

Da udvalget har foreslået, at man ikke foretager valg på baggrund af geografi, vil kredsene ikke i fremtiden skulle fungere som valgforum for medlemmer til Advokatrådet m.v. Hertil kommer Justitsministeriets forslag om, jf. lovforslag nr. L 163, at kredsene udgår af klagesagsbehandlingen. Efter strukturudvalgets opfattelse bliver kredsens opgaver derfor fremover så minimale, at disse ikke i sig selv kan begrunde en opretholdelse af kredsene. Udvalget har fra én advokatkreds modtaget forslag om, at kredsene bliver nedlagt i konsekvens af Justitsministeriets lovforslag, og strukturudvalget har sympati for de betragtninger, som forslaget indeholder. Forslaget er også på dagsordenen for Advokatmødet i Kolding 2007.

Udvalget anbefaler at advokatkredsene nedlægges. Tilsynsopgaven, som kredsene skulle have varetaget, har udvalget foreslået overført til tre advokater i hver retskreds udpeget af Advokatrådet. Disse advokater påtager sig tilsynsopgaven som en slags tillidshverv, og skal udover at udføre tilsynet i den pågældende retskreds, herunder ved at afvikle kollegiale samtaler, også forestå kontakten til den lokale ret.

Valg til Advokatnævnet

En konsekvens af at nedlægge kredsene og at ændre på valghandlingerne og valgsystemet er, at medlemmerne af Advokatnævnet – ganske som medlemmerne af Advokatrådet – ikke fremover kan vælges af advokatkredsene.

Med henblik på at sikre ensartethed i valgproceduren har udvalget derfor stillet forslag om, at advokatmedlemmerne af Advokatnævnet fremover udpeges af repræsentant-

Advokatrådets Strukturudvalg

skabet eventuelt efter samme forholdstalsfordeling, som repræsentantskabet er sammensat efter.

Advokatrådet har i forbindelse med sin betænkning om reform af klagesagssystemet fra juni 2005 foreslået, at Advokatrådet udpeger medlemmerne. Advokatrådets betænkning er lagt til grund for arbejdet i Advokatudvalget, men der er ikke anført noget om udpegningsreglerne af advokatmedlemmerne til nævnet i Justitsministeriets endelige lovforslag.

Om udpegningsreglerne kan ændres må derfor bero på bilaterale drøftelser mellem ministeriet og Advokatrådet. Men udvalget peger på, at udpegningsreglerne af advokatmedlemmer til Advokatnævnet er en central funktion, og at der derfor bør sikres størst mulig repræsentativitet i forbindelse med denne valghandling. Derfor foreslår udvalget, at advokatmedlemmerne udpeges af repræsentantskabet.

Fremtidig varetagelse af brancheinteresser

Endelig har udvalget drøftet indgående, hvorledes man bedst muligt sikrer, at advokatbranchens kommercielle og branchemæssige interesser kan varetages fremover i forbindelse med indskrænkningen i Advokatsamfundets formål. Udvalget foreslår, at dette sker gennem etableringen af en frivillig brancheorganisation for advokater.

Brancheforeningens formål skal være at styrke advokatens positionering i markedet for juridisk rådgivning nationalt og internationalt, at styrke "advokatbrandet" i sin helhed, blandt andet ved at arbejde for at styrke troværdigheden og tilliden til advokaten som rådgiver, og i øvrigt at arbejde for de kommercielle, økonomiske og politiske interesser, som er forbundet med drift af advokatvirksomhed.

Udvalgets drøftelser har også på dette område taget udgangspunkt i forskellige modeller for en frivillig forening. En model har forbeholdt en frivillig forening for virksomhedsejerne, en model har forbeholdt en frivillig forening for advokater, der virker i en advokatvirksomhed, en model har taget udgangspunkt i en brancheorganisation for alle advokater, og endelig har en model bygget på, at brancheforeningen fungerer som en paraplyorganisation for en række advokatforeninger.

Udvalget har lagt vægt på, at alle advokatinteresser og grupperinger kan være repræsenteret, således at man sikrer en slagkraftig og fælles stemme for hele standen. Derfor har modellen for virksomhedsejere eller ansatte advokater ikke vundet støtte i udvalget.

Når udvalget heller ikke har kunnet støtte brancheorganisationstanken, er det, fordi der i de forskellige grupperinger i branchen ligger en række til tider modsatrettede interesser, som det kunne blive vanskeligt at tage højde for i en sådan model. Udvalget frygter, at

Advokatrådets Strukturudvalg

dette kunne føre til en opsplitning af brancheorganisationen med tab af indflydelse til følge.

Sær- eller modsatrettede interesser kan langt bedre varetages og eksistere side om side, hvis man organiserer dem i undersektorer. Derfor har udvalget fundet det mest hensigtsmæssigt med en model, hvor en fremtidig interesseorganisation er en paraplyorganisation for en række advokatforeninger eller sektorer.

Udvalget har også drøftet, hvordan man kommer godt fra start med en ny interesseorganisation. I den forbindelse har udvalget peget på, at det er afgørende, at Advokatrådet bistår aktivt med at stifte foreningen.

Udvalget ønsker som udgangspunkt ét fælles sekretariat for Advokatsamfundet og den frivillige paraplyorganisation, men der er i udvalget forståelse for, at dette ikke uden videre vil kunne lade sig gøre som følge af f.eks. persondatalovens regler i relation til samkøring af medlemsregistre etc.

Derfor har udvalget taget udgangspunkt i en model, hvor Serviceselskabet udskilles af Advokatsamfundet og gøres til sekretariat for en frivillig paraplyorganisation. Dette forslag skal ses i lyset af, at udvalget finder det særdeles tvivlsomt, om Advokatsamfundet fremover vil kunne stå som ejer af et selskab, der udgør den største udbyder af advokatkurser på markedet, samtidig med at Advokatsamfundet skal forestå kontrollen med diverse efteruddannelsesstilbud.

Udvalget anbefaler på den baggrund følgende:

1. Advokatsamfundet skal løse de opgaver, der er forudsat i lovforslag nr. L 163 om revision af retsplejelovens regler om advokater. Opstår der tvivl om, hvorvidt en opgave henhører under Advokatsamfundet eller den frivillige brancheforening, bør udgangspunktet være, at opgaven placeres i den frivillige brancheforening.
2. Advokatvirksomheder skal i relation til adfærdsklager være pligtssubjekt for overtrædelser af god advokatskik, som kan karakteriseres som systemfejl, for reglerne om afgivelse af klientkontoerklæring, for reglerne om erklæring om forsikringsforhold, for så vidt angår de pligter, som er foreskrevet i medfør af hvidvasklovgivningen, og for afgivelse af erklæring om opfyldelse af efteruddannelseskravet.
3. For øvrige overtrædelser af de advokatetiske regler kan advokatvirksomheder byde sig til som pligtssubjekt.
4. Advokatnævnet kan for overtrædelser af god advokatskik, som ikke kan karakteriseres som systemfejl, efter et konkret skøn inddrage

Advokatrådets Strukturudvalg

advokatvirksomheden som pligtsubjekt uafhængigt af, om advokatvirksomheden har budt sig til som pligtsubjekt eller ej.

5. I relation til salærklager bør det altid være advokatvirksomheden, der er pligtsubjekt, da det er advokatvirksomheden, som bør være forpligtet til eventuelt at tilbagebetale for meget oppebåret salær.
6. Den bestående ordning, hvorefter en advokat kan have to autoriserede fuldmægtige knyttet til sig, suppleres med en mulighed for, at et advokatfirma i stedet kan autorisere et antal fuldmægtige, der svarer til det dobbelte af antallet af advokater i firmaet pr. 1. januar i autorisationsåret. Et firma, der benytter denne mulighed, bliver pligtsubjekt for udgifterne til fuldmægtigens uddannelse, ansvarlig for dens indhold og ansvarlig for de handlinger, som fuldmægtigen begår under tilsidesættelse af god advokatskik. I tilfælde af fuldmægtigenes grove eller gentagne overtrædelser af advokatpligterne kan Advokatnævnet frakende advokatfirmaet muligheden for at have autoriserede fuldmægtige helt eller delvis med en nærmere fastsat procentdel. Også situationer, hvor principalen åbenbart ikke varetager de opgaver, som er forbundet med en autorisation, eller hvor autorisationen er sket rent proforma, bør kunne sanktioneres med frakendelse af retten til at lade fuldmægtige autorisere under sig. Det kan drøftes, om en eventuel indbringelse for domstolene af Advokatnævnets afgørelse skal tillægges opsættende virkning.
7. Valgreglerne ændres, således at der indføres en repræsentantskabsmodel.
8. Nogle af udvalgets medlemmer finder, at repræsentantskabsmodel 1 kombineret med sektormodellen kan danne grundlag for en fremtidig valgstruktur. Repræsentantskabet sammensættes herefter på baggrund af valg i gruppe A og gruppe B, således at 2/3 af medlemmerne af repræsentantskabet stemmes ind i gruppe A og 1/3 af repræsentantskabsmedlemmerne stemmes ind i gruppe B. Andre af udvalgets medlemmer har peget på repræsentantskabsmodel 2, som grundlag for en fremtidig valgstruktur for Advokatsamfundet. Efter denne model sammensættes repræsentantskabet ved forholdstalsvalg i én landsdækkende gruppe.
9. Valg efter model 1 foretages ved landsdækkende forholdstalsvalg efter princippet en mand – en stemme i gruppe A og efter sektormodellen i gruppe B, hvilket indebærer, at hver sektor vælger samme antal repræsentanter til repræsentantskabet jf. beskrivelsen af modellen under pkt. 3.2.1.1.2.4. Valg efter model 2 foretages ved landsdækkende forholdstalsvalg, hvor 80 % af stemmerne fordeles mellem partnerne, 10 % af stemmerne fordeles mellem de ansatte advokater og 10 % af stemmerne fordeles mellem de virksomheds- og organisationsansatte advokater.

Advokatrådets Strukturudvalg

10. For både model 1 og model 2 gælder, at repræsentantskabet udpeger medlemmerne af Advokatrådet, idet formanden for Advokatrådet dog vælges på Advokatmødet ved direkte valg. Efter model 1 stemmes der efter princippet én mand – én stemme. Efter model 2 vælges formanden af partnerne.
11. Antallet af stemmer udvides til også at medregne advokatfuldmægtige i forbindelse med valg i gruppe B under model 1 og i forbindelse med valg i den landsdækkende gruppe under model 2. Advokatvirksomheden har sammenlagt det antal stemmer, som antallet af virksomhedens partnere, ansatte advokater og fuldmægtige tilsiger. Stemmeretten udøves af partnerne.
12. Fuldmagtsreglerne i forbindelse med valghandlingen udvides og valg foretages ved fremmøde på Advokatmødet.
13. Antallet af rådsmedlemmer reduceres til 11 medlemmer, hvor formanden har den udslagsgivende stemme. Repræsentantskabet består af mindst 36 medlemmer, og har som minimum beføjelse til at indkalde til ekstraordinære valghandlinger med henblik på at få Advokatrådet afsat. Advokatrådet mødes 8-10 gange årligt og repræsentantskabet mødes 2-4 gange årligt.
14. Advokatkredsene nedlægges.
15. Advokatrådet udpeger i hver retskreds tre advokater, der som tillidshverv påtager sig at udføre tilsynet i den pågældende retskreds, herunder at afvikle kollegiale samtaler, samt at forestå kontakten til den lokale ret.
16. Repræsentantskabet udpeger advokatmedlemmerne til Advokatnævnet.
17. I forbindelse med lovforslag nr. L 163s ikrafttræden 1. januar 2008 etableres der en frivillig paraplyorganisation for alle danske advokater.
18. Serviceselskabet udskilles samtidig hermed af Advokatsamfundet og gøres til sekretariat for den frivillige paraplyorganisation.
19. Advokatrådet bistår med etableringen af foreningen, herunder gennem hjælp til udarbejdelse af foreningens love og vedtægter m.v.

Udvalget bemærker, at ovenstående anbefalinger er ledsaget af overvejelser om for og imod, og at de derfor som udgangspunkt ikke er egnede til at stå alene. Anbefalingerne må altid ses i lyset af de overvejelser og de bevæggrunde, som udvalget har haft for at fremsætte anbefalingerne. I den forbindelse henviser udvalget til dette debatoplægs enkelte punkter.

III. Advokatsamfundets nuværende struktur og arbejdsopgaver

1. Advokatsamfundets vedtægtsregulerede struktur

Advokatsamfundets grundlæggende struktur følger af retsplejeloven og er beskrevet nærmere i vedtægten for Advokatsamfundet, jf. § 4 ff. Det fremgår heraf, at Advokatsamfundet udgøres af følgende organer: Advokatmødet, Advokatrådet, Advokatnævnet, Kredsbestyrelserne og Kredsmøderne. Disse organer og deres kompetencer i henhold til vedtægten beskrives nærmere i det følgende.

1.1. Advokatmødet

Advokatsamfundets øverste besluttende organ er Advokatmødet. Efter vedtægtens § 5 skal ordinært Advokatmøde afholdes hvert andet år i perioden 15. april til 15. juni, og alle medlemmer af Advokatsamfundet samt nævnets formandskab har adgang til mødet. Det er Advokatrådet, som ifølge vedtægtens § 6 har kompetence til at fastsætte tid og sted for Advokatmødets afholdelse.

På Advokatmødet kan der alene træffes beslutning vedrørende sager og anliggender, som er angivet med fornøden tydelighed i dagsordenen, jf. § 9, stk. 1.

For så vidt angår udøvelse af stemmeret under Advokatmødet, er det i vedtægtens § 9, stk. 2 foreskrevet, at der kræves personligt fremmøde, dog med den modifikation, at valg i henhold til vedtægtens § 11, stk. 2 (formandsvalg), kan foretages ved, at en tilstedeværende udover sin egen stemme afgiver stemme for to andre medlemmer fra samme kreds ved fuldmagt. Dette kræver blot, at Advokatsamfundets sekretariat senest tre dage forinden Advokatmødet har fået den skriftlige fuldmagt lydende på medlemmets navn i hænde.

Hvor ikke andet er bestemt, træffes beslutningerne på Advokatmødet ved simpelt stemmeflertal, og afstemning sker ved håndsoprækning, medmindre dirigenten beslutter, at afstemningen skal være skriftlig, eller mindst 25 medlemmer forlanger dette.

Advokatmødet skal udover valg af dirigent ifølge den faste dagsorden behandle beretning om Advokatrådets, Advokatnævnets, Erstatningsfondens og Understøttelsesfondens virksomhed siden sidste ordinære advokatmøde, Advokatsamfundets, Erstatningsfondens og Understøttelsesfondens regnskaber for de to forudgående regnskabsår skal forelægges og godkendes, ligesom budget for Advokatsamfundet for de følgende to år samt forslag til medlemsbidrag skal forelægges Advokatmødet til dets godkendelse, jf. vedtægtens § 10.

Advokatrådets Strukturudvalg

Som ovenfor anført finder valg af Advokatrådets formand sted ved direkte valg på Advokatmødet. Tilsvarende gælder for valg af revisor og revisorsuppleanter.

Eventuelle forslag og forhandlingsemner, som måtte ønskes optaget på dagsordenen af Advokatrådet eller andre forslag og forhandlingsemner, som inden 1. marts i det pågældende år skriftligt er blevet begæret optaget på dagsordenen af enten en kredsbestyrelse eller af mindst 50 medlemmer, behandles på Advokatmødet.

Da Advokatmødet er det øverste besluttede organ i Advokatsamfundet, skal vedtægtsændringer besluttet på Advokatmødet, jf. vedtægtens § 58. Herudover skal vedtægtsændringer godkendes af justitsministeren.

1.2. Advokatrådet

Advokatrådet består af 15 medlemmer; en formand valgt direkte af Advokatmødet og 14 medlemmer, som er valgt af landets 11 advokat kredse, jf. vedtægtens § 11. Blandt sin midte vælger Advokatrådet en næstformand, der træder i stedet for formanden, når denne er midlertidigt forhindret, jf. vedtægtens § 14.

De respektive rådsmedlemmer og to stedfortrædere for hver af disse vælges på kredsmøderne blandt kredsens medlemmer, jf. vedtægtens § 12.

De enkelte kredse har ikke samme antal repræsentanter i Advokatrådet. 1. kreds vælger seks medlemmer, 2., 5., 8., 9., 10. og 11. kreds vælger hver et medlem, mens 3. og 4. kreds i forening vælger et medlem. Tilsvarende gør sig gældende for 6. og 7. kreds, jf. vedtægtens § 12.

Valg af formand og medlemmer til Advokatrådet sker for en fireårig periode med mulighed for genvalg for to år, jf. vedtægtens § 13.

Det følger af vedtægtens § 17, at Advokatrådet er Advokatsamfundets hovedbestyrelse, og at rådet repræsenterer Advokatsamfundet udadtil og indadtil. Advokatrådets opgaver er fastlagt i vedtægtens §§ 18-22 og § 26, og skal udføres i henhold til retsplejeloven og inden for rammerne af formålsbestemmelsen i vedtægtens § 1.

1.3. Advokatnævnet

Advokatnævnet er et uafhængigt, domstolslignende organ, hvis sammensætning er foreskrevet i retsplejeloven, og hvorpå Advokatsamfundet kun har begrænset indflydelse.

Advokatrådets Strukturudvalg

Det følger af Advokatsamfundets vedtægt § 38, at det er justitsministeren, som fastsætter de nærmere regler for Advokatnævnets virksomhed. Advokatnævnets virksomhed er reguleret ved bekendtgørelse nr. 188 af 21. marts 2002.

Det følger af denne bekendtgørelses § 1, at Advokatnævnets opgave er at behandle klager over adfærd og salærberegning samt sager om frakendelse af beskikkelsen i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 3.

For så vidt angår nævnets sammensætning følger det af retsplejelovens § 144, stk. 1, at Advokatnævnet består af en formand og to næstformænd, der alle skal være dommere. Herudover består nævnet af 15 medlemmer. Formanden og næstformændene udpeges af Højesterets præsident, seks medlemmer udpeges af justitsministeren og må ikke være advokater, og ni medlemmer vælges af Advokatsamfundet blandt advokater, der ikke er medlemmer af Advokatrådet. Af Advokatsamfundets vedtægt § 36, stk. 2 følger, at advokatmedlemmerne af Advokatnævnet og to stedfortrædere for hver af disse vælges på de respektive kredsmøder af og blandt kredsens medlemmer. Valgperioden er for fire år ad gangen. Valget sker forud for hvert andet ordinære advokatmøde efter samme retningslinier som valg til almindelige medlemmer af Advokatrådet og ved flertalsvalg, jf. vedtægtens § 12.

De ni advokatmedlemmer er fordelt således, at 1. kreds vælger fire medlemmer, 2., 3., og 4. kreds vælger et medlem i forening, 5. kreds vælger et medlem, 6., 7. og 8. kreds vælger et medlem i forening, 9. kreds vælger et medlem, og 10. og 11. kreds vælger et medlem i forening.

Advokatnævnet behandler i medfør af vedtægtens § 37 klager over en advokats eller et advokatselskabs salærberegning, hvori en kredsbestyrelse har truffet afgørelse. Herudover påkender Advokatnævnet klager over, at en advokat eller et advokatselskab har tilsidesat de pligter, der følger af retsplejeloven eller af forskrifter fastsat i medfør heraf. Advokatnævnets kompetence er udstrakt til også at gælde advokater fra andre EU og EØS-lande, der udøver advokatvirksomhed i Danmark, jf. § 5, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 231 af 24. april 2002 om EU-advokaters virksomhed her i landet.

Af bekendtgørelsen om Advokatnævnets virke fremgår, at nævnet kan virke i plenum eller i afdelinger med mindst seks medlemmer i hver afdeling. Det er Advokatnævnets formand, som fordeler sagerne mellem det samlede advokatnævn og afdelingerne.

I bekendtgørelsen om nævnets virksomhed følger det dog af § 2, stk. 2, at sager af principiel karakter, eller sager, hvor der kan opstå spørgsmål om frakendelse i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 3, eller sager, hvor Advokatnævnet skal tage stilling til en eventuel ophævelse af en frakendelse efter § 147 c, stk. 3, jf. § 147 f, så vidt muligt skal behandles af Advokatnævnet i plenum.

Advokatnævnets afgørelser i medfør af § 147 c, stk. 1 og 2 (overtrædelse af god advokatskik samt tvangsbøder) og efter § 147 c, stk. 3 (frakendelse af

Advokatrådets Strukturudvalg

advokatbestillingen) kan på indklagedes forlangende indbringes for landsretten. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men har Advokatnævnet frakendt advokaten retten til at drive advokatvirksomhed, kan landsretten ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve sådan virksomhed, indtil sagen er endeligt afgjort. Tilsvarende kan det ved landsrettens dom bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning, jf. retsplejelovens § 147 e.

1.4. Kredsbestyrelserne

Ifølge Advokatsamfundets vedtægt § 27 er Danmark inddelt i 11 advokat kredse. Som advokat hører man til i den kreds, hvor man har sit kontor. Hvis man udøver advokatvirksomhed i flere kredse, hører advokaten til i den kreds, hvor hovedkontoret er placeret, jf. § 27, stk. 1. Driver man ikke advokatvirksomhed, bestemmes den pågældende advokats kredsmæssige tilhørsforhold ud fra dennes bopæl. De advokater, der ikke driver advokatvirksomhed eller har bopæl i Danmark, hører til i 1. kreds.

Til hver kreds hører endvidere de advokatselskaber, der har hjemsted (hovedkontor) i kredsen.

Hver kreds nedsætter en kredsbestyrelse, som skal bistå Advokatrådet og Advokatnævnet og træffe afgørelse i klager over advokaters salær, jf. § 28.

Kredsbestyrelsen træffer beslutning eller afgørelse i kredsens særlige anliggender. ("Særlige anliggender" er ikke nærmere defineret i vedtægten). Disse beslutninger indberettes straks til sekretariatet via en udskrift af forhandlingsprotokollen. Som udgangspunkt kræves det ikke, at Advokatrådet godkender sådanne beslutninger eller afgørelser for, at de er gyldige, men Advokatrådet kan, hvis rådet i et konkret tilfælde skønner, at sagens vigtighed eller andre særlige forhold, f.eks. dens almene betydning for standen, nødvendiggør dette, optage sagen til fornyet undersøgelse og afgørelse. Rådet kan også i disse tilfælde ophæve kredsens beslutning eller afgørelse.

Kredsbestyrelserne består af 10 advokater i 1. kreds, mens de øvrige 10 kredse består af fem til seks advokater. Det er op til kredsbestyrelsen selv at træffe afgørelse om det endelige antal medlemmer. I forbindelse med kredsbestyrelsens bistand til Advokatnævnet i adfærdssager og behandling af salærklager skal der deltage en offentlighedsrepræsentant udpeget af Justitsministeriet. Vedkommende må ikke være advokat.

Ifølge vedtægtens § 28, stk. 6 er det justitsministeren, som fastsætter de nærmere regler om kredsbestyrelsens behandling af adfærds- og salærklager, men det følger af vedtægtens § 37, at en kredsbestyrelses afgørelser vedrørende en advokats eller et advokatselskabs salærberegning kan indbringes for Advokatnævnet af en af sagens parter eller af Advokatrådet.

Advokatrådets Strukturudvalg

Kredsbestyrelsens advokatmedlemmer og stedfortrædere vælges for to år ad gangen på kredsmøderne af og blandt kredsens medlemmer. Man vælges efter flertalsvalg og på samme vis som de almindelige medlemmer af Advokatrådet, jf. § 29.

Kredsbestyrelsens formand og næstformand vælges blandt kredsbestyrelsens medlemmer med virke til udløbet af valgperioden, og rådet underrettes straks herom.

1.5. Kredsmøderne

Kredsmødernes virke og funktion er reguleret i Advokatsamfundets vedtægt §§ 33 – 35.

Det følger heraf, at kredsmøderne skal afholdes mindst en gang årligt. I modsætning til stemmeretten på et ordinært Advokatmøde, kan stemmeafgivelsen på et kredsmøde kun finde sted ved personligt møde, og altså ikke ved fuldmagt, jf. § 34, stk. 4.

På nær stedfundne valg kan kredsmødernes beslutninger på samme måde og under samme betingelser som kredsbestyrelsens beslutninger ophæves af Advokatrådet, jf. § 34, stk. 8.

De vedkommende kredsbestyrelser kan træffe bestemmelse om, at kredsmødet for to eller flere kredse afholdes fælles, jf. § 35, stk. 1.

Kredsmøderne fungerer som valgforum for den respektive kreds' repræsentanter til Advokatrådet og Advokatnævnet.

2. Advokatsamfundets nuværende opgavevaretagelse

Det følger af retsplejelovens § 143, stk. 1, at alle advokater er medlemmer af Det Danske Advokatsamfund. Hver advokat betaler hvert år et medlemskontingent til Advokatsamfundet, hvis størrelse fastsættes på det ordinære Advokatmøde, jf. ovenfor under kap. III, afsnit 1.2.

Advokatsamfundet fastsætter i medfør af retsplejelovens § 143, stk. 4 regler om sin organisation og virksomhed i en vedtægt, som skal godkendes af justitsministeren.

Ifølge denne vedtægt (sidst ændret og gældende fra 1. januar 2007) har Advokatsamfundet tre grundlæggende formål:

1. Advokatsamfundet skal påse og håndhæve opfyldelsen af de almindelige og særlige advokatpligter,
2. Advokatsamfundet skal virke til gavn for det danske retssamfund, og
3. Advokatsamfundet skal varetage advokatstandens interesser.

Advokatrådets Strukturudvalg

I forbindelse med Advokatudvalgets gennemgang af Advokatsamfundets nuværende og fremtidige rolle og funktion har spørgsmålet om, hvad ”advokatstandens interesser” indebærer, været behandlet. Det følger heraf, at Advokatsamfundet er afskåret fra at varetage partipolitiske og fordelingspolitiske interesser, idet disse hensyn må varetages af advokaterne selv, af Advokaternes Serviceselskab eller af diverse advokatforeninger, hvoraf man frivilligt kan være medlem.

Det præciseres endvidere, at når Advokatsamfundet efter vedtægten skal varetage advokaternes interesser, forstås der ifølge Advokatudvalget herved alene advokaternes *ideelle interesser* som aktører i et retssamfund. Konkret betyder dette ifølge Advokatudvalget, at Advokatsamfundet alene har til opgave, som følge af vedtægtens § 1, at værne om advokaternes integritet og uafhængighed samt at sikre, at advokatvirksomhed kan udøves i overensstemmelse med principperne i et moderne retssamfund.

Det anføres endvidere i betænkningen fra Advokatudvalget, jf. s. 46, at Advokatsamfundet er afskåret fra at varetage arbejdsgiver- eller arbejdstagerinteresser. De fleste ansatte advokater og advokatfuldmægtige er medlemmer af DJØF, som varetager de pågældendes interesser som arbejdstagere gennem Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige (FAAF), ligesom nogle advokatvirksomheder er medlemmer af Dansk Erhverv (tidligere Dansk Handel og Service og HTSI), som varetager disse virksomheders interesser som arbejdsgivere, herunder som overenskomstpart i kollektive overenskomster.

Justitsministeriet har ved flere lejligheder tilkendegivet, at det obligatoriske medlemskab af Advokatsamfundet medfører begrænsninger i, hvilke typer aktiviteter der bør finansieres af advokaternes pligtmæssige bidrag til Advokatsamfundet. Som eksempel herpå kan nævnes en sag, hvor Advokatrådet anmodede Justitsministeriet om en udtalelse om, hvorvidt etablering af en obligatorisk barselsfondsordning for advokater og advokatfuldmægtige var forenelig med retsplejelovens krav om medlemskab af Advokatsamfundet. En sådan ordning var foreslået af FAAF. Advokatrådet var selv af den opfattelse, at et sådant obligatorisk medlemskab af en barselsfond ikke var foreneligt med retsplejelovens krav om medlemskab af Advokatsamfundet. Justitsministeriet udtalte, at etableringen af en barselsfond, hvis formål er at sikre medlemmerne løn under barsel, ikke har tilstrækkelig nær sammenhæng med Advokatsamfundets rolle som disciplinær- og tilsynsmyndighed eller kan karakteriseres som en opgave, der ligger i naturlig forlængelse heraf.

Det pligtmæssige medlemskab af Advokatsamfundet er således snævert forbundet med advokatmyndighedernes udøvelse af disciplinær- og tilsynsmyndighed. Af denne grund blev de af Advokatsamfundets aktiviteter, der ikke direkte er knyttet til Advokatsamfundets tilsyns- og disciplinærfunktion, i 1994 udskilt til et selvstændigt selskab (Advokaternes Serviceselskab), som alle advokater kan være medlemmer af på helt frivillig basis.

Advokatrådets Strukturudvalg

Serviceselskabet opererer med både et individuelt medlemskab og et firmamedlemskab. I dag (opgjort ultimo februar 2007) er 1097 advokatvirksomheder og 3.748 advokater medlemmer af Serviceselskabet. (Der kan være sammenfald mellem virksomheder og individuelle advokater).

Advokatsamfundet varetager i den nuværende struktur følgende opgaver, idet der ved denne opregning ikke sondres efter, om opgaven er fastlagt i vedtægten eller er iværksat på andet grundlag:

- Behandling af klager over advokaters salær og adfærd
- Sekretariatsbetjening af nævn og kredsbestyrelser
- Drift af Advokatnævnets hjemmeside
- Udgivelse Advokatnævnets årsberetning
- Udarbejdelse af information om nævnspraksis til borgere, advokater og medier.

- Tilsyn med overholdelsen af klientkontoregler, forsikringsregler, selskabsretlige regler, hvidvaskningsregler samt regler om god advokatskik
- Godkendelse af forsikringspolicevilkår
- Vejledning af advokater om regelgrundlaget for udøvelse af advokatvirksomhed
- Modtagelse af indberetninger om mistanke om hvidvask og terrorfinansiering fra advokater
- Udsendelse og kontrol af klientkontoerklæringer
- Registrering af EU-advokater og kontrol af disses forsikringsforhold
- Behandling af sager om advokatbeskikkelse og genudlevering af beskikkelser
- Behandling af sager om beneficier og autorisation af bobestyrere
- Behandling af sager om beskikkelse af advokater til andre særlige hverv
- Samarbejde med andre jurisdiktioner om disciplinærspørgsmål vedrørende danske advokater i udlandet

- Tilrettelæggelse og drift af advokatuddannelsen
- Sekretariatsbetjening af Justitsministeriets kursusudvalg
- Kontakt til universiteter og juridiske fakulteter/institutioner om jura-uddannelsernes indhold med henblik på koordinering med Advokat-uddannelsen

- Sekretariatsbetjening af Advokatrådet
- Sekretariatsbetjening af Advokatrådets fagudvalg, herunder:
 - Responsumudvalget
 - Erstatningsfonden
 - Det danske Advokatsamfunds Fond
 - Erhvervsudvalget
 - Miljø- og Energiudvalget
 - Privatretsudvalget
 - Regel- og Tilsynsudvalget
 - Retsudvalget
 - Skatteudvalget

Advokatrådets Strukturudvalg

- Uddannelsesudvalget
 - Udvalget for drift af advokatvirksomhed
 - Arbejdsgruppen vedr. OPP (offentlige/private partnerskaber)
 - Innovationsudvalget
 - CCBE og IBA-delegationen
-
- Værn om advokatstandens uafhængighed, integritet og faglige kompetence.

 - Bistand til udpegning af advokater til særlige hverv, f.eks. udspørger, bisidder, m.v.
 - Udpegning af advokater til særlige hverv, hvor udpegningsretten er tillagt Advokatrådet, f.eks. voldgiftsmænd, bestyrelshverv m.v.
 - Udpegning af advokater som medlemmer af råd og nævn m.v., hvor udpegningsretten er tillagt Advokatrådet ved lov

 - Bistand til drift af advokatvagterne, herunder oplysning via telefon og hjemmeside om åbningstider, adresser m.v.
 - Bistand med at finde advokat via Advokatnøglen
 - Drift af den elektroniske søgemaskine Advokatnøglen
 - Drift af Advokatsamfundets hjemmeside med oplysning til borgere om advokatbistand, muligheder for klage, advokatpligter m.v.
 - Udgivelse af information til offentligheden om ”dagligdagens jura”
 - Forhandling med domstole og andre myndigheder om salærtakster ud fra et access to justice synspunkt

 - Deltagelse i lovforberedende arbejde i udvalg, råd m.v.
 - Retspolitiske initiativer som f.eks. fremtidens straffe, fordeling af ægtefællepension m.v.
 - Afgivelse af høringssvar

 - Kontaktudvalg med domstole, anklagemyndigheden, ministerier og styrelser, andre interesseorganisationer m.v.

 - Iværksættelse af markedsundersøgelser, f.eks. Aarsø Nielsen rapporten, Ziirsens privatkundeundersøgelse 1 og 2, markedsundersøgelse i forbindelse med Kundeprojektet, og gennemgang af markedet for juridisk rådgivning ud fra et økonomisk perspektiv ved Copenhagen Economics
 - Udarbejdelse af diverse brancheanalyser
 - Erhvervspolitiske tiltag, f.eks. konceptudvikling og stiftelse af Danske Boligadvokater, fremme af OPP-samarbejder etc.
 - Lobbyvirksomhed med henblik på at fremme branchens erhvervmæssige interesser, konkurrence- og indtjeningsevne
 - Markedsføring af advokatydelse og positionering af advokater i forhold til andre rådgivere, f.eks. gennem kerneværdiprojektet, iværksættelse af kampagner

Advokatrådets Strukturudvalg

mod ejendomsmægleres dobbeltroller, positionering af advokaten som erhvervsrådgiver m.v.

- Positionering af advokater gennem samarbejde om f.eks. Startguiden, Boligejer.dk m.v.
- Udvikling af branchen, f.eks. gennem iværksættelse af innovationsprojekter, udvikling af nye lange uddannelser m.v.
- Andre erhvervsmæssige initiativer, som f.eks. oprettelse af Mediations-instituttet

(Det bemærkes, at en række af de initiativer, der er opregnet som brancherelaterede, ikke er finansieret ved kontingentmidler, men ved støtte fra forskellige fonde, særligt Margot & Thorvald Dreyers Fond).

Advokaternes Serviceselskab varetager følgende opgaver:

- Udbud af efteruddannelse spændende fra gå hjem kurser til langvarige uddannelsesforløb på højt niveau
- Udbud af konsulentytelser for forretningsudvikling og IT
- Udbud af forsikrings- og pensionsprodukter
- Oprettelse og administration af indkøbsordninger
- Foreningsadministration

IV. Ny organisation som følge af lovgivning

Justitsministeren har 28. februar 2007 fremsat forslag til Lov om ændring af retsplejeloven (revision af regler om advokaters virksomhed), L 163.

Strukturudvalget har lagt lovforslagets kompetencefordeling til grund for udvalgets konklusioner og anbefalinger. Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at de opgaver, herunder særligt varetagelsen af advokatstandens interesser, som Advokatrådet hidtil har varetaget, og som Advokatrådet ikke vil kunne varetage i en fremtidig organisationsstruktur, er meget værdifulde for advokatbranchen. Som eksempler på sådanne opgaver kan nævnes iværksættelsen af Aarsøe Nielsen rapporten, Ziirsens privatkundeundersøgelse 1 og 2, rapporten fra Copenhagen Economics etc.

Disse opgaver og varetagelsen af advokatstandens kommercielle og branchemæssige interesser i bred forstand bør derfor efter Strukturudvalgets opfattelse ikke bero på den enkelte advokats eget initiativ. Den brede interessevaretagelse bør i stedet understøttes af en frivillig, slagkraftig brancheorganisation for advokater, som eksisterer ved siden af det lovpligtige Advokatsamfunds tilsyns- og disciplinærmyndighed samt virke til gavn for det danske retssamfund.

Dette betyder, at opgave- og kompetencefordelingen efter udvalgets opfattelse bør tilrettelægges således, at der levnes videst mulig manøvre- og spillerum til en frivillig organisation, og at opgaver, som naturligt kunne henføres til både Advokatsamfundet og til en frivillig forening, henlægges til den frivillige forening.

De følgende afsnit om advokatvirksomheder som rettigheds- og pligtsubjekt (jf. afsnit 2), forslag til nye stemmeregler for sammensætningen af kollegiale organer under Advokatsamfundet (jf. afsnit 3), og om kredsens fremtidige struktur og antal (jf. afsnit 4), skal læses i lyset heraf.

I kap. V vil udvalget nærmere beskrive mulige konturer af en fremtidig frivillig interesseorganisation for advokater, herunder modeller, for hvilke interesser der bør være repræsenteret i en sådan, og hvilket formål en sådan organisation bør have.

1. Det nye advokatsamfunds formål og beføjelser ifølge lovforslaget

Ifølge de almindelige bemærkninger til lovforslaget (nr. L 163), jf. dettes s. 13, vil Advokatsamfundet fremover have følgende opgaver og pligter:

”Hovedaktiviteten for Advokatsamfundet vil efter forslaget være at sikre overholdelse af de særlige advokatpligter gennem et udvidet tilsyn og et effektivt og moderniseret disciplinærsystem. Tilsynet vil navnlig bestå i kontrol med overholdelse af de advokatetiske regler og klientkontoreglerne, kontrol med forsikring og garantistillelse mv., så klienterne er sikret, hvis advokaten giver forkert rådgivning eller misbruger klientkontoen.

Advokatrådets Strukturudvalg

Advokatsamfundet bør herudover fortsat kunne "virke til gavn for det danske retssamfund", jf. den gældende vedtægt for Advokatsamfundet. Dette arbejde består navnlig i deltagelse i lovforberedende udvalg samt udarbejdelse af høringssvar, som ikke forfølger partipolitiske eller fordelingsmæssige interesser, men som alene har til formål at bidrage til regeringens og Folketingets arbejde for borgernes retssikkerhed på baggrund af advokaternes særlige tekniske indsigt. Herudover kommer opgaver som f.eks. på Justitsministeriets vegne at stå for grunduddannelsen for advokater og advokateksamen.

Det er afgørende, at ingen advokat fremover tvinges til at bidrage til aktiviteter, som ikke er almennyttige og partipolitiske neutrale.

De hidtidige brancheforeningsaktiviteter vil derfor ikke længere kunne varetages af Advokatsamfundet. Det drejer sig bl.a. om markedsføringslignende initiativer for advokaterne og udvikling af det forretningsmæssige grundlag for advokatvirksomheder. Eksempler på sådanne aktiviteter er Advokatsamfundets »kerneværdiprojekt«, »innovationsprojektet« og arbejdet med drift af advokatvirksomheder.

Det forudsættes i den forbindelse, at Advokatsamfundet efter en vedtagelse af lovforslaget gennemgår sin interne udvalgsstruktur, idet udvalgene fremover ikke skal beskæftige sig med andet end rent faglige spørgsmål, som kan omsættes i bidrag til retsudviklingen eller kan bidrage til oplysningsformål.

Advokatsamfundet vil heller ikke kunne varetage brancheinteresser i lovforberedende udvalg og ved afgivelse af høringssvar.

Sammenfattende foreslås det således, at Advokatsamfundet i stedet for at have karakter af en forening bliver til en institution af offentligretlig karakter, der har til hovedformål at sikre en af statsmagten uafhængig, ensartet og tæt kontrol med overholdelsen af de særlige advokatpligter, herunder særligt overholdelse af de advokatetiske regler, for at sikre borgernes retssikkerhed."

I de specielle bemærkninger til lovforslagets nr. 20 om ny formulering af retsplejelovens § 143, stk. 1, jf. lovforslaget s. 47, er det anført, at tilsynsfunktionen også omfatter:

"udfærdigelse af og kontrol med overholdelse af de advokatetiske regler og klientkontoreglerne."

Advokatnævnet

For så vidt angår de foreslåede ændringer i Advokatnævnets sammensætning og kompetencer er disse overordnet behandlet i Justitsministeriets lovforslags almindelige bemærkninger s. 20 - 22.

Af særlig interesse for drøftelserne om en fremtidig struktur for Advokatsamfundet er, at Justitsministeriet stiller forslag om, at Advokatnævnets sammensætning ændres, således at det fremover består af lige mange repræsentanter for offentligheden og for advokaterne. I Advokatrådets betænkning fra juni 2005 om ændring af klagesagssystemet, som er lagt til grund ved udformningen af Advokatudvalgets reformforslag og Justitsministeriets lovforslag, er anført:

Advokatrådets Strukturudvalg

Efter de gældende regler er det kredsbestyrelserne, der vælger advokatmedlemmerne af Advokatnævnet, jf. § 36 i Advokatsamfundets vedtægter. Arbejdsgruppen finder imidlertid, at disse regler bør ændres således, at udpegelsen af advokatmedlemmerne af Advokatnævnet foretages af Advokatrådet efter forudgående høring af kredsene.

Om dette forslag vil blive gennemført beror på forhandlinger mellem Advokatrådet og Justitsministeriet om udformning af Advokatsamfundets vedtægt.

Justitsministeriet foreslår endvidere, at reglerne om behandling af klager over advokater ændres således, at der fastsættes ensartede regler for behandlingen af salær- og adfærdsklager. Af de specielle bemærkninger til ændringsforslaget til retsplejelovens § 144, stk. 3, jf. lovforslagets s. 49 følger, at Advokatnævnets sekretariat fremover skal varetage sagsforberedelsen i både salær- og adfærdsklager.

Justitsministeriet tiltræder Advokatudvalgets forslag om øget offentliggørelse af Advokatnævnets kendelser, men finder i modsætning til Advokatudvalget ikke, at der bør indføres hjemmel til at fastsætte gebyr for at indgive en salær- eller adfærdsklage til Advokatnævnet.

2. Advokatfirmaer som rettigheds- og pligtsubjekt

Strukturudvalget har nøje behandlet muligheden for at gøre advokatfirmaer til rettigheds- og pligtsubjekt for de etiske regler for advokater i et videre omfang end i dag – enten helt eller delvis. Udvalgets overvejelser har taget udgangspunkt i kommissoriets påpegning af, at en fjerdedel af branchens advokater er ansat i en advokatvirksomhed med mindst 20 advokater. Tallet vil være væsentlig større, hvis de advokatfirmaer, der er knyttet sammen i et kædesamarbejde, betragtes som én virksomhed. Det kan endvidere konstateres, at den væsentligste del af opgaven med at uddanne fuldmægtige også løses i disse virksomheder, jf. nærmere nedenfor i pkt. 3.2.1.1.2.4. Udvalget har endvidere taget udgangspunkt i det grundlæggende princip, at ingen kan have rettigheder uden at have pligter – og omvendt.

2.1. Gældende ret og lovforslaget

Udgangspunktet i retsplejeloven og i de deraf afledte regler er, at det er den enkelte advokat, som er rettigheds- og pligtsubjekt. Dette udgangspunkt er ikke foreslået ændret i det af Justitsministeriet fremsatte lovforslag om advokater og gælder derfor, uanset om den pågældende advokat er indehaver eller ansat, og uanset om advokaten udøver advokatvirksomhed eller er ansat i en organisation eller i en virksomhed, som ikke kan udøve advokatvirksomhed.

Advokatrådets Strukturudvalg

Af retsplejelovens § 119 følger, at beskikkelsen som advokat er personlig og forudsætter, at den pågældende opfylder en række faglige og personlige betingelser jf. retsplejelovens § 119 og § 121.

Rettigheder

Til beskikkelsen er knyttet en eneret til at udøve advokatvirksomhed, jf. retsplejelovens § 124, en eneret til at optræde som partsrepræsentant for andre i retssager, jf. retsplejelovens § 131 og en eneret til at lade op til to advokat-fuldmægtige autorisere under sig, jf. retsplejelovens § 135.

Pligter

I kraft af beskikkelsen underkaster advokaten sig også en række særlige pligter. Det gælder pligten til at overholde god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, pligten til at være behørigt forsikret og håndtere klientkontomidler forskriftsmæssigt, jf. retsplejelovens § 127, pligten til at overholde sin tavshedspligt i henhold til straffelovens §§ 144, 150-152 og 154-157, jf. retsplejelovens § 129, særlige pligter i hvidvasklovgivningen, jf. hvidvasklovens § 3, og pligten til at være medlem af Advokatsamfundet, jf. retsplejelovens § 143, og dermed lade sig underkaste dettes tilsyns- og disciplinærsystem.

Parallelitet skabes for advokatselskaber

I 1990 blev det netop beskrevne udgangspunkt modificeret, idet der med retsplejelovens § 124 blev tilvejebragt hjemmel for, at advokatvirksomhed kan udøves i selskabsform. Pligterne i retsplejelovens § 126 og § 127 blev samtidig hermed overført til advokatselskaber, der drives som aktieselskaber eller anpartsselskaber, jf. retsplejelovens § 127a.

Med adgangen til at drive advokatvirksomhed i selskabsform foretoges der dog ikke samtidig indskrænkninger i den enkelte advokats rettigheder og pligter, jf. retsplejelovens § 124, stk. 2, og § 126. § 124 betød derfor blot, at der for visse selskaber og på visse områder blev skabt en parallelitet i relation til pligter og ansvar for advokaten og advokatselskabet.

Retstilstanden efter 1990 er således, at rettigheder, pligter og ansvar altid tilkommer og påhviler den enkelte advokat, som udfører et opdrag for en klient. Men i de tilfælde, hvor advokaten udøver sin virksomhed som ansat og eventuelt også som aktionær og/eller anpartshaver i et advokatselskab, etableres der i et vist omfang også juridiske pligter og ansvar for selskabet.

Advokatrådets Strukturudvalg

Et eventuelt disciplinært ansvar påhviler altid den enkelte advokat, men advokatselskabet kan også ifalde et disciplinært ansvar jf. retsplejelovens § 127 a samt retsplejelovens kapitel 15b.

Ingen parallelitet for advokatfællesskaber

Retsplejelovens § 124 fastslår, at advokatvirksomhed også kan udøves i et fællesskab af advokater. Loven anfører dog ikke nærmere, hvori et sådant fællesskab kan bestå, idet loven ikke tillægger et sådant fællesskab særlige rettigheder eller særlige pligter. For advokatfællesskaber er udgangspunktet derfor, at det er den enkelte advokat, som er rettigheds- og pligtsubjekt, eventuelt med de modifikationer for så vidt angår et eventuelt erstatningsansvar, som kan følge af den enkelte advokats status som partner eller ansat, og den måde fællesskabet i øvrigt er indrettet på.

Et fællesskab af advokater kan ikke, modsat advokatselskaber, være pligtsubjekt i relation til reglerne om god advokatskik, og kan derfor heller ikke indklages for Advokatnævnet.

I praksis er interessentskabet den mest udbredte form for advokatfællesskab, og det kan bestå såvel af et interessentskab af personer, som af et interessentskab af personer og advokatselskaber. Kontorfællesskaber er formentlig også omfattet af ordlyden af § 124, hvorimod dette næppe er tilfældet for advokatkæder. De kendte advokatkæder består af et samarbejde mellem selvstændige advokatvirksomheder.

Advokatvirksomheder på tværs af landegrænser

Med retsplejelovens § 130 er der tilvejebragt hjemmel for etablering af advokatfirmaer, som kan udøve advokatvirksomhed på tværs af landegrænserne i EU. De nærmere regler herom findes i bekendtgørelse nr. 276 af 14. april 2000 med senere ændringer. Under forudsætning af, at et "europæisk" advokatfirma overholder de danske regler om ejerskab, vil der derfor kunne etableres europæiske advokatfirmaer, som på samme tid er underlagt flere landes advokatregulering, og hvis indehavere er tilknyttet flere landes nationale advokatsamfund.

Kommanditaktieselskaber og advokatholdingselskaber

Justitsministeriet har med lovforslag nr. L 163 foreslået, at der i forbindelse med den generelle ændring i reguleringen af advokater tilvejebringes hjemmel for, at advokatvirksomhed kan udøves i kommanditaktieselskaber (partnerselskaber). Endvidere foreslås der oprettet hjemmel til, at der kan etableres advokatholdningselskaber, som har til formål at eje aktier eller anparter i et eller flere advokatselskaber.

Advokatrådets Strukturudvalg

Lovforslaget stiller endvidere forslag om, at det i advokatselskaber (men ikke i ”fællesskaber” eller advokatholdingselskaber) skal være tilladt andre end advokater at være medejere med op til 10 % af selskabets kapital under forudsætning af, at de ejere, som ikke er advokater, arbejder aktivt og har deres hovedvirke i advokatselskabet. Disse ”nye” ejere skal efter forslaget være undergivet Advokatsamfundets tilsyns- og disciplinærmyndighed, men de optages ikke som medlemmer af Advokatsamfundet.

De ændringer, som lovforslaget om advokater indebærer i relation til kommanditaktieselskaber (partnerselskaber) og advokatholdingselskaber, vil ikke i sig selv medføre afgørende ændringer i den ovenfor beskrevne regulering af advokater og advokatselskaber, samt disses rettigheder og pligter.

2.2. Regler afledt af retsplejeloven

Advokatsamfundets vedtægt foreskriver registrerings- og forsikringspligt

Advokatselskaber, jf. retsplejelovens § 124, skal ifølge vedtægten, straks efter at de er registreret i Erhvervs- og selskabsstyrelsen, indføres i en fortegnelse i Advokatsamfundets sekretariat jf. vedtægtens § 3, stk. 4. Kravet skyldes, at disse selskaber står under tilsyn af Advokatsamfundet og kan indklages for Advokat-nævnet. Tilsvarende pligt til at lade sig registrere gælder ikke for advokat-fællesskaber.

Udover bestemmelsen i vedtægtens § 3, stk. 4, omtales advokatselskaber blandt andet i vedtægtens § 44, stk. 7 og § 44a, stk. 6, hvoraf fremgår, at det for så vidt angår advokatselskaber påhviler selskabet at tegne en ansvars- og garantiforsikring, der omfatter selskabet og hver advokat, som deltager i selskabets virksomhed.

Klientkontovedtægten

I medfør af retsplejelovens § 127 har Advokatsamfundet udarbejdet en vedtægt om advokaters og advokatselskabers pligter med hensyn til behandling af betroede midler. Vedtægten godkendes af justitsministeren og omfatter personer og selskaber, som driver advokatvirksomhed, dog ikke advokatfællesskaber, jf. § 19. I klientkonto-vedtægten finder man således et parallelitetsprincip svarende til det, som følger af retsplejelovens §§ 124 og 127a i relation til ansvar hos den enkelte advokat og hos advokatselskabet, når advokatvirksomheden drives i selskabsform, jf. klientkonto-vedtægtens § 21.

De advokatetiske regler

Ifølge vedtægtens § 18, stk. 4, skal Advokatrådet udarbejde retningslinier for god advokatskik, der dels skal reflektere nævnets og domstolenes praksis, dels skal opstille retningslinier for standarden ”god advokatskik” på områder, hvor der ikke findes

Advokatrådets Strukturudvalg

nævns- og domstolspraksis. De advokatetiske regler er ikke bindende for Advokatnævnet, og Advokatrådet må derfor i sin regelfastsættelse tage udgangspunkt i, om en regel vil kunne forventes håndhævet i Advokatnævnet.

Etikreglerne tager ligesom retsplejelovens § 126 udgangspunkt i, at det er den enkelte advokats adfærd, som søges reguleret. Men også her har parallelitets-princippet vundet indpas, idet en række af de advokatetiske regler også regulerer advokatfirmaer, uanset om disse har form af et interessentskab, et advokatselskab eller et kontorfællesskab. Dette gælder for reglerne i 2.3.5. og 2.3.6. (om tavshedspligt) og reglen i 2.4.1. (om forbud mod at udøve virksomhed med personer eller virksomheder, der ikke udøver advokatvirksomhed).

Anvendelsesområdet for interessekonfliktreglerne i 3.2.1. og 3.2.2. er ved 3.2.3 udvidet til også at omfatte advokatfællesskaber, kontorfællesskaber samt andre samarbejder, samvirker og fællesskaber mellem advokater, såfremt de i forhold til tredjemand fremtræder som et fællesskab eller en advokatvirksomhed.

Reglen, som i praksis håndhæves af Advokatnævnet, indebærer ikke en fravigelse af princippet om, at disciplinært ansvar som udgangspunkt pålægges den enkelte advokat som person og i visse tilfælde også et advokatselskab.

Ved 3.2.7. er det pålagt advokatvirksomheder omfattet af 3.2.3. at udarbejde retningslinier for håndtering af interessekonflikter. Undladelse heraf vil alene kunne udløse et disciplinært ansvar for advokatselskabet eller for en enkelt advokat, som udøver virksomhed i et fællesskab eller i andre konstruktioner, som i forhold til tredjemand fremstår som et fællesskab eller en advokatvirksomhed.

2.3. Øvrige regler

Klientkonto og forsikring

Som nævnt ovenfor, er det efter de gældende regler advokatselskaber, der afgiver klientkontoerklæring. Dette fritager ikke den enkelte advokat, som virker i selskabet, fra også at afgive erklæring. En sådan erklæring vil typisk gå ud på, at den pågældende ikke selv har et klientkontotilsvar, og erklæringen kan i sådanne tilfælde afgives ved afkrydsning på advokatselskabets erklæring. I advokatfællesskaber skal hver enkelt advokat/advokatselskab afgive egen klientkontoerklæring, og det samme gælder også i kontorfællesskaber.

For så vidt angår forsikring, påhviler forsikringspligten i advokatselskaber selskabet, og det er derfor alene selskabet, som skal dokumentere, at hver enkelt advokat er dækket af forsikring og garantierklæring.

Advokatrådets Strukturudvalg

Hvidvasklovgivningen

Advokatsamfundet udsendte i januar 2007 sin seneste vejledning om forebyggende foranstaltninger mod hvidvask af penge og finansiering af terrorisme. Vejledningen blev udarbejdet på baggrund af den ændring af hvidvaskloven fra 1993, som Folketinget vedtog i februar 2006, og som blandt andet indebærer en pligt for advokater til at indgive underretning om mistanke om klienters deltagelse i hvidvask af penge.

Hvidvaskloven finder anvendelse på "advokater", der indleder et forretningsmæssigt forhold, som er omfattet af loven, til en klient. Loven skelner ikke mellem partnere, ansatte advokater og andre, som har erhvervet advokatbeskikkelse, men det fremgår af lovens forarbejder, at virksomheds- og organisationsansatte advokater ("husadvokater") ikke er omfattet.

Efter loven har advokaten pligt til at udarbejde skriftlige interne regler om be-tryggende kontrol- og kommunikationsprocedurer samt uddannelses- og instruktions-programmer for sine medarbejdere, og derved sikre, at medarbejderne er ordentligt instrueret om reglerne i hvidvaskloven. Medarbejderne har pligt til at følge disse regler.

Når der med interne regler er etableret en struktur, der effektivt kan forebygge hvidvask, skal enhver i strukturen gøre det, der er henført til vedkommendes arbejdsområde. Hvor advokaten vælger at placere hvilke pligter er ikke afgørende, hvis strukturen er egnet til at sikre en overholdelse af de pligter, som følger af loven.

Overtrædelse af pligten til at indhente klienters identitetsoplysninger og opbevare disse samt dokumenter og registreringer fra gennemførte finansielle transaktioner i mindst 5 år, pligten til at underrette om mistanke om hvidvask og finansiering af terrorisme, herunder de beskrevne pligter til at sætte transaktionerne i bero, og pligten til at hemmeligholde, at der er indgivet underretning, kan straffes med bøde, jf. hvidvasklovens § 13. Det samme gør sig gældende for manglende iagttagelse af reglerne om udarbejdelse af skriftlige interne regler om betryggende kontrol- og kommunikationsprocedurer og uddannelsesprogrammer for medarbejderne.

For virksomheder af blot en vis størrelse bemærker Strukturudvalget, at det vil være sandsynligt, at virksomhedens ejere i fællesskab udarbejder og vedtager de nævnte interne regler for kontrol med hvidvaskreguleringen.

Obligatorisk efteruddannelse

Justitsministeriet har med sit lovforslag, L 163 tilsluttet sig Advokatudvalgets forslag om, at der stilles krav om obligatorisk efteruddannelse for alle advokater og advokatfuldmægtige. Det nærmere omfang af uddannelsen skal ifølge betænkningen fastsættes af Justitsministeriet. Justitsministeriet har som begrundelse lagt vægt på, at det er vigtigt, at advokater og advokatfuldmægtige løbende holder sig ajour med

Advokatrådets Strukturudvalg

retstilstanden på udvalgte områder, samt at de til stadighed udvikler sig fagligt. Kravet om obligatorisk efteruddannelse har således til formål at sikre en høj faglig kvalitet af advokatydelserne.

For at kravet om obligatorisk efteruddannelse skal virke efter hensigten, har Advokatrådet stillet forslag om, at der indføres et kontrolsystem med sanktioner. Hermed har Advokatrådet ikke tilsigtet myndighedsindblanding, idet rådet har forudsat, at ansvaret for, at kravet opfyldes og fortløbende dokumenteres, påhviler den enkelte advokat, advokatfuldmægtig eller juridiske kandidat, der ønsker at opnå advokatbeskikkelse.

Det er Justitsministeriet, som efter forudgående høring af Advokatrådet foretager vurderingen af, om betingelserne i retsplejelovens § 119 for at opnå beskikkelse som advokat er opfyldt. Advokatrådet har derfor stillet forslag om, at advokatfuldmægtige og andre juridiske kandidater, som ønsker beskikkelse som advokater, i forbindelse med deres ansøgning erklærer på tro og love, hvilke efteruddannelsesaktiviteter den pågældende har deltaget i, og hvornår de har fundet sted. Der er endvidere stillet forslag om, at den pågældende på forlangende har pligt til at dokumentere efteruddannelsesaktiviteterne. Afgivelse af falsk erklæring på tro og love til en offentlig myndighed vil kunne straffes efter straffelovens § 161.

For advokaters vedkommende foreslås det, at den erklæring, som advokater og advokatselskaber i henhold til bekendtgørelse nr. 720 af 26. august 2002 skal indsende til Advokatrådet om størrelsen af advokatselskabets eller advokatens samlede tilsvær af betroede penge pr. 31/12 det foregående år (klientkonto-erklæringen), udvides. Klientkontoerklæringen skal derfor efter forslaget indeholde en erklæring på tro og love til Justitsministeriets Kursusudvalg om, hvilke efteruddannelsesaktiviteter, den pågældende har deltaget i, og hvornår de har fundet sted. Den pågældende har pligt til på forlangende at dokumentere efteruddannelsesaktiviteterne.

Hvis en advokat i mindre omfang forsømmer at opfylde efteruddannelseskravet, må dette karakteriseres som en tilsidesættelse af god advokatskik, med de disciplinære følger dette kan udløse. Konstateres en overtrædelse, vil den pågældende efter Advokatrådets opfattelse skulle gives mulighed for at kompensere herfor ved at deltage i efteruddannelse i øget omfang inden for en fastsat tidsfrist på f.eks. et år.

Derimod bør Justitsministeriets kursusudvalg i de tilfælde, hvor en advokat væsentligt eller gentagne gange har tilsidesat sin pligt til at gennemgå efteruddannelse, give meddelelse herom til Advokatrådet, som herefter vurderer, om disciplinærsag skal rejses. Rejses disciplinærsag, må nævnet fastsætte en passende sanktion samtidig med, at advokaten pålægges at opfylde uddannelseskravet. En bøde må altså ikke kunne træde i stedet for uddannelse. Ved gentagne forsømmelser bør sanktionen efter Advokatrådets opfattelse – ganske som hvis klientkontoreglerne tilsidesættes – være en frakendelse af retten til at udøve advokatvirksomhed.

Advokatrådets Strukturudvalg

Endelig anbefaler Advokatrådet, at Justitsministeriets kursusudvalg hvert år foretager stikprøvevis kontrol af mindst 100 advokaters efterlevelse af efteruddannelseskravet.

Særligt om advokatfuldmægtige

Efter de gældende regler har en person med advokatbeskikkelse ret til at lade op til to fuldmægtige autorisere under sig. Reglen skal ses i sammenhæng med rets-plejelovens § 136, stk. 2, 3 og 4, som omhandler en advokats adgang til at give møde ved sin autoriserede fuldmægtig. Det følger af reglens udformning, at fuldmægtigen alene kan møde for den principal, som han er autoriseret under, men ikke for andre advokater i den advokatvirksomhed, principalen er tilknyttet.

Retsplejelovens § 126, stk. 3, fastslår endvidere, at principalen er forpligtet til at sikre, at hans fuldmægtig modtager den fornødne uddannelse gennem deltagelse i den teoretiske efteruddannelse, hvortil principalen afholder udgifterne.

For så vidt angår den praktiske uddannelse fastslår de advokatetiske regler 5.4.5., at principalen har ansvaret for at tilrettelægge en forsvarlig praktisk uddannelse.

Som følge heraf er det principalen, der ifalder det disciplinære ansvar, hvis en advokatfuldmægtig under udførelse af et opdrag overtræder reglerne om god advokatskik.

Reglen i retsplejeloven og de advokatetiske regler afspejler princippet om den traditionelle mesterlære, hvor fuldmægtigen og principalen arbejdede tæt sammen, og hvor fuldmægtigen derfor hele tiden kan konsultere sin ”læremester”, og principalen hele tiden kan holde øje med og supervisere den enkelte fuldmægtig.

I dag har mange advokatvirksomheder af en vis størrelse struktureret sig i enheder efter fagspecialer. Med henblik på at sikre fuldmægtigen en bred faglig indføring i advokatfaget vil fuldmægtigen sjældent være knyttet til eller arbejde direkte under sin principal i en afdeling gennem hele den tre-årige praksisperiode, men derimod cirkulere rundt i virksomheden og prøve kræfter med forskellige specialer og sagstyper. Dette sikrer fuldmægtigen en bredere og mere velfunderet faglig ballast, men betyder samtidig, at en principal kan ifalde disciplinært ansvar for en fejl begået af den under ham autoriserede fuldmægtig, som imidlertid har handlet efter instruks fra en anden advokat i samme firma, under hvem fuldmægtigen ikke er autoriseret.

2.4. Udvalgets overvejelser

I forbindelse med overvejelserne om en ny struktur, har Strukturudvalget drøftet spørgsmålet om, hvorvidt advokatvirksomheder i videre omfang end hjemlet i dag i retsplejeloven og i de heraf afledte regler bør være rettigheds- og pligtsubjekter.

Advokatrådets Strukturudvalg

Det traditionelle udgangspunkt, hvorefter advokaten er det ultimative rettigheds- og pligtsubjekt, er begrundet i, at det er advokaten, der som person opnår retten til at kalde sig advokat og til at drive virksomhed som sådan, og at det derfor også er advokaten som person, der pålægges en række forpligtelser, herunder af etisk karakter, som følge af sin beskikkelse.

Denne opfattelse synes at tage afsæt i, at advokaten, når beskikkelsen er opnået, driver en selvstændig advokatvirksomhed, hvori han selvstændigt varetager egne sager, uagtet at advokatvirksomheden udadtil drives i selskabsform eller som en flerhed af advokater.

Det er udvalgets opfattelse, at forholdene i advokatbranchen i dag i vid udstrækning ikke modsvarer dette traditionelle udgangspunkt, og at dette bør reflekteres i relation til advokatvirksomheders adgang til at fungere som rettigheds- og pligtsubjekter.

Advokatbranchen består af knap 5.000 advokater, hvoraf knap 700 ikke er ansat i en advokatvirksomhed, men virker som advokater i en erhvervsvirksomhed, en organisation el. lign. For de resterende godt 4.300 advokater gælder, at cirka 2.500 af disse er ansat, og heraf mange i advokatvirksomheder med mere end 10 advokater.

De ansatte advokater er i vid udstrækning underlagt instruktionsbeføjelser fra partnerne i relation til sagens varetagelse og udførelse på linie med de instruktionsbeføjelser, en traditionelt ansat er undergivet. Er en ansat advokat derfor uenig i en ”instruks”, han eller hun måtte modtage fra en partner, f.eks. fordi den ansatte advokat finder at ”instruksen” er i strid med god advokatskik, forudsættes det i dag, at advokaten taler partneren midt imod.

Repræsentanten for de ansatte advokater i Strukturudvalget har bemærket, at netop det forhold, at ansatte advokater i dag reelt tvinges til at sige en foresat midt imod, opleves som et stort pres på den enkelte advokat, på linie med det pres, man har set på embedsmænd i ministerier etc.

Strukturudvalget er af den opfattelse, at det er en vigtig advokategenskab at kunne fastholde sin uafhængighed. Det kan derfor give anledning til principielle betænkeligheder at fritage ansatte advokater for advokatansvaret. Omvendt må det anerkendes, at det kan forekomme urimeligt, at man som ansat advokat alene må bære sanktionen for en adfærd, som firmaets ledelse har tilskyndet til eller pålagt en.

Men også for partnerne i advokatvirksomhederne kan der sættes spørgsmålstegn ved, om det traditionelle udgangspunkt modsvarer den realitet, som man finder i mange af de større advokatvirksomheder.

Som følge af de nye interessekonfliktregler er det blevet pålagt advokatvirksomheder at opstille retningslinier for håndteringen af interessekonflikter, jf. de advokatetiske regler 3.2.7. En konsekvens af udmøntningen af disse retningslinier vil ofte være, at der i advokatvirksomheden nedsættes et etisk udvalg eller et tilsvarende organ, hvor

Advokatrådets Strukturudvalg

vurderingen af, om en given sag rummer en interessekonflikt, foretages. Og det er dette koordinerende organ, som på virksomhedens, partnernes og de ansatte advokaters vegne træffer afgørelse om, hvorvidt en sag kan fortsætte i advokat-virksomhedens regi, eller om klienten må henvises til at søge bistand til sagen andetsteds.

De nuværende regler kræver i denne situation, at en ansat advokat eller en partner, som måtte være uenig i det etiske organs endelige afgørelse, skal tale firmaets ledelsesorgan midt imod, idet det også vil være den ansatte advokat eller partner, som eventuelt vil skulle stå til ansvar i Advokatnævnet, hvis det etiske organs vurdering viser sig at være forkert. Derimod vil medlemmer af det etiske udvalg typisk ikke blive inddraget i Advokatnævnets bedømmelse og udmåling af sanktioner.

Da mange sager af en vis størrelse endvidere ikke løses af en enkelt advokat, men i et team af advokater og partnere, kan muligheden for at sige fra blive yderligere vanskeliggjort.

Hertil kommer overvejselen af, at man med etableringen af etiske organer i de respektive advokatvirksomheder har koncentreret de nødvendige oplysninger i relation til at foretage den endelige vurdering af spørgsmålet om en eventuel overtrædelse af advokatetikken på ganske få hænder, hvorfor det ikke er givet, at der er informationssammenfald mellem det, som den enkelte advokat ved, og det, som det samlede etiske organ ved.

Strukturudvalget sætter spørgsmålstejn ved, om den enkelte ansatte advokat/partner bør bære ansvaret for en overtrædelse af de etiske regler, som han eller hun ikke har været med til at beslutte, og til hvilken vurdering han eller hun ikke nødvendigvis har haft de nødvendige informationer.

Det er udvalgets opfattelse, at overtrædelsen af god advokatskik i disse tilfælde har karakter af en ”systemfejl”, som må tilskrives advokatvirksomheden, fremfor en fejl begået af den enkelte advokat eller partner.

Forslaget om øget offentliggørelse af navne på advokater, som af nævnet er dømt for overtrædelse af god advokatskik, intensiverer det omhandlede problem.

Strukturudvalget finder hverken dette rimeligt eller tidssvarende og finder derfor, at advokatvirksomheden som udgangspunkt skal kunne lade sig registrere som pligtsubjekt. Herved forstås ikke en udvidelse af parallelitetsprincippet, men snarere et substitutionsprincip, således at det er advokatvirksomheden, der ifalder ansvar, fremfor den enkelte advokat.

I den forbindelse har udvalget drøftet, om retten for advokatvirksomheden til at lade sig registrere som pligtsubjekt, skal være ultimativ, eller om denne skal begrænses til visse former for overtrædelser. Udvalgets drøftelser har taget udgangspunkt i tre modeller, som er beskrevet nedenfor jf. afsnit 2.4.1. til 2.4.3.

Advokatrådets Strukturudvalg

Strukturudvalget har drøftet muligheden for, at advokatvirksomheden kan optræde som pligtssubjekt i forhold til god advokatskik. En kort gennemgang af regelsættet viser imidlertid, at overtrædelser af visse af disse regler næppe meningsfuldt vil kunne tilskrives advokatvirksomheden, f.eks. dersom advokaten bevidst afgiver urigtige oplysninger i forbindelse med førelsen af en retssag eller opfører sig ukollegialt. Advokatvirksomheden kan endvidere have et berettiget behov for at distancere sig fra overtrædelserne, således at princippet om substitution ikke med rimelighed kan håndhæves. Omvendt bør Advokatnævnet ikke være afskåret fra at pålægge advokatvirksomheden en sanktion, selvom virksomheden ikke selv har ”budt sig til” som pligtssubjekt.

I det følgende gennemgås de tre løsningsmodeller for en udvidelse af advokatvirksomhedernes adgang til at fungere som pligtssubjekt, som udvalgets drøftelser har taget udgangspunkt i.

2.4.1. Valgfrihedsmodellen

Modellen består i, at advokatvirksomheden for hver eneste overtrædelse, som en advokat eller partner måtte begå, fra gang til gang kan vælge, om advokatvirksomheden ønsker at indtræde som pligtssubjekt. Vælger advokatvirksomheden dette, skal sagen føres mod den pågældende advokatvirksomhed, og det vil også være advokatvirksomheden, som i tilfælde af domfældelse vil blive offentliggjort med navns nævnelse på Advokatnævnets hjemmeside.

Valgfrihedsmodellen indebærer, at Advokatnævnet i forbindelse med modtagelsen af en klage, og Advokatrådet i forbindelse med en tilsynssag, må rette henvendelse til advokatvirksomheden forud for sagens skriftveksling. Af hensyn til optimeringen af sagsbehandlingstiden, der følger af det reformforslag, som Advokatrådet har stillet til Advokatudvalget, og som nu er tiltrådt af Justitsministeriet i lovforslag nr. L 163, vil en sådan ordning som minimum kræve, at den pågældende advokatvirksomhed er således organiseret, at der inden for et meget kort tidsrum (højst 10 dage) kan gives Advokatmyndighederne endelig underretning om, hvorvidt advokatvirksomheden vil benytte sig af retten til at fungere som pligtssubjekt.

Samtidigt må ordningen indebære, at den enkelte advokat registreres i klagesystemet, således at alle advokater løber den samme risiko for gentagelsesvirkning, uanset om man er ansat i en advokatvirksomhed, som traditionelt benytter sig af pligtssubjektsretten, eller ej.

Advokatens navn vil i disse tilfælde ikke blive offentliggjort, medmindre han eller hun på et tidspunkt, som følge af flere grove forseelser, indklages for advokatmyndighederne f.eks. med påstand om frakendelse. Herved sikres, at branchens brodne kar ikke kan skjule sig bag skiftende intetsigende virksomheds-navne, men reelt kan drages til ansvar om nødvendigt. Tilsvarende registrering vil være nødvendig med

Advokatrådets Strukturudvalg

henblik på at kunne opretholde ordningen med tildeling af Advokatrådets ”gule kort”, samt i relation til afholdelse af kollegiale samråd.

En variant af valgfrihedsmodellen er, at Advokatnævnet på baggrund af et konkret skøn afgør, om nævnet vil acceptere advokatvirksomheden som pligtsubjekt. Men alt afhængigt af nævnets praksis vil spørgsmålet være, om man herved opnår det ønskede ”paradigmeskifte” i tilstrækkeligt omfang.

2.4.2. Systemfejlsmodellen

Den anden model, som udvalgets drøftelser har taget sit udgangspunkt i, kan kaldes systemfejlsmodellen, og består i, at advokatvirksomheden supplerer eller afløser advokaten som pligtsubjekt for visse på forhånd identificerede overtrædelser af god advokatskik – de såkaldte systemfejl. I den forbindelse vil det være nærliggende at tage udgangspunkt i, at disse overtrædelser må være dem, hvorom det meningsfuldt kan hævdes, at de snarere beror på virksomhedens mangelfulde adfærd end den enkelte advokats. Et oplagt eksempel, som følge af 3.2.7. i de advokatetiske regler, er visse typer af overtrædelser af interessekonfliktreglerne. Men også visse overtrædelser af klientkontovedtægten samt kravet til, at der for alle advokater er tegnet behørig forsikring, kan komme på tale, såfremt det med sikkerhed kan afgøres, hvem der kan tegne advokatvirksomheden, og hvilke advokater der er omfattet af klientkontoerklæringen og forsikringen.

2.4.3. Substitutionsmodellen

Den tredje model, udvalget har drøftet, kan kaldes substitutionsmodellen. I sin rene form indebærer modellen et endeligt opgør med princippet om parallelitet i advokatansvaret mellem advokat og advokatvirksomhed, idet modellen indebærer, at advokatvirksomheden altid er pligtsubjekt, når det gælder overtrædelse af god advokatskik.

Modellen bygger på den holdning, at det må være op til den enkelte advokatvirksomhed, hvordan en advokats eller medejer, måske gentagne uefterrettelighed, skal håndteres. Modellen vil dog på linie med valgfrihedsmodellen indebære, at den enkelte advokats navn fortsat må registreres, således at det sikres, at Advokatrådet eventuelt kan rejse sag om frakendelse eller tilsvarende, dersom en advokat-virksomhed gentagne gange sidder grove overtrædelser af advokatetikken overhørig. Subsidiært måtte Advokatrådet i særlige tilfælde kunne rejse tiltale mod advokatvirksomheden med påstand om, at de bagved stående ejere fradømmes retten til at drive advokatvirksomhed. Argumentet herfor skulle være, at virksomheden ved at lade den pågældende advokat fortsætte i virksomheden trods gentagne alvorlige overtrædelser af god advokatskik, har tilsidesat det ansvar, som nødvendigvis må hvile på virksomheden og dermed partnerkredsen i tilfælde af en advokats eller medejer dadelværdige adfærd.

Advokatrådets Strukturudvalg

Dette skyldes, at formålet med den retlige standard god advokatskik blandt andet er at beskytte klienter – forbrugere som erhvervs-klienter – mod, at personer, som ikke er værdige til at drive advokatvirksomhed eller kalde sig advokater, kan virke som sådanne.

Det gælder for alle tre modeller, at dette beskyttelseshensyn ikke må forspildes.

For så vidt angår pligtssubjektsproblematikken i relation til advokatfuldmægtige finder Strukturudvalget ikke, at der i dag er sammenhæng mellem formel og reel autorisation.

Med henblik på at skabe en sådan sammenhæng kunne en mulig løsningsmodel være – qua substitutionsprincippet – at lade advokatvirksomheden indtræde som pligtssubjekt i disse tilfælde. Eller man kunne overveje en ordning, hvorefter fuldmægtigen autoriseredes i advokatvirksomheden fremfor hos den enkelte advokat. En sådan ændring vil kræve overvejelser om ændringer i retsplejelovens regler om, hvem fuldmægtigen kan møde for i retssager, og endvidere forudsætte, at såvel betalingspligt som disciplinært ansvar for forsvarlig tilrettelæggelse af fuld-mægtigens uddannelse henføres til advokatfirmaet. Sådanne ændringer vil næppe volde praktiske problemer i forhold til et advokatselskab, som er en veldefineret juridisk enhed, men kan måske volde problemer i forhold til advokatvirksomheder, som drives under andre former.

Udvalget finder imidlertid, at der til trods for autorisationen i virksomheden må ske ansvarsgennembrud for de tilfælde, hvor fuldmægtigen handler efter direkte ordre fra en partner, som efter de almindelige regler om ansvar for advokatetikken ville kunne være straffet, hvis partneren selv havde begået handlingen. På denne måde sikres, at en partner ikke kan gemme sig bag advokatvirksomheden ved at udøve sin uetiske adfærd gennem fuldmægtigen.

Udvalget har overvejet, hvorledes det skal håndteres, hvis en eller flere fuldmægtige fra samme firma gør sig skyldige i grove eller oftere gentagne overtrædelser af advokatpligterne på baggrund af instruks fra virksomhedens partnere. Det er udvalgets opfattelse, at et sådant forhold i sig selv bør kunne føre til en disciplinær sanktion, idet det da kunne tyde på, at virksomhedens uddannelse af fuldmægtigene er utilstrækkelig. En mulighed kunne være at indføre en sanktion i retsplejelovens § 147c, hvorefter Advokatnævnet kan frakende advokatvirksomheden retten til at have autoriserede fuldmægtige enten helt eller delvis. Frakendelsen af retten til at have autoriserede fuldmægtige kunne ske for et tidsrum fra seks måneder til fem år eller indtil videre. Udvalget finder, at spørgsmålet om, hvorvidt eventuel domstols-prøvelse af nævnets afgørelse i disse sager skal tillægges opsættende virkning, må drøftes nærmere.

Forholdet mellem principalen og fuldmægtigen må imidlertid også anskues fra en smallere vinkel i relation til selve retten til at lade fuldmægtige autorisere under sig. I de senere år har advokatmyndighederne nemlig været vidne til en række sager, hvor principalens adfærd over for fuldmægtigen har været så kritisabel, at en sanktion om frakendelse af retten til at lade fuldmægtige autorisere under sig, havde kunnet komme

Advokatrådets Strukturudvalg

på tale. Det gælder forhold, hvor principalen slet ikke fører tilsyn med fuldmægtigens arbejde, hvor der ikke reelt finder en praktisk uddannelse sted, eller hvor autorisationen sker rent proforma, f.eks. hvor en fuldmægtig autoriseres under en principal, som herefter bosætter sig et andet sted i landet eller endog i udlandet.

I dag vil Advokatnævnets eneste mulighed for reelt at stoppe forhold, hvor autorisationen ikke tages alvorligt af principalen, være at frakende advokaten retten til at drive advokatvirksomhed i medfør af retsplejelovens § 147c, stk. 3. Udvalget peger på, at en proportionalitetsvurdering nok vil kræve, at der foreligger dokumentation for en mere kritisabel adfærd, hvis sanktionen er frakendelse af beskikkelse, end hvis Advokatnævnet fik mulighed for at udmåle den af udvalget foreslåede sanktion.

Ønskes udgangspunktet om principalen som pligtsubjekt fastholdt, kunne det overvejes at lade fuldmægtigen autorisere løbende i forbindelse med dennes skift fra én afdeling til en anden. Medmindre der findes en lempelig måde at håndtere en sådan ordning på, kunne det frygtes, at denne for større advokatvirksomheder med et stort antal fuldmægtige og en betydelig intern rokering kunne medføre et omfattende papirarbejde, som måske ikke helt står mål med den regelforenklings, som er tilsigtet, og dermed samlet set ville gøre ordningen urimeligt vanskelig at håndtere.

Endelig kunne det overvejes at fastholde autorisationsordningens udgangspunkt, men dog således at pligtsubjektet skifter alt afhængigt af, hvilken partners eller advokats instruksbeføjelse, advokatfuldmægtigen *de facto* har handlet under.

Strukturudvalget bemærker i denne forbindelse, at der med disse forslag ikke tilsigtes nogen devaluering eller faglig forringelse af den teoretiske og praktiske uddannelse af fuldmægtige – tværtimod, men at ordningen alene har til hensigt at skabe en tidssvarende retstilstand i relation til spørgsmålet om, hvem der figurerer som pligtsubjekt, samtidig med at den ville kunne sikre en forsvarlig og bred uddannelse af advokatfuldmægtige. Med forslaget er der således lagt op til at sikre, at den faglige uddannelsespligt og det etiske ansvar følges ad.

Strukturudvalget finder, at det for så vidt angår salærklager, der ikke har nogen disciplinærmæssig karakter, altid må være advokatvirksomheden, som må påtage sig ansvaret over for de disciplinære myndigheder, da salæret er indgået i advokatfirmaets overskud.

For så vidt angår overvejelserne om at gøre advokatvirksomheden til pligtsubjekt i relation til afgivelse af erklæring om klientkonto og forsikringsforhold er det åbenbart, at det vil være forbundet med store administrative lettelser, såfremt ”advokatfirmaet” kunne afgive klientkontoerklæring og erklæring om forsikringsforhold, som dækkede alle advokater, der arbejdede i firmaet. En sådan ændring i reglerne må imidlertid nødvendigvis samtidig føre til overvejelser om reglerne om ansvar, herunder disciplinært ansvar. Det vil endvidere forudsætte, at det med sikkerhed kan afgøres,

Advokatrådets Strukturudvalg

hvem der kan tegne advokatfirmaet, samt hvilke advokater der er omfattet af klientkontoerklæringen og forsikringen.

I forbindelse hermed finder Strukturudvalget, at tilsvarende mulighed bør gives i relation til kontrollen med, om efteruddannelseskravet er opfyldt. Dette kan i praksis håndteres ved, at revisor i forbindelse med sin påtegning af klientkontoreklæringen attesterer at have set dokumentation for, at advokaten har haft det foreskrevne antal efteruddannelses timer.

2.4.4 Særligt om organisations- og virksomhedsansatte advokaters forhold

Strukturudvalgets drøftelser om advokatvirksomheder som pligtssubjekt i videre omfang end i dag har også vedrørt de virksomheds- og organisationsansatte advokaters forhold. Som ovenfor anført, udgør disse i dag knap 700 af den samlede advokatstand på knap 5.000 advokater.

Strukturudvalget anerkender, at der for disse advokater kan gøre sig helt andre beskyttelseshensyn gældende end dem, som er identificeret ovenfor for så vidt angår ansatte advokater i advokatvirksomheder.

Virksomheds- og organisationsansatte advokater er først og fremmest sjældent underlagt instruktionsbeføjelser fra en anden advokat eller partner, eftersom deres foresatte typisk ikke vil have en advokatmæssig baggrund. Det er derfor blevet anført i Strukturudvalget, at virksomheds- og organisationsansatte advokater bruger det forhold, at de er pligtssubjekt, som skjold i forhold til at sige fra over for deres chef i situationer, hvor de vurderer, at en overtrædelse af god advokatskik ellers kunne blive realiseret.

Hertil kommer, at det vanskeligt lader sig tænke at lade andre virksomheder end advokatvirksomheder melde ind som pligtssubjekt i forhold til advokatetikken.

Strukturudvalget finder derfor, at det traditionelle udgangspunkt om, at advokaten som person er rettigheds- og pligtssubjekt, ikke bør forlades for så vidt angår de virksomheds- og organisationsansatte advokater.

2.5. Udvalgets anbefalinger

Strukturudvalget anbefaler, at advokatvirksomheder fremover gøres til pligtssubjekter i videre omfang end i dag.

For så vidt angår adfærdsklager er det udvalgets overvejende holdning, at advokatvirksomheden altid må være pligtssubjekt i relation til de såkaldte systemfejl, jf. afsnit 2.4.2.

Advokatrådets Strukturudvalg

Når udvalget imidlertid ikke entydigt kan pege på systemfejlsmodellen som frem-tidig pligtsubjeksmodel, skyldes det, at dette kræver en nærmere fastlæggelse af selve begrebet ”systemfejl”.

Systemfejl kan defineres bredt, som enhver fejl begået af en advokat i virksomheden (ansat eller partner – på nær straffelovsovertrædelser), idet der lægges vægt på, at advokatvirksomheden må bære risikoen for fejl i professionsudøvelsen, der kunne have været undgået ved bedre instruktion eller koordination, eller snævert, som overtrædelse af god advokatskik synliggjort gennem visse på forhånd identificerede advokatetiske regler, der i sig selv er udtryk for systemfejl, f.eks. visse typer af overtrædelse af interessekonfliktsreglerne.

Ved en snæver definition af begrebet ”systemfejl” finder flere medlemmer af udvalget, at det ikke kan udelukkes, at det vil frembyde betydelige vanskeligheder på forhånd at identificere en række advokatetiske regler, hvor advokatvirksomheden som sådan er pligtsubjekt. Dette taler for en bred definition af begrebet ”systemfejl”.

Omvendt finder flere medlemmer af udvalget det ikke retvisende at beskrive enhver overtrædelse af advokatetikken som en systemfejl, idet visse etiske overtrædelser efter deres karakter ikke kan henregnes til virksomheden, f.eks. overtrædelser af advokatens tavshedspligt. Hertil kommer, at en helt bred definition af begrebet systemfejl i realiteten svarer til den skitserede substitutionsmodel, jf. afsnit 2.4.3, som ikke har vundet tilslutning i udvalget, fordi den ikke er forenelig med ”advokatbrandet”.

Udvalget stiller på denne baggrund forslag om en kombination af de drøftede modeller, hvorefter udgangspunktet for advokatvirksomheden som pligtsubjekt følger systemfejlsmodellen i en ”snæver variant”. De øvrige overtrædelser, som ikke naturligt eller efter deres art kan henregnes til virksomheden som en systemfejl, finder Strukturudvalget skal være dækket af valgfrihedsmodellen, dog således at det er Advokatnævnet, som på baggrund af et konkret skøn træffer beslutning om, hvorvidt nævnet i den konkrete sag vil acceptere advokatvirksomheden som pligtsubjekt. Advokatnævnets kompetence kunne i denne forbindelse principielt gøres uafhængig af, om advokatvirksomheden på forhånd måtte have budt sig til som pligtsubjekt eller ej.

Udvalget finder herved også, at det i hvert fald i en indledende periode må være af betydning, at Advokatrådet og Advokatnævnet får mulighed for at udvikle en praksis, således at den sanktion, som advokatvirksomheden som sådan tildeles, på den ene side afspejler forseelsens karakter af objektiv regelovertrædelse, uden at der er et klart bevis for culpa, og på den anden side advokatvirksomhedens potentielle økonomiske udbytte ved regelovertrædelsen.

En variant af denne model har også været drøftet i udvalget. Denne model tager udgangspunkt i, at det også for andre overtrædelser af god advokatskik er uundgåeligt, at inddrage advokatvirksomheden som pligtsubjekt, f.eks. hvor over-trædelsen beror på en beslutning truffet i et ledelsesorgan i advokatvirksomheden, skyldes dårligt

Advokatrådets Strukturudvalg

fungerende registreringssystemer, eller hvis det er en ansat advokat, der har overtrådt reglerne om interessekonflikter.

Endvidere finder udvalget, at advokatvirksomheden bør være pligtsubjekt i relation til reglerne om afgivelse af klientkontoerklæring og erklæring om forsikringsforhold, idet dette dog må forudsætte, at det med sikkerhed kan afgøres, hvem der kan tegne advokatfirmaet, samt hvilke advokater der er omfattet af klientkontoerklæringen og forsikringen.

For så vidt angår pligterne foreskrevet i hvidvasklovgivningen anbefaler udvalget at anvende advokatvirksomheden som pligtsubjekt, idet det for virksomheder af blot en vis størrelse vil være sandsynligt, at virksomhedens ejere i fællesskab udarbejder og vedtager de i hvidvasklovens § 25 nævnte interne regler for kontrol med hvidvaskreguleringen.

Endelig anbefaler udvalget, at advokatvirksomheden gøres til pligtsubjekt for reglerne om afgivelse af erklæring om, at det årlige efteruddannelseskraav er opfyldt.

For så vidt angår salærklager, der ikke er af disciplinærmæssig karakter, er det udvalgets opfattelse, at advokatvirksomheden altid må være pligtsubjekt.

For så vidt angår fuldmægtigene finder udvalget, at advokatfirmaet må være ansvarligt for fuldmægtigens alsidige uddannelse. Mesterlæren rummer meget betydelige værdier, men med den tiltagende specialisering bør fuldmægtige have mulighed for at rokere i et firma, uden at den formelle autorisation ændres. Udvalget foreslår, at den bestående ordning, hvorefter en advokat kan have to autoriserede fuldmægtige knyttet til sig, suppleres med en mulighed for, at et advokatfirma kan autorisere et antal fuldmægtige, der svarer til det dobbelte af antallet af advokater i firmaet pr. 1. januar i autorisationsåret. Et firma, der benytter denne mulighed, bliver pligtsubjekt for udgifterne til fuldmægtigens uddannelse, ansvarlig for dens indhold og ansvarlig for de handlinger, som fuldmægtigen begår under tilsidesættelse af god advokatskik.

Hvis Advokatnævnet måtte konstatere, at god advokatskik overtrædes, kan sanktionen i tilfælde af grove eller gentagne overtrædelser være, at advokatfirmaets mulighed for at have autoriserede fuldmægtige reduceres enten helt eller delvis med en nærmere fastsat procentdel.

Også forhold, hvor principalen eller advokatvirksomheden åbenbart ikke varetager de opgaver, som er forbundet med en autorisation, eller hvor autorisationen er sket rent proforma, bør kunne sanktioneres med frakendelse af retten til at lade fuldmægtige autorisere under sig.

Om en eventuel indbringelse for domstolene af Advokatnævnets afgørelse bør tillægges opsættende virkning, må drøftes nærmere.

3. Ændrede stemmeregler og sammensætning af de kollegiale organer

3.1. Principper for en ny valgstruktur

Strukturudvalget har drøftet spørgsmålet om en fremtidig valgstruktur for de respektive ledelsesorganer i det fremtidige Advokatsamfund.

Den kritik, som har været rejst af det nuværende valgsystem i udvalget, har været møntet på, at valgsystemet ikke tilsikrer en tilstrækkelig repræsentativitet i de respektive ledelsesorganer, at det mangler den fornødne transparens og åbenhed, og at valgsystemet ikke tager højde for de reelle magtstrukturer i branchen. Hertil kommer, at visse grupperinger i branchen har oplevet det som særdeles vanskeligt at få adgang til medlemspladser i kollegiale organer, som f.eks. Advokatrådet og Advokatnævnet, som i dag udelukkende består af partnere.

Udvalgets overvejelser vedrørende mulige nye stemmeregler skal navnlig ses i lyset af de opgaver, som Advokatsamfundet fremover skal varetage, samt de anbefalinger, som udvalget har anført vedrørende øget anvendelse af advokatvirksomheden som pligtsubjekt.

3.1.1 Afskaffelse af lokale valg

Lokale valg er kendt fra advokatkredsens nuværende funktion i valghandlingen og udgør grundlaget for sammensætningen af Advokatsamfundets respektive ledelsesorganer.

Det er imidlertid udvalgets opfattelse, at valg på baggrund af geografiske kriterier ikke er tilstrækkeligt til at sikre en moderne og fremtidssikret struktur, og princippet synes i det hele taget at bygge på en forældet laugstanke, hvorefter advokatetikken, sagshåndteringen og andre grundlæggende advokatinteresser skulle variere fra egn til egn. I et moderne og kommercielt orienteret liberalt erhverv som advokatbranchen, hvor en voksende udfordring og konkurrence kommer fra virksomheder, der er etableret uden for Danmark, har denne tanke næppe meget for sig.

Den enhedsregulering af advokatetikken, som Justitsministeriet har forudsat i lovforslag nr. L 163, idet klagesager for fremtiden ikke skal forberedes i advokatkredsene, men i nævnets sekretariat, synes også at tale for, at en sådan diversitet på baggrund af geografi ikke er ønskelig fremover eller til gavn i øvrigt for det retssøgende publikum.

Dertil kommer, at der under alle omstændigheder kan argumenteres for, at geografiske valg er unødvendig med henblik på at sikre geografisk repræsentation, idet en sådan alt andet lige kan sikres gennem mere tidssvarende metoder, som f.eks. landsdækkende forholdstalsvalg.

Advokatrådets Strukturudvalg

Af disse grunde finder Strukturudvalget, at det geografiske udgangspunkt for valghandlingen bør forlades helt

3.2. Introduktion af repræsentantskabsmodellen

De opgaver, som Advokatsamfundet fremover skal løse ifølge Justitsministeriets lovforslag nr. L 163, er centrale for branchens position, og bør derfor efter Strukturudvalgets opfattelse forankres i en moderne og tidssvarende struktur, som sikrer størst mulig legitimitet i beslutningsprocessen.

Det er et vigtigt led i at skabe en mere moderne organisationsstruktur, at sikre en bredere sammensætning af Advokatsamfundets ledelsesorganer og en større repræsentativitet i valgsystemet generelt. Derfor har Strukturudvalgets drøftelser taget udgangspunkt i et forslag om at indføre en repræsentantskabsmodel som baggrund for valghandlingerne fremover.

Udvalget finder, at en sådan model er bedst egnet til at afspejle branchens diversitet og struktur, og til at sikre, at de beslutninger, der træffes i de respektive kollegiale organer er bredt forankret i branchen.

To modeller for repræsentantskabets funktion og kompetencer har været drøftet. Den ene repræsentantskabsmodel bygger på *kontrol* og indebærer i hovedtræk, at Advokatrådet – og eventuelt tillige dets formand – vælges af repræsentantskabet. Repræsentantskabet har i kraft af sin rolle som kontrollant beføjelse til at afsætte Advokatrådet, subsidiært til at indkalde til ekstraordinære valghandlinger med henblik på at få Advokatrådet afsat.

Den anden repræsentantskabsmodel bygger på *konsultation* og indebærer i hovedtræk, at repræsentantskabet vælges sideordnet med Advokatrådet og eventuelt tillige dets formand. Repræsentantskabets funktion er efter denne model at fungere som konsultativt organ for Advokatrådet eventuelt med beføjelse til at indkalde til ekstraordinære valghandlinger.

3.2.1. Repræsentantskabets sammensætning

Der er mange modeller for sammensætningen af et repræsentantskab, men Strukturudvalget har særligt drøftet to modeller.

Ifølge den ene model sammensættes repræsentantskabet af medlemmer, hvis mandat hidrører fra direkte landsdækkende valg (gruppe A) og valg på andet grundlag (gruppe B).

Advokatrådets Strukturudvalg

Landsdækkende valg (Listevalg)	”Andet” (Fag, virksomheder, sektorer etc.)
2/3 af repræsentanterne	1/3 af repræsentanterne
A	B

Den anden repræsentantskabsmodel bygger på direkte landsdækkende forholdstalsvalg i en gruppe (gruppe A), og gennemgås under punkt 3.2.1.2.

3.2.1.1. Gennemgang af repræsentantskabsmodel 1

3.2.1.1.1. Valg i Gruppe A

Repræsentanterne til repræsentantskabet i Gruppe A forudsættes valgt ved direkte landsdækkende forholdstalsvalg, hvor alle advokater har stemmeret. Valget kunne foregå som direkte valg af enkeltpersoner opstillet individuelt, eller på anden vis, som f.eks. listevalg. Listevalg muliggør opstilling af kandidatlistes, der repræsenterer bestemte interesser defineret af dem, der opstiller listen. Listevalg kan derfor påvirke behovet for og udformningen af gruppe B.

3.2.1.1.2. Valg i Gruppe B

For så vidt angår gruppe B har Strukturudvalgets drøftelser taget udgangspunkt i fem forskellige modeller: fagsøjlemodellen, firmamodellen, virksomhedsmodellen, sektormodellen og foreningsmodellen. Alle disse modeller vedrører alene, hvorledes valg til repræsentantskabet i gruppe B forløber, og er således sidestillet med gruppe A.

3.2.1.1.2.1. Model 1 – Fagsøjlemodellen

Modellen indebærer, at enhver advokat lader sig registrere i Advokatsamfundet under en bestemt faglig søjle. Arten og antallet af søjler fastlægges i vedtægten, hvorved løbende tilpasning efter behov sikres.

Modellen kunne i forbindelse med dens introduktion tage udgangspunkt i følgende seks søjler: en søjle for erhvervsret, en for privatret, en for strafferet, en for offentlig ret, en for virksomheds- og organisationsansatte advokater og en for almen praksis.

Advokatrådets Strukturudvalg

Søjlen for erhvervsret kunne eventuelt opdeles i to, således at ordningen bedre afspejler, at nogle advokater fortrinsvis rådgiver større virksomheder, mens andre har med små- og mellemstore virksomheder at gøre. Privatretssøjlen kunne opdeles i familieret og boligret. Søjlen almen praksis er en opsamlingsøjle, hvortil man også kunne henføre advokater, som ikke selv har registreret i Advokatsamfundet, hvilken søjle de tilhører. Modellen kan varieres, således at man kan tilmelde sig to fagsøjler, hvilket ville muliggøre en større differentiering af antallet af søjler. Det er dog kun muligt at afgive stemme til valg til repræsentantskabet i én fagsøjle.

Man kan enten lade hver fagsøjle vælge ét medlem til repræsentantskabet, eller man kan vægte i forhold til fagsøjlenes størrelse. Vælges den sidste løsning, må søjlernes størrelse opgøres forud for hver valghandling, således at fordelingen af det fastlagte antal repræsentanter i repræsentantskabet til enhver tid afspejler fagsøjlernes aktuelle størrelse.

Eftersom Advokatrådet stadig skal afgive hørings svar og deltage i det lovforberedende arbejde ifølge Justitsministeriets lovforslag nr. L 163, kunne det overvejes at opbygge Advokatrådets fagudvalgsstruktur med udgangspunkt i fagsøjlerne. Dette ville åbne mulighed for, at medlemmerne i den enkelte fagsøjle valgte en ”bestyrelse”, som samtidig udgjorde det fagudvalg, der udarbejdede hørings svar etc. Hermed ville man imødekomme den kritik, der sommetider rejses af, at det er svært at komme ind i fagudvalg, fordi det er Advokatrådet, der sammensætter disse. Vælges en model af denne karakter, må det dog overvejes, hvorledes der sikres en høj faglighed, idet det i Justitsministeriets lovforslag er faglighed og retssikkerhedsmæssige betragtninger fremfor interessevaretagelse, der begrundes hørings svars funktionen.

Fagmodellen afspejler til enhver tid, hvilke fagområder advokaterne beskæftiger sig med – og dermed også i nogen grad branchens omsætning fordelt på fagområder.

Modellen bygger på princippet om ligestilling af alle advokater, og son drer derfor ikke mellem partnere og ansatte.

Modellen afspejler ikke direkte firmainteresser eller de interesseforskelle, der kan være mellem firmaer af forskellig størrelse og med forskellig geografisk beliggenhed. Disse faktorer kan dog i nogen grad kompenseres gennem valget i gruppe B.

3.2.1.1.2.2. Model 2 – Firmamodellen

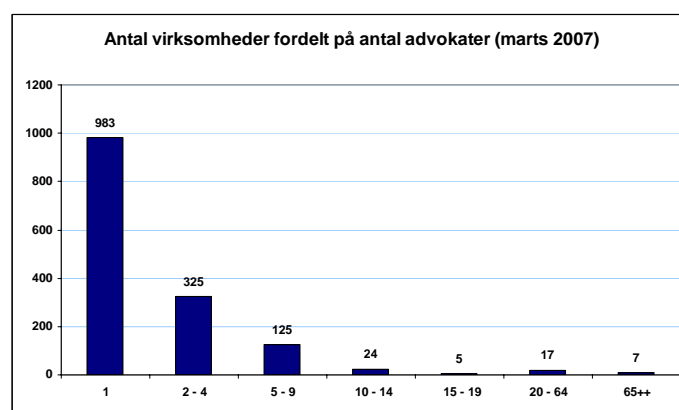
Denne model tager sit udgangspunkt i, at advokatfirmaerne – uanset den juridiske firmakonstruktion – skal have direkte indflydelse på sammensætningen af repræsentantskabet. Det sker ved at reservere et antal pladser i repræsentantskabet til gruppe B, hvor alene virksomhederne efter denne model stemmer.

Advokatrådets Strukturudvalg

Modellen forudsætter, at firmaet entydigt kan identificeres i Advokatsamfundets medlemssystem, hvoraf det også må kunne udledes, hvem der kan afgive stemme eller stemmer på firmaets vegne. Modellen placerer hele indflydelsen på stemmeafgivningen i denne kategori hos de advokater, som ejer advokat-virksomhederne.

Sekretariatet har over for Strukturudvalget oplyst, at det nye medlemssystem, der er under udvikling, vil kunne håndtere en sådan model. Systemet vil kunne generere nøjagtige oplysninger om antallet af advokater i det enkelte firma uanset dets juridiske form. Det nye medlemssystem kan også generere oplysninger om kædesamarbejderne.

Advokatfirmaer spænder størrelsesmæssigt fra virksomheder ejet af én advokat til meget store partnerskaber. En opgørelse over virksomheder fordelt på antal advokater fra marts 2007 viser følgende virksomhedsfordeling:

Antallet af ansatte pr. partner kan variere betydeligt – både når det gælder advokater og andre personalekategorier. Således beskæftiger det formentlig største enkelt-mandsejede firma ni advokater og 40 andre medarbejdere. Andre enkeltmands-firmaer beskæftiger kun ejeren selv.

Firmaer, som udelukkende beskæftiger sig med strafferet, har traditionelt meget få ansatte pr. advokat, medens det omvendte gør sig gældende for firmaer med stor omsætning på inkasso, fast ejendom og bobehandling.

Stemmevægt

Skal firmaerne tillægges stemmeret, må det drøftes, på hvilket grundlag stemme-vægten skal fastlægges.

Den enkleste model – en stemme pr. firma – har Strukturudvalget ikke fundet farbar, da den vanskeligt lader sig forene med udvalgskommissoriets intentioner om en mere repræsentativ sammensætning af de besluttende organer.

Advokatrådets Strukturudvalg

En anden model er at tillægge firmaet stemmewægt efter antallet af beskæftigede advokater – uanset om disse er partnere eller ej. Sekretariatet har over for udvalget oplyst, at Advokatsamfundets medlemssystem til enhver tid vil være i stand til at generere de nødvendige oplysninger til denne model. Man kan enten vælge at lade antallet af ansatte være stemmewægtsfaktor eller vælge at inddele advokatfirmaerne i forskellige kategorier efter antallet af beskæftigede advokater, således at placering i en bestemt kategori giver et bestemt antal stemmer.

En tredje model er at lade stemmewægten afhænge af omsætningstal eller lønsum. Sekretariatet har oplyst, at Advokatsamfundet ikke er i besiddelse af sådanne oplysninger. Gennemføres en sådan ordning må det derfor forudsætte, at omsætningstal eller lønsum indberettes i form af en revisorattesteret erklæring. Disse tal må forventes at skulle gøres tilgængelige som minimum for alle advokater med henblik på at sikre legitimiteten af valgbehandlingen. Strukturudvalget finder derfor, at en tilslutning til firmamodellen må indebære en drøftelse af, om der blandt advokatvirksomhederne er tilslutning til at afgive og udveksle sådanne oplysninger.

Advokatkædernes forhold til firmamodellen

Advokatkæderne udgør et særligt problem i firmamodellen, og udvalget finder på den baggrund, at det må drøftes, om kæderne kan afgive stemme som ét firma, og hvad de objektive betingelser herfor i givet fald skal være. Dette kan give anledning til at drøfte, om det også i øvrigt skal være muligt for grupper af firmaer at pulje stemmer.

I forhold til de virksomheds- og organisationsansatte advokater indebærer firmamodellen, at disse advokater ikke kan tillægges stemmeret i gruppe C, medmindre der laves en særordning, hvorefter de virksomheds- og organisation-sansatte advokater har særlig ret til at vælge et antal repræsentanter, som står i forhold til den stemmewægt, en advokat repræsenterer i advokatfirmaerne.

Politisk vil modellen kunne begrundes med en samtidig ændring af tilsyns- og disciplinærreglerne, som i større omfang end nu gør firmaet til pligtsubjekt.

Dette skyldes, at hele begrundelsen for at tillægge firmaet stemmeret er hæftet op på den direkte forskydning af pligtsubjektet fra advokaten til virksomheden. Således anses det for en fordel ved modellen, at den giver rettigheder til dem, der reelt har pligterne.

3.2.1.1.2.3. Model 3 – Virksomhedsmodellen

Modellen bygger på, at advokatvirksomhederne indrangeres i forskellige kategorier efter størrelse målt i forhold til det totale antal beskæftigede advokater – dvs. store advokatvirksomheder, mellemstore, små og virksomheds- og organisationsansatte. Hver kategori tillægges valget til et antal repræsentanter i repræsentantskabet i gruppe C i

Advokatrådets Strukturudvalg

forhold til det samlede antal advokater i hver kategori. Inden for hver kategori har samtlige advokater stemmeret.

Modellen har som forudsætning, at det kan lægges til grund, at advokatfirmaer af samme størrelse, som udgangspunkt har sammenfaldende interesser. I modsætning til firmamodellen (model 2) tillægger denne model ikke ejerne af advokat-virksomhederne særlige rettigheder.

Advokatsamfundets medlemssystem vil kunne håndtere denne model.

3.2.1.1.2.4. Model 4 – Sektormodellen

Modellen består af en opdeling af branchen i seks sektorer, som bygger på den struktur, branchen har i dag. Selve opdelingen af branchen i sektorer tager højde for, at der i den fremtidige valgstruktur skal sikres legitimitet. Derfor har udvalget lagt vægt på, at der i hver sektor blev et passende antal advokater repræsenteret fordelt på et passende antal advokatvirksomheder. Omvendt har der også været taget højde for, at hver sektor skulle have et objektivt interessefællesskab, som kunne begrunde sektorens størrelse.

Ifølge sektormodellen udgør advokatvirksomhederne fire sektorer, nemlig sektor 1 for de store advokatvirksomheder med over 65 advokater, sektor 2 for mellemstore advokatvirksomheder med mellem 10-65 advokater, sektor 3 for små advokatvirksomheder med 2-9 advokater og sektor 4 for advokatvirksomheder med én advokat. (I disse fire første sektorer tæller ansatte advokater også med i relation til stemmevægt, men de har ikke stemmeret. Ansatte advokater har alene stemmeret i sektor 5 og 6 afhængigt af ansættelsesstedet). Sektor 5 udgøres af ansatte advokater i advokatvirksomheder, og sektor 6 udgøres af de virksomheds- og organisations-ansatte advokater.

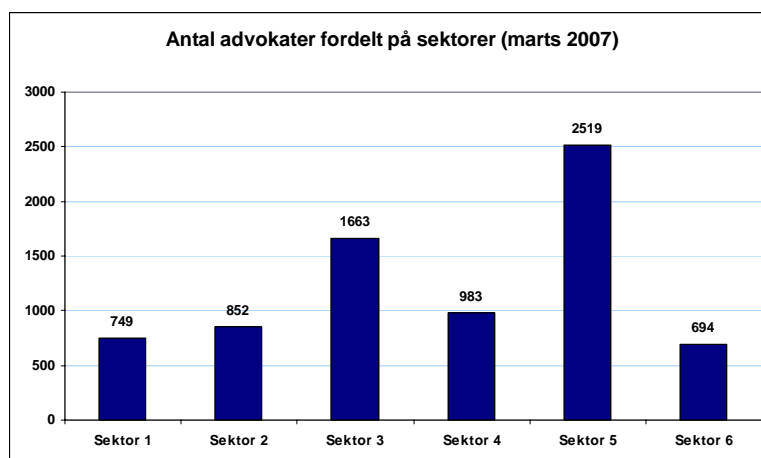
Kædesamarbejderne kan enten placeres således, at hvert advokatfirma i kæden placeres i den kategori, som virksomhedens størrelse målt på antallet af advokater (partnere og ansatte) tilsiger, eller kæden som sådan kan indgå som en samlet enhed i den kategori, som det samlede antal advokater (partnere som ansatte) tilsiger. For indeværende ville sidstnævnte ordning indplacere Advodan og Ret & Råd-kæderne i sektor 1.

En variant af modellen kunne være at lade det være valgfrit for kæden, om den ønsker at stemme med én fælles vægtet stemme i en sektor, eller om den ønsker at stille medlemmerne frit, således at disse stemmer efter virksomhedsstørrelse.

Endelig kunne man tillægge kæderne status som en særlig sektor – sektor 7. I så fald kan advokatvirksomhederne i kæderne ikke indgå i sektor 1-4.

Tages udgangspunkt i seks sektorer, vil fordelingen af advokater i hver sektor se således ud:

Advokatrådets Strukturudvalg

Modellen forudsætter herefter, at hver sektor vælger sine egne repræsentanter til repræsentantskabet. Enten vælger hver sektor lige mange repræsentanter, f.eks. to hver, hvorved opnås mulighed for, at sektorer med et færre antal advokater, men en større samlet drivkraft i branchen tillægges mere indflydelse end andre sektorer. En anden mulighed er at lade antallet af repræsentanter, som den enkelte sektor kan vælge, være afhængigt af det samlede antal advokater i den pågældende sektor. Sidstnævnte model vil give de små virksomheder og enkeltmandsforretningerne forholdsmeæssigt større indflydelse end de sektorer, som de store og mellemstore advokatvirksomheder befinder sig i.

Det bemærkes, at det samlede antal advokater i sektor 1 – 4 tæller med, men at det inden for disse sektorer alene er partnerne, som tillægges stemmeret. De ansatte advokater er alene tillagt særskilt stemmewægt i sektor 5. Modellen skal ses i sammenhæng med valghandlingerne i gruppe A, hvor alle advokater, uanset om de er partnere eller ej, kan udøve deres stemme frit.

Modellen har – som *Virksomhedsmodellen (model 3)* – som forudsætning, at advokaterne i de forskellige sektorer qua sammenfaldet i virksomhedsstørrelsen, ofte vil have sammenfaldende interesser, idet dagligdagen for driften af virksomheden vil være tilsvarende. Modellen vil kunne håndteres af Advokatsamfundets medlemssystem.

Det kan betragtes som en fordel ved modellen, at den sikrer enkelhed og fleksibilitet i forhold til branchens struktur, og derfor kunne modellen også være udgangspunkt for parallelitet i valgreglerne mellem Advokatsamfundet og en eventuel fremtidig paraplyorganisation til varetagelse af advokatstandens interesser.

Derudover sikrer modellen, at de, der vælges ind i repræsentantskabet i gruppe B, har et klart bagland, som undervejs i repræsentantskabsperioden kan konsulteres om de spørgsmål, som måtte være til behandling i Advokatrådet og repræsentantskabet. Endvidere kan der argumenteres for, at modellen har den præsumptive fordel, at de stemmeberettigede i hver sektor har et objektivt interessefællesskab, som knytter sig til de rettigheder og pligter, som de stemmeberettigede inden for hver sektor har, og at modellen sikrer en interesse-mæssig tilgang til de opgaver, som skal løses i

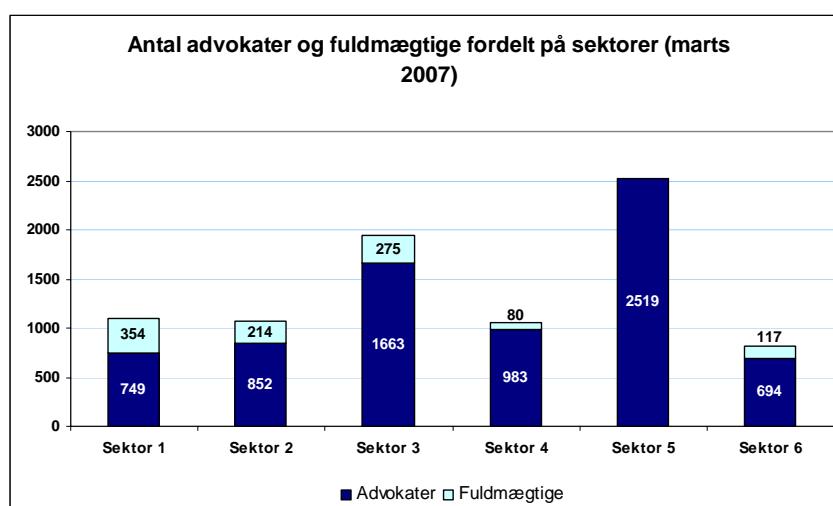
Advokatrådets Strukturudvalg

Advokatrådets regi. Endelig kan det anses som en fordel ved modellen, at den på forhånd sikrer en vis repræsentation af de ansatte advokater, hvorved kritikken af den nuværende struktur som partnerdomineret imødegås. Omvendt kan der argumenteres for, at modellen er udemokratisk, da repræsentanterne i sektorer med færre antal advokater, f.eks. sektor 2, ”koster” stemmemæssigt mindre, end det samme antal repræsentanter fra en sektor med et stort antal advokater, som f.eks. sektor 5. Endvidere er det langt fra givet, at advokat-virksomheder har sammenfaldende interesser, blot fordi de driver et kontor af samme størrelse. Dette tager modellen ikke højde for.

Til indvendingen om, at repræsentantskabsmedlemmerne ikke har samme vælgerunderlag bemærkes, at det også i Advokatrådets nuværende organisation accepteres, at der er forskellig stemmewægt, idet Advokatkredsens valg af medlemmer til Advokatrådet ikke fuldt ud afspejler antallet af advokater i den pågældende kreds. Der har således længe været en differentiering i valgstrukturen, blot ud fra et geografisk kriterium.

Endelig har det været nævnt som en mulighed, at der i stemmewægten tages hensyn til ikke blot partnere og ansatte advokater, men også advokatfuldmægtige. Disse er ganske vist ikke selv omfattet af Advokatsamfundet, men i den obligatoriske organisation vil uddannelse af fuldmægtigene veje ganske tungt, både økonomisk og ressourcemæssigt, og de advokatfirmaer, der løfter denne opgave til gavn for hele branchen, har en legitim interesse i en modsvarende indflydelse.

Tages udgangspunkt i en sådan model, vil stemmewægten fordele sig som følger:

Sektorinddeling: Sektor 1: +65 advokater. Sektor 2: 10-64 advokater. Sektor 3: 2-9 advokater. Sektor 4: 1 advokat. Sektor 5: ansatte advokater i advokatvirksomheder. Sektor 6: virksomheds- og organisationsansatte advokater.

Advokatrådets Strukturudvalg

Modellen indebærer, at sektor 1 har 1103 stemmer, sektor to 1066 stemmer, sektor 3 1938 stemmer, sektor 4 1063 stemmer, sektor 5 har fortsat 2519 stemmer og sektor 6 har 811 stemmer med den nuværende fordeling af fuldmægtige (antallet af fuldmægtige er opgjort pr. ultimo marts 2007). Udvalget har ikke forholdt sig nærmere til, om dette forhold i sig selv skal bevirke, at visse sektorer skal tillægges flere repræsentanter under hensyntagen til, at fuldmægtigene udgør en større procentdel af det samlede antal advokater i disse sektorer fremfor i andre. F.eks. udgør fuldmægtigene 47 % af det samlede antal advokater i sektor 1 og 25 % af det samlede antal advokater i sektor 2, mens de kun udgør 17 % af sektor 3's advokater, 8 % af sektor 4's advokater og 17 % af sektor 6's advokater.

Fordelingen af det samlede antal fuldmægtige viser, at 55 % af alle fuldmægtige er ansat i sektor 1 eller sektor 2.

3.2.1.1.2.5. Model 5 – Foreningsmodellen

Modellen tager sit udgangspunkt i, at repræsentanterne til repræsentantskabet i gruppe B udpeges af forskellige foreninger for advokater. Der eksisterer i dag allerede en række foreninger og faggrupper. Nedenfor følger en kort oversigt, dog er geografisk baserede advokatforeninger ikke medtaget.

Forenings/faggruppens navn	Antal medlemmer
Advokaternes faggruppe for Erhvervsjendomme og Entreprise	107
Advokaternes faggruppe for Erstatnings- og Forsikringsret	351
Bestyrelsesadvokater	113
Danske BOLIGadvokater	303
Danske FAMILIEadvokater	181
Danske INKASSOadvokater	Ca. 25 firmaer
Danske landbrugsadvokater	115
Dansk Forening for Voldgift	135
Foreningen af Advokater med Ejendomsadministration	48
Foreningen af Danske Insolvensadvokater	115
Foreningen af Danske IT-advokater	166
Foreningen af Danske Miljøadvokater	103
Dansk Forening for Virksomhedsjurister	Ca. 275
Mediatoradvokater	156
Foreningen af Familieretsadvokater i Danmark	346
Landsforeningen for Beskikkede Advokater	507
Dansk Forening for Konkurrenceret	56 firmaer og 64 enkelt-medlemmer

Advokatrådets Strukturudvalg

Strukturudvalget har overvejet, om modellen lader sig forene med de hensyn, som har gjort det nødvendigt at ændre den eksisterende organisationsstruktur, idet modellen gør maksimal indflydelse på de kollegiale organers sammensætning i en lovpligtig organisation afhængig af et frivilligt foreningsmedlemskab.

Det har været politisk afgørende, at ingen advokat blev tvunget til medlemskab af en frivillig privat forening for at kunne udøve sit erhverv. Såfremt private frivillige foreninger tillægges indflydelse på sammensætningen af Advokatsamfundets besluttende organer, vil advokater, som ikke er medlemmer af en eller flere foreninger med valgret og udpegningsret, få mindre indflydelse på organisationens forhold end andre advokater. Den advokat, der ønsker optimal indflydelse, tvinges med andre ord til medlemskab af en eller flere private interesseorganisationer.

Strukturudvalget finder, at modellen allerede af den grund må forekomme urealistisk. Hvis man imidlertid ville arbejde videre med modellen, måtte det forudsætte en nærmere overvejelse af, hvilke kriterier der skal være opfyldt for at en forening kan tillægges rettigheder i forbindelse med udpegning af repræsentanter i gruppe B. Dette kræver en afklaring af, om foreningen skal være åben for enhver advokat efter objektive kriterier, hvilke objektive medlemskriterier der vil være acceptable, og om foreningen kun må have advokater som medlemmer. Hvis foreningen består både af advokater og medlemmer med anden baggrund må det tillige overvejes, om en sådan forening kan indgå. Det bør også afklares om foreninger, der opererer med firmamedlemskaber kan indgå. Endelig vil foreningsmodellen forudsætte en fastlæggelse af, om det som krav for at opnå stemmeret til gruppe B må forudsættes, at foreningen skal være selvstændig eller om delforeninger af store organisationer, som f.eks. DJØF, Dansk Erhverv og DI vil kunne accepteres.

Også forholdet mellem de forskellige foreningers stemmewægt må afgrænses, f.eks. efter medlemstal, kontingentsum eller andet.

Endelig finder udvalget, at det må afklares, om foreningsmodellen forudsætter, at der skal stilles bestemte krav til foreningens formålsbestemmelse, og hvorledes der skal tages højde for fremkomsten af nye foreninger, således at strukturen ikke fastlåses.

Sekretariatet har oplyst over for udvalget, at modellen ikke umiddelbart vil kunne håndteres af Advokatsamfundets medlemssystem.

Advokaternes Serviceselskab ligger inde med oplysninger om nogle advokatforeninger, men som følge af persondataloven er disse oplysninger ikke tilgængelige for Advokatsamfundet. Serviceselskabet ”lejer” plads til registrering af disse oplysninger i Advokatsamfundets medlemsregister, men oplysningerne er alene tilgængelige for Serviceselskabets medarbejdere. Omvendt har Serviceselskabet ikke adgang til Advokatsamfundets data.

Advokatrådets Strukturudvalg

Strukturudvalget har fundet, at denne model ud fra en samlet vurdering ikke er hensigtsmæssig, og udvalget har derfor ikke taget nærmere stilling til de ovenfor skitserede spørgsmål.

3.2.1.2. Gennemgang af repræsentantskabsmodel 2

Den anden model, udvalget har drøftet for repræsentantskabets sammensætning, bygger på, at der alene foretages valg i én landsdækkende gruppe. Modellen ser således ud:

Landsdækkende forholdstalsvalg		
Ansatte advokater 5 repræsentanter	Partnere 40 repræsentanter	Virksomheds- og organisationsansatte 5 repræsentanter

Valg foretages på baggrund af landsdækkende forholdstalsvalg. Der foretages alene valg til repræsentantskabet, idet Advokatrådet udgår fra repræsentantskabet. Advokatrådet sammensættes forholdsmæssigt og spejler derfor i sin sammensætning repræsentantskabets sammensætning.

Eftersom advokatvirksomhederne efter udvalgets forslag fremover vil bære en meget væsentlig del af forpligtelserne i relation til overtrædelser af god advokatskik, uddannelse af fuldmægtige etc., indebærer modellen også, at det er indehaverne af advokatvirksomhederne (partnerne), som har den primære stemmewægt i relation til valg til de respektive ledelsesorganer i Advokatsamfundet.

Udvalgets drøftelser har taget udgangspunkt i, at 80 % af medlemmerne til repræsentantskabet og Advokatrådet vælges af advokatvirksomhedernes ejere (partnerne), 10 % vælges af de ansatte advokater i advokatvirksomhederne, og 10 % vælges af de virksomheds- og organisationsansatte advokater. Hver advokatvirksomhed har det antal stemmer til ligelig fordeling mellem partnerne, som det samlede antal jurister (inkl. fuldmægtige) i den pågældende virksomhed tilsiger.

Valget sker på baggrund af direkte landsdækkende forholdstalsvalg og foregår på Advokatmødet ved personligt fremmøde. En partner kan give fuldmagt til en anden partner fra samme eller fra en anden advokatvirksomhed. En partner kan dog maksimalt være bærer af 15 fuldmagter. Denne begrænsning i fuldmagtsreglen skal ses i sammenhæng med, at modellen forudsætter, at der til stemmeafgivelsen knyttes krav om et vist aktivitetsniveau. Modellen indebærer således, at adgangen til at stemme ved fuldmagt udvides betragteligt i forhold til de nugældende regler.

Advokatrådets Strukturudvalg

I denne model består repræsentantskabet af 50 medlemmer, og Advokatrådet, som udgår fra repræsentantskabet, består af 11 medlemmer, idet formanden vælges ved simpelt flertal på Advokatmødet af partnerne (baseret på de samme stemme- og fuldmagtsregler, som gælder for valg til repræsentantskabet). De, som af repræsentantskabets midte vælges til Advokatrådet, udtræder af repræsentantskabet, som derfor i praksis vil bestå af 40 medlemmer.

Med henblik på at tilstræbe, at advokatvirksomheder i alle størrelser repræsenteres i repræsentantskabet og i Advokatrådet, opdeles partnernes stemmer i fire grupper baseret på advokatvirksomhedernes størrelse. Der kunne f.eks. tages udgangspunkt i samme fordeling som ved sektormodellen, således at partnere, der ejer en advokatvirksomhed med mere end 65 advokater stemmer inden for gruppe 1, partnere, der ejer en advokatvirksomhed med 10-64 advokater stemmer i gruppe 2, partnere, der ejer en advokatvirksomhed med 2-9 advokater stemmer i gruppe 3, og partnere, der er indehavere af en enkeltmandsforretning stemmer i gruppe 4.

Det er en forudsætning for modellen, at ingen gruppe under ét kan afgive flere stemmer end svarende til 50 % af det samlede antal stemmer. Skulle en gruppe, som følge af branchens struktur, opnå mere end 50 % af stemmerne, reduceres antallet af hver partners stemmer forholdsmæssigt inden for den pågældende gruppe.

Hvis en af grupperne 1-4 under et har afgivet færre end 15 % af stemmerne forøges omvendt stemmewægten for partnerne i denne gruppe forholdsmæssigt, således at disse partnere under et har 15 % af det samlede antal stemmer.

Modellen sikrer således, at ingen af de fire grupper af partnerstemmer kan stemme med mere end 50 % eller med under 15 % af det samlede antal stemmer til rådighed for partnerne.

Måtte valg til Advokatrådet i repræsentantskabet alligevel føre til, at der ikke opnåedes repræsentation fra en af grupperne 1-4, forudsætter modellen, at Advokatrådet tilknytter relevante repræsentanter fra denne gruppe som medlemmer af Advokatrådet med taleret men ikke stemmeret. Denne supplerung af medlemmer kan dog alene ske efter forudgående høring af repræsentantskabet.

En konsekvens af modellen er, at de til enhver tid værende magtstrukturer i branchen bliver spejlet i repræsentantskabets og Advokatrådets sammensætning. Modellen vil også sikre en bred legitimitet i forhold til den samlede advokatbranche, idet valg til samtlige af Advokatsamfundets ledelsesorganer alene foretages i én gruppe på baggrund af direkte landsdækkende forholdstalsvalg. Da en plads i Advokatrådet forudsætter 5 stemmer i repræsentantskabet, sikrer modellen endvidere, at både de ansatte advokater og de virksomheds- og organisationsansatte advokater er garanteret en repræsentant hver i Advokatrådet.

Advokatrådets Strukturudvalg

Modellen har imidlertid også den konsekvens, at partnerne gives en forholdsmæssigt stor indflydelse, idet disses samlede stemmewægt efter denne model udgør 80 % selvom de alene udgør godt 35 % af advokatstanden som sådan. Modellen fastlåser endvidere en partnerdomineret struktur *de jure*.

Strukturudvalget bemærker, at dette kan betragtes som både en styrke og en svaghed ved modellen.

Til illustration er som bilag 1 optrykt en række beskrivelser af valgregler og organisation for interesseorganisationer inden for andre liberale erhverv. Informationerne er hentet fra de respektive organisationers vedtægter.

3.3. Udvalgets overvejelser

Det er Strukturudvalgets opfattelse, at indførelsen af en repræsentantskabsmodel i valgsystemet vil sikre den fornødne repræsentativitet i det fremtidige valgsystem. Men modellen indebærer, at der indledningsvis må gøres en række betragtninger om repræsentantskabets funktion, størrelse og beføjelser. Henset til udvalgets begrænsede arbejdsperiode og til den meget sene fremsættelse af Justitsministeriets lovforslag om den fremtidige advokatregulering har det ikke været muligt at drøfte alle problemstillinger til bunds i udvalget.

Den mest umiddelbare problemstilling vedrører sammenhængen mellem Advokat-rådet og repræsentantskabets medlemmer, idet dette forhold har betydning for repræsentantskabets størrelse.

Anskues repræsentantskabets funktion ud fra kontrolmodellen, skal Advokatrådets medlemmer udgå fra repræsentantskabet. I den forbindelse må det afklares, om rådsmedlemmerne forbliver medlemmer af repræsentantskabet, helt udgår af dette eller erstattes af suppleanter. Udgår rådsmedlemmerne, forrykker dette balancen i repræsentantskabet, når det inden for sit kompetenceområde skal træffe beslutninger. Forbliver rådsmedlemmerne medlemmer af repræsentantskabet, vil de kunne komme til at bedømme egne handlinger, i det omfang repræsentantskabet tillægges kompetence til at omgøre rådsbeslutninger eller til at afsætte rådet. Endvidere må reglerne for repræsentantskabets valg til Advokatrådet beskrives nærmere.

Anskues repræsentantskabets funktion ud fra konsultationsmodellen, udgår Advokat-rådet ikke fra repræsentantskabet, men vælges ved direkte valg. Dette valg kan finde sted i gruppe A eller i gruppe B eller i begge grupper. For at vælge råds-medlemmerne i gruppe A ved direkte landsdækkende forholdstalsvalg taler, at rådsmedlemmerne dermed udstyres med den bredest mulige legitimitet i forhold til den samlede advokatstand. Mod en sådan ordning taler, at den indebærer en latent risiko for et misforhold mellem repræsentantskabet og Advokatrådet og disse organers respektive sammensætning.

Advokatrådets Strukturudvalg

Disse forhold skal derfor afklares nærmere i forbindelse med en endelig stillingtagen til repræsentantskabets størrelse.

Strukturudvalget peger i den forbindelse på, at jo større repræsentantskabet er, desto mere repræsentativt vil det alt andet lige være for professionen. Det skyldes, at et stort repræsentantskab efter udvalgets opfattelse giver mulighed for, at flere grupperinger kan opnå repræsentation. Omvendt kan repræsentantskabets effektivitet være et modhensyn som taler for et mindre forum.

Selve sammensætningen af repræsentantskabet på baggrund af gruppe A og B, jf. repræsentantskabsmodel 1, må ifølge udvalget fastlægges nærmere. Den vægtning, som måtte findes mest ønskværdig, vil ifølge udvalget afhænge af den valgte model i relation til gruppe B. Som nævnt har udvalgets drøftelser taget udgangspunkt i en fordeling, hvorefter 1/3 af repræsentantskabets medlemmer vælges i gruppe B og 2/3 vælges ved direkte landsdækkende forholdstalsvalg i gruppe A. En variant af repræsentantskabsmodellen er i den forbindelse at ændre på stemmewægtsfordelingen mellem gruppe A og B, således at et større antal medlemmer af repræsentantskabet vælges i gruppe B.

Ved valget mellem de forskellige modeller inden for gruppe B finder udvalget, at det vil være nærliggende at tage højde for, at den valgte model afspejler et objektivt interessefællesskab i relation til de regler og pligter, som vil udgå fra det nye Advokatsamfund, hvorimod øvrige interessefællesskaber synes mindre legitimitetsbærende for forslag til en model for valg til en offentligretlig institution.

Strukturudvalget finder endvidere, at valgperiodens længde og muligheden for genvalg må fastlægges, også for valg til Advokatrådet og andre kollegiale organer. Den nugældende valgperiode for Advokatsamfundets ledelsesorganer er fire år med mulighed for genvalg i en to-årig periode. Udvalget finder, at denne ordning sikrer en kontinuerlig udskiftning af medlemmerne af de kollegiale organer. Vælger alle medlemmer af Advokatrådet at genopstille, indebærer reglerne, at 1/3 af rådet udskiftes hvert andet år. Disse regler sikrer således også en vis kontinuitet og erfaringsopsamling i de kollegiale organer.

Det bør i forbindelse med drøftelserne om ændrede stemmeregler og sammensætning af de kollegiale organer overvejes, om valgreglerne bør indrettes, så de modvirker, at hele repræsentantskabet eller en meget stor del heraf udskiftes ved valgperiodens udløb.

Fastlæggelsen af valgperiodens længde bør tage hensyn til flere faktorer, som f.eks. de praktiske muligheder for at investere den fornødne tid i arbejdet, muligheden for erfarings- og netværksopbygning, faren for at systemet stivner, balancen mellem de kollegiale organer og sekretariatet m.v.

Endvidere peger udvalget på, at repræsentantskabets kompetence i forhold til såvel Advokatmødet som Advokatrådet bør afklares. Udvalgets drøftelser peger på, at

Advokatrådets Strukturudvalg

Advokatrådet kunne udpeges af repræsentantskabet, idet udvalget finder det centralt ikke at konstruere en alt for kompliceret valgprocedure.

Advokatmødet træffer efter de gældende regler beslutning om valg af Advokatrådets formand, vedtager formandens beretning, godkender regnskaber og budgetforslag, fastsætter kontingenter til Advokatsamfundet, Advokatsamfundets Erstatningsfond og Understøttelsesfond, vedtager vedtægtsændringer, samt træffer beslutning om forslag, som rettidigt er begæret sat på Advokatmødets dagsorden. Advokatrådet træffer beslutning i Advokatsamfundets øvrige anliggender.

Der har under Strukturudvalgets drøftelser været fremsat forslag om, at repræsentantskabet skal kunne afsætte Advokatrådet. Såfremt der måtte være tilslutning til et sådant forslag, finder udvalget, at det bør overvejes, om en sådan beslutning skal kunne træffes ved simpelt flertal, eller om der skal stilles krav om kvalificeret flertal.

For så vidt angår repræsentantskabets mødefrekvens finder udvalget, at dette spørgsmål har sammenhæng med repræsentantskabets kompetence og måske tillige med dets størrelse. Det bør også overvejes, om ekstraordinære repræsentantskabs-møder skal kunne forlanges indkaldt og i givet fald under hvilke betingelser og af hvem. Det bør i den forbindelse også afklares, om Advokatrådet skal have tilsvarende mulighed for at indkalde repræsentantskabet til ekstraordinært møde.

Forholdet til Advokatmødet bør afklares nærmere. Såfremt hele Advokatmødets nuværende kompetence eller meget væsentlige dele heraf f.eks. blev overført til repræsentantskabet, må det nødvendigvis overvejes, hvorledes dette indvirker på Advokatmødet som øverste besluttende myndighed.

Udvalget har også i forbindelse med sine drøftelser forholdt sig til Advokatrådets størrelse fremover. Antallet af rådsmedlemmer må afklares i lyset af rådets fremtidige arbejdsopgaver og kompetence, den arbejdsmæssige belastning af det enkelte rådsmedlem, hensynet til effektivitet og hensynet til, at rådets sammensætning afspejler de interesser, som er repræsenteret i repræsentantskabet. Det må derfor også drøftes, om bestemte grupper i repræsentantskabet skal tillægges udpegningsret af et nærmere antal rådsmedlemmer fra egen gruppe/sector etc., eller om der skal være frit valg blandt alle repræsentantskabets medlemmer på tværs af grupperinger. Vælges den sidste løsning må det overvejes, om der skal indbygges en mindretalsbeskyttelse, som forhindrer et flertal i repræsentantskabet i at besætte alle pladser i Advokatrådet.

De valgtekniske regler til repræsentantskabet bør overvejes.

Afstemning

Strukturudvalget har indledningsvis drøftet spørgsmålet om indførelse af elektronisk afstemning. Anvendes denne afstemningsform, finder udvalget, at det må overvejes,

Advokatrådets Strukturudvalg

hvorledes en sådan afstemning kan gennemføres på en måde, som sikrer mod misbrug og som sikrer anonymitet for den, der afgiver sin stemme.

Sikkerhed kan formentlig kun opnås ved, at den enkelte advokat benytter egen digital signatur, hvorved anonymiteten fortabes over for advokatmyndighederne.

Det må endvidere drøftes, om det går an at afskære den advokat, som ikke kan benytte sig af en digital signatur, fra at stemme. Dette vil måske særligt være et problem for enkeltmandsvirksomhederne.

Skal den enkelte advokat have adgang til at stemme i flere grupper (A-B), må stemmeafgivningen nødvendigvis køres op mod Advokatsamfundets medlems-register med henblik på at sikre, at den enkelte advokat kun afgiver de stemmer, som den pågældende er berettiget til.

Disse problemer lader sig lettere løse ved udsendelse af stemmesedler, som ikke indeholder den stemmeberettigedes navn. Der er udviklet procedurer for sådanne afstemninger, som dels sikrer anonymitet, dels sikrer korrekt stemmeafgivning. Kontrollen med afstemningen kan eventuelt overlades til et revisionsfirma.

De valgtekniske regler må endvidere forholde sig til, hvilke regler der skal gælde for at kunne blive opstillet til valg. Dette spørgsmål afhænger til dels af, om der ved valg i gruppe A skal opereres med enkeltmandsvalg eller forholdstalsvalg samt af, om foreninger og advokatfirmaer skal anses for opstillingsberettigede i gruppe B.

Valg til formandsposten

Strukturudvalget har særskilt drøftet problematikken om valg til formand. Der er i udvalget sympati for det synspunkt, at valg til formandsposten bør ske direkte blandt alle advokater (i gruppe A), eller i model 2 vælges på advokatmødet af partnere, men som modargument har det været anført, at det også er centralt at sikre, at Advokatrådet har en formand, som bakkes op i rådet. Dette ville alene kunne garanteres ved, at Advokatrådet blandt sin midte vælger en formand.

Til brug for en endelig beslutning herom peger Strukturudvalget på, at rådsformanden efter de nugældende regler for så vidt ingen formelle kompetencer har. Ikke desto mindre må formanden i en række situationer, som f.eks. forhandlinger, mediekontakt etc. træffe beslutninger eller afgive udtalelser, som tegner hele Advokatrådet. I den sammenhæng kan det anses som en styrke, at formanden afleder sit mandat og henter sin legitimitet fra en afstemning, hvori alle advokater har haft mulighed for at deltage. Omvendt kan det i en repræsentantskabsmodel være u hensigtsmæssigt, hvis et direkte valg resulterer i valg af en formand, som ikke samtidig nyder flertallet i repræsentantskabets eller Advokatrådets tillid.

Advokatrådets Strukturudvalg

Repræsentation fra flere i samme advokatvirksomhed i repræsentantskabet m.v.

Udvalget har også forholdt sig til, hvorvidt flere medlemmer af Advokatsamfundets fremtidige ledelsesorganer kan komme fra samme advokatvirksomhed. Den strukturelle udvikling, som branchen i de senere år har undergået, peger på, at advokatvirksomheder bliver stadig større, og for rigide valgeregler kunne derfor føre til, at man på forhånd udelukkede kvalificerede kandidater. Hertil kommer, at et sådant regelsæt også måtte forudsætte en nærmere afklaring af, om tilsvarende valgbegrænsning burde gælde for advokatkæderne. Endvidere er der ikke noget, der tilsiger, at to fra samme advokatvirksomhed eller kæde nødvendigvis vil have samme holdning til de sager, som skal afgøres i de respektive ledelsesorganer.

Det er derfor udvalgets opfattelse, at en sådan begrænsning i valgreglerne ville bygge på en forældet laugstanke, ligesom den ville bryde med princippet om at skabe en tidssvarende struktur, der tager højde for branchens struktur og diversitet.

3.4. Udvalgets anbefalinger

Det er udvalgets grundlæggende opfattelse, at der må sikres legitimitet i Advokatsamfundets fremtidige ledelsesorganer. Denne legitimitet bør ifølge udvalget være bredt forankret i branchens struktur og diversitet, ligesom det bør sikres, at de advokater og virksomheder, der er drivkraften i branchen, og som primært varetager uddannelsesopgaven, kan få en indflydelse, som modsvarer deres funktion.

Dette skyldes, at Advokatsamfundet fremover udgøres af alle advokater, og at de opgaver, som Advokatsamfundet skal varetage i fremtiden, berører selve kernen af advokatgerningen.

Advokatrådet vil med de funktioner, som Advokatsamfundet tillægges i medfør af Justitsministeriets lovforslag fortsat komme til at spille en afgørende rolle i udviklingen af rammevilkårene for advokatprofessionen i Danmark. Dette følger af, at Advokatrådet vil være det organ, der løser en række generelle opgaver af normativ karakter, f.eks. udformningen af etiske regler, deltagelse i udformningen af bekendtgørelser om grunduddannelse, efteruddannelse, klientkontoregler, forsikringsregler m.v. Hertil kommer, at Advokatrådet fremover også skal afgive høringssvar på et parti- og fordelingspolitisk neutralt grundlag.

Herudover vil Advokatsamfundets daglige administration af tilsynsfunktionen og driften af disciplinærsystemet være af afgørende betydning for den enkelte advokat og for det omgivende samfunds tillid til advokatprofessionen.

Udvalget finder derfor, at Advokatrådet skal være sammensat på en sådan måde og have en sådan størrelse, at det er egnet til, og har demokratisk legitimitet til, både at udøve normativ virksomhed og behandle enkeltsager.

Advokatrådets Strukturudvalg

Strukturudvalget har forudsat, at der også i den nye struktur skal afholdes Advokatmøde hvert andet år og at det fortsat er Advokatmødet, der er Advokat-samfundets øverste organ med de kompetencer, som følger af den nuværende vedtægt, med de modifikationer, der måtte følge af ændrede afstemningsregler.

I tiden mellem to Advokatmøder kan der, uanset hvilke valgeregler der måtte blive gennemført for valg til Advokatrådet, være behov for, at Advokatrådet kan have en forpligtende dialog med en bredere kreds af advokater om vigtige eller kontroversielle spørgsmål, som ikke kan afvente drøftelse på et almindeligt Advokatmøde. Dette behov har tidligere været søgt dækket ved, at rådet på eget initiativ har indkaldt en bredere kreds af advokater til møde i forskellige fora, f.eks. Globetrottermøder, Marinamøder, Bygholmmøder etc.

Det er Strukturudvalgets opfattelse, at det i mange henseender vil kunne være en fordel at formalisere en løbende dialog mellem en bredere kreds af advokater og Advokatrådet ved at oprette et bredt sammensat repræsentantskab, som indkaldes til møder to til fire gange årligt. Dette vil, navnlig for så vidt angår mere generelle spørgsmål, tilføre rådets beslutninger en legitimitet og accept, som det nuværende valgssystem ikke kan garantere. Dette må i hvert fald være tilfældet for så vidt angår mere generelle spørgsmål.

Omvendt er et repræsentantskab mindre egnet til at drøfte konkrete enkeltsager, både fordi disse kan indeholde fortrolige oplysninger, som uanset en eventuel tavshedspligt ikke bør spredes til så bred en kreds, og fordi repræsentantskabet alt andet lige ikke vil kunne mødes så tit som følge af sin størrelse.

Det er udvalgets opfattelse, at hvis der både skal være et Advokatråd (en bestyrelse) og et repræsentantskab, skal Advokatrådet bestå af 11 medlemmer og repræsentantskabet af minimum 40 medlemmer. Forslaget skal ses i sammenhæng med, at udvalget har haft ønske om at skabe et mere slagkraftigt og handlingsorienteret Advokatråd. Udvalget har derfor drøftet Advokatrådets fremtidige størrelse, og forslagene har spændt vidt fra bibeholdelse af det nuværende antal til en reduktion til tre medlemmer. Fordi Advokatrådet fremover også vil skulle tage stilling til principielle sager, har udvalget været betænkeligt ved en meget lille bestyrelse. Udvalgskommissoriets anførelse af, at medlemskab af Advokat-samfundets ledelsesorganer skal være foreneligt med advokatgerningen, synes også at pege på, at Advokatrådet må have en vis størrelse, da en lille bestyrelse må forventes at medføre en langt større arbejdsbyrde for den enkelte end et Advokatråd med flere repræsentanter.

Udvalget har lagt vægt på, at i hvert fald formanden for Advokatrådet vælges ved direkte valg.

Udvalget har drøftet, hvorvidt ikke alene repræsentantskabet, men også Advokatrådet skal være valgt ved direkte valg. Valgereglerne vil her afhænge af, hvorvidt man måtte vælge repræsentantskabsmodel 1 eller repræsentantskabsmodel 2. Hvis kun

Advokatrådets Strukturudvalg

repræsentantskabet vælges direkte, mens Advokatrådet, bortset fra formanden, vælges af repræsentantskabet, finder udvalget, at repræsentantskabet må sikre, at Advokatrådet har en sådan sammensætning, at også de forskellige fag-grupperinger i branchen er afspejlet i Advokatrådets sammensætning. Repræsentantskabets størrelse vil afhænge af om man vælger en model, hvorefter Advokatrådet skal vælges af repræsentantskabet blandt dets medlemmer, eller om Advokatrådet vælges ved direkte valg. Udvalget foretrækker en model, hvor Advokatrådet vælges af repræsentantskabet.

Hvis Advokatrådet imidlertid vælges ved direkte valg på Advokatmødet er det udvalgets opfattelse, at et repræsentantskab må have mulighed for at indkalde til ekstraordinære valghandlinger med henblik på afsættelse af Advokatrådet. Udvalgets anbefaling skal ses i lyset af den samspilseffekt, som indførelsen af en repræsentantskabsmodel skal tilsikre, samt at repræsentantskabet må gives en række beføjelser, hvis den for legitimiteten nødvendige magtbalance mellem Advokatrådet og repræsentantskabet skal blive en realitet.

Udvalget har som ovenfor anført drøftet tanken om, at indføre elektronisk afstemning. Forslaget har dog ikke den store tilslutning i udvalget på nuværende tidspunkt. Årsagen hertil er, at udvalget generelt tvivler på, at det er en rigtig løsning for de vedtægter, som skal fastsættes i første omgang. Men udvalget vil ikke afvise, at elektronisk afstemning kan være en mulighed på sigt. I stedet finder udvalget, at valg bør finde sted ved personligt fremmøde på Advokatmødet eller eventuelt ved fuldmagt.

For så vidt angår selve fuldmagsreglernes udformning er det udvalgets opfattelse, at disse bør afklares nærmere. Hensynet til effektivitet tilsiger, at fuldmagsreglerne nok bør være videre end i dag, hvor en advokat kan møde med to fuldmagter, mens hensynet til at sikre aktivitet i valghandlingen og undgå et valgssystem, som rummer mulighed for unødigt dominans, peger i retning af, at fuldmagsreglerne ikke bør gøres alt for vide. Flere af udvalgets medlemmer finder derfor, at de 15 fuldmagter, som repræsentantskabsmodel 2 bygger på, således godt i praksis kan vise sig for vidtgående.

For så vidt angår stemmeregler til repræsentantskabet og dermed dets sammensætning har dette været drøftet indgående i udvalget. Udvalget har i forbindelse med sine overvejelser af de forskellige modeller ifølge kommissoriet skullet tage hensyn til, at et fremtidigt valgssystem skal sikre repræsentativitet i Advokatsamfundets besluttende ledelsesorganer. Udvalgets drøftelser har spændt vidt fra princippet om en mand en stemme, til en model, hvor 80 % af stemmerne blev tillagt branchens partnere og 20 % af stemmerne blev tillagt de ansatte og virksomheds- og organisationsansatte advokater, idet denne procent dog kunne justeres.

Udvalget lægger i sin anbefaling af stemmeregler vægt på, at der fremover skabes sikkerhed for, at valgsystemet ikke fremtræder som udelukkende forbeholdt for partnere. De ansatte advokater i branchen og de virksomheds- og organisationsansatte advokater har legitime interesser, som bør kunne forfølges i en fremtidig valgstruktur. Derfor har der i udvalget været generel tilslutning til, at disse to grupperinger i branchen

Advokatrådets Strukturudvalg

fremover skal have reel adgang til at opnå repræsentation i et eventuelt repræsentantskab og/eller i Advokatrådet.

Da Advokatsamfundets opgavevaretagelse vil koncentrere sig om etik, tilsyn, uddannelse og efteruddannelse i fremtiden, og da dette er opgaver som omkostningsmæssigt belaster advokatvirksomhederne og dermed disses ejere, er det omvendt også Strukturudvalgets overvejende opfattelse, at Advokatsamfundets ledelsesorganer må sammensættes således, at de, der reelt afholder udgifterne til uddannelse, virksomhedens drift, har uddannelsesforpligtelsen samt er pligtsubjekter i relation til advokatetikken, får den fornødne repræsentation i rådet og repræsentantskabet. Dette skyldes grundtesen om, at pligter og rettigheder må følges ad. Udvalgets overvejelser har koncentreret sig om to modeller. Den ene model peger på, at valg til Advokatrådet og til repræsentantskabet sker på baggrund af valg i gruppe A og B, hvor 2/3 af repræsentanterne stemmes ind i gruppe A og 1/3 af repræsentanterne stemmes ind i gruppe B. Det er herefter repræsentantskabet som udpeger repræsentanterne til Advokatrådet på baggrund af forholdstalsvalg, idet formanden for Advokatrådet dog vælges på Advokatmødet ved direkte valg blandt alle advokater.

For så vidt angår valghandlingerne i gruppe A anbefaler udvalget for denne model, at valg foretages ved landsdækkende forholdstalsvalg, f.eks. listevalg, således at listen kan sammensættes frit. Dette giver mulighed for at sammensætte lister orienteret efter faglighed, virksomhedsstørrelse etc., ligesom valg efter listevalgsmetoden vil kunne bidrage til at mindske en eventuel negativ effekt af at afskaffe valg på baggrund af det geografiske kriterium. Denne model indebærer, at der i gruppe A stemmes efter princippet en mand – en stemme.

For så vidt angår gruppe B har der i udvalget været overvejende tilslutning til at anbefale model 4 – sektormodellen, som valggrundlag for denne gruppe.

Nogle af udvalgets medlemmer finder, at repræsentantskabsmodel 1 kombineret med sektormodellen kan danne grundlag for en fremtidig valgstruktur, idet modellen for størsteparten af stemmerne bygger på princippet om en mand – en stemme, men dog således at der er indbygget en mindretalsbeskyttelse i form af en vis – om end ligelig fordelt – repræsentation i repræsentantskabet fra de forskellige grupperinger i branchen. Modellen sikrer ikke nødvendigvis repræsentation fra samme grupperinger i Advokatrådet, idet Advokatrådets sammensætning også vil bero på, hvorledes det direkte landsdækkende valg i gruppe A falder ud. Men disse udvalgsmedlemmer lægger vægt på, at adgangen til at opnå repræsentation i repræsentantskabet i gruppe A beror på de enkelte grupperingers eget initiativ og vilje til at opstille en eller flere valglister og i øvrigt deltage aktivt i valghandlingerne.

Andre af udvalgets medlemmer har peget på repræsentantskabsmodel 2, som grundlag for en fremtidig valgstruktur for Advokatsamfundet. Modellen bygger på, at valg til Advokatrådet og repræsentantskabet sker på baggrund af valg i gruppe A, hvor 80 % af stemmerne er allokeret til partnerne og 20 % af stemmerne er fordelt ligeligt mellem de

Advokatrådets Strukturudvalg

ansatte advokater og de virksomheds- og organisationsansatte advokater. Valg foretages ved landsdækkende forholdstalsvalg og efter de stemmeregler, som er skitseret i forbindelse med gennemgangen af modellen, jf. punkt 3.2.1.2.

Udvalget kan ikke pege entydigt på én enkelt repræsentantskabsmodel, idet navnlig partnernes samlede indflydelse er forskellig i de respektive modeller, hvilket har en række konsekvenser for den fremtidige valgstruktur. For nogle af udvalgets medlemmer anses en høj grad af partnerindflydelse som en fordel, bl.a. fordi partnerne virker i og er en del af branchen i en meget lang årrække modsat f.eks. ansatte advokater, som for en stor dels vedkommende forlader branchen efter en kortere eller længere årrække. Disse udvalgsmedlemmer peger på, at den høje grad af partnerindflydelse skal ses i sammenhæng med, at modellen samtidig garanterer, at også de ansatte advokater og virksomheds- og organisationsansatte advokater opnår repræsentation i såvel repræsentantskabet som i Advokatrådet.

For andre udvalgsmedlemmer vil en for høj grad af partnerindflydelse kunne være vanskelig at forene med udgangspunktet i lovforslag nr. L 163s formulering af retsplejelovens § 143, hvorefter ”Det Danske Advokatsamfund udgøres af alle danske advokater.” Hertil kommer, at forslaget kan medvirke til at cementere et skel i branchen mellem partnerne og de ansatte advokater.

Som følge af udvalgets stramme tidsplan har det ikke været muligt at samarbejde de to modeller i et kompromisforslag eller at udarbejde yderligere alternative modeller.

I bilag 2 til dette debatoplæg er udarbejdet en skematisk oversigt over de to modeller.

Udvalget bemærker, at man for begge modellers vedkommende kunne overveje at udvide antallet af stemmer, således at den eller de stemmerberettigede stemmer efter antal partnere, ansatte advokater og fuldmægtige i den pågældendes virksomhed. Dette ville stemme overens med de forpligtelser, som påhviler advokatvirksomhederne og deres ejere i relation til uddannelse etc., og dermed med grundprincippet om, at pligter og rettigheder må følges ad.

Endelig finder Strukturudvalget, at repræsentantskabet bør være underlagt regler om tavshedspligt af hensyn til at sikre det fornødne fortrolige forum, hvori Advokatrådet og repræsentantskabet kan udveksle synspunkter om varetagelsen af de opgaver og funktioner, som Advokatsamfundet ifølge lovforslag nr. L 163 er pålagt.

4. Kredsenes fremtidige struktur

4.1. Kredsenes fremtidige opgaver

Justitsministeriet har i sit lovforslag om advokater foreslået, at den fremtidige regulering af advokater skal indrettes på baggrund af den model, som Advokatudvalget i

Advokatrådets Strukturudvalg

sin betænkning har benævnt model 1. I Justitsministeriets lovforslag er det således forudsat, at kredsene stadig vil skulle bistå såvel Advokatrådet som Advokatnævnet med en række opgaver i forbindelse med tilsyns- og disciplinærfunktionerne. Herudover vil advokatkredsene på lokalt plan kunne beskæftige sig med andre opgaver, som ligger inden for formålet med den offentligretlige institution, f.eks. etablering af kontaktorganer til de lokale byretter for at fremme en velfungerende retspleje.

Det har i Strukturudvalget været drøftet, om det var betænkeligt at begrænse kredsens opgaver, således som dette er foreslået af Justitsministeriet. En sådan eventuel betænkelighed kunne imødegås ved at stille forslag til Justitsministeriet om at opretholde kredsbestyrelsernes funktion som indstillende myndighed i nævnssager af principiel etisk betydning, eller hvor særlige drifts- og advokatmæssige forhold er under pådømmelse. Kredsene kunne endvidere bistå Advokatrådets responsumudvalg med forberedelsen af responsumsager. Herved ville kredsens ekspertise og erfaring kunne udnyttes samtidig med, at bredden i den kollegiale bedømmelse blev fastholdt i sager, hvor den er af reel betydning.

I Justitsministeriets lovforslag er det forudsat, at kredsbestyrelserne fortsat tiltrædes af en offentlighedsrepræsentant, når kredsbestyrelsen bistår Advokatnævnet.

4.2. Udvalgets overvejelser

Indledningsvis finder Strukturudvalget, at kredsens organisation, størrelse og antal må afhænge af de opgaver, som kredsene i fremtiden bliver tillagt.

Strukturudvalget har drøftet, at en sammenlægning af kredsene til større enheder som udgangspunkt ville medføre den tilstrækkelige kritiske masse i relation til principielle og vanskelige sager. Dersom kredsene tillige skulle fungere som kontaktorganer til de nye retter, jf. domstolsreformen, bør kredsstrukturen derimod tage udgangspunkt i retskredsene, således at hver advokatkreds rummer en eller flere retskredse.

Antallet af advokatkredse kan justeres i Advokatsamfundets vedtægt, hvorfor Strukturudvalget i sine overvejelser ikke har været bundet til et bestemt antal kredse.

Et forslag, som udvalget har behandlet, peger på, at hver af de nye regioner skal udgøre en kreds, som vælger en repræsentant til et fremtidigt repræsentantskab.

For en sådan inddeling taler, at den følger en i forvejen fastlagt struktur, at den begrænser antallet af kredse og dermed fører til administrative lettelser, og at alle kredse bliver tilstrækkelig store til at opnå en passende kritisk masse med hensyn til de opgaver, der skal løses.

Imod løsningen kan det anføres, at de fysiske afstande mellem nogle af kredsens yderpunkter bliver uforholdsmæssigt store, og at det derfor vil kunne være vanskeligt at

Advokatrådets Strukturudvalg

motivere advokaterne til at møde op til møder arrangeret i kredsregi. Det kan endvidere anføres, at der ikke nødvendigvis er sammenhæng mellem regionsstrukturen og den geografiske sammenhæng advokaterne driver virksomhed i. Endelig kan det anføres, at et vist lokalkendskab kan være værdifuldt for så vidt angår kredsenes fremtidige rolle i tilsynet.

I tidligere overvejelser om en ændret kredsstruktur i Advokatrådet, har der været opstillet en model, som på grundlag af det daværende forslag til ny retskredsstruktur ville se således ud:

Kreds	Antal advokater	Kommuner tilhørende kredsen	Retskredse
1	København og Bornholm (ca. 2573 advokater)	Dragør, Tårnby, Københavns, Frederiksberg, Gentofte, Lyngby-Taarbæk, Rudersdal, Furesø, Gladsaxe, Herlev, Hvidovre, Ballerup, Glostrup, Rødovre, Albertslund, Høje-Taastrup, Ishøj, Vallensbæk, Brøndby og Bornholm. (20)	18-22
2	Nordsjælland (ca. 346 advokater)	Hørsholm, Fredensborg, Helsingør, Gribskov, Frederiksværk-Hundested, Hillerød, Allerød, Frederikssund, Egedal, Roskilde, Greve, Køge, Lejre, Ringsted, Holbæk, Kalundborg og Odsherred. (17)	14-17
3	Midt- og Sydsjælland (ca. 128 advokater)	Slagelse, Sorø, Næstved, Faxe, Stevns, Vordingborg, Guldborgsund, Solrød og Lolland. (9)	12-13
4	Fyn (ca. 235 advokater)	Odense, Kerteminde, Nyborg, Svendborg, Langeland, Ærø, Assens, Bogense, Faaborg-Midtfyn og Middelfart. (10)	11
5	Syd- og Sønderjylland (ca. 372 advokater)	Haderslev, Tønder, Aabenraa, Sønderborg, Fanø, Esbjerg, Vejen, Kolding, Fredericia, Vejle, Billund og Varde (12)	8-10
6	Århus (ca. 642 advokater)	Århus, Syddjurs, Norddjurs, Randers, Favrskov, Silkeborg, Horsens, Hedensted, Odder, Skanderborg og Samsø. (11)	3, 4 og 7
7	Vest- og Midtjylland (ca. 183 advokater)	Ikast-Brande, Herning, Ringkøbing-Skjern, Lemvig, Struer, Holstebro, Viborg, Skive, Morsø og Thisted (10)	5-6
8	Nordjylland (ca. 217 advokater)	Mariagerfjord, Rebild, Vesthimmerlands, Jammerbugt, Aalborg, Brønderslev-Dronninglund, Frederikshavn, Læsø og Hjørring. (9)	1-2

Advokatrådets Strukturudvalg

Den eksisterende kredsinddeling i tal ser således ud:

Kreds	Advokatrådet	Advokatnævnet
1 (2573 medl.)	6 + Formand*	4
2 (232 medl.)	1	1/3
3 (119 medl.)	½	1/3
4 (89 medl.)	½	1/3
5 (235 medl.)	1	1
6 (106 medl.)	½	1/3
7 (195 medl.)	½	1/3
8 (223 medl.)	1	1/3
9 (485 medl.)	1	1
10 (173 medl.)	1	½
11 (217 medl.)	1	½
I alt	15	9

*Bemærk: 1. Kolonne over "antal advokater" er baseret på tal fra 2005, som stammer fra Advokatsamfundets medlemssystem. *Advokatrådets formand vælges ifølge traditionen i 1. kreds, men er ikke kredsrepræsentant.*

Strukturudvalget finder det mindre hensigtsmæssigt, at gennemførelsen af det foreliggende forslag om otte advokatkrede umiddelbart resulterer i, at 3. advokatreds kun består af meget få advokater, og derfor bliver meget lille. Strukturudvalget har derfor i relation til den skitserede model overvejet, at slå 3. kreds sammen med kreds 2. Udvalget har også overvejet at begrænse 1. advokatreds til Københavns Kommune. Overvejsen er gjort ud fra den betragtning, at omegnskommunerne, hvis advokatvirksomheder forretningsmæssigt har mange lighedspunkter med landets øvrige advokatvirksomheder, mere hensigtsmæssigt kunne henføres til 2. advokatreds.

Udvalget peger på, at uanset hvordan en fremtidig kredsinddeling blev foretaget, ville resultatet være meget stor forskel på antallet af advokater i de enkelte kredse, idet det lægges til grund, at 1. kreds ikke skal opdeles yderligere udover det ovenfor skitserede.

Strukturudvalget har i sine overvejelser om den fremtidige kredsstruktur også forholdt sig til forholdet til Færøerne og Grønland. Disse dele af rigsfællesskabet henføres i dag til 1. kreds. Der er ikke lovpligtigt medlemskab i Grønland, men de danske regler

Advokatrådets Strukturudvalg

forventes indført ved en kommende reform af retsvæsnets. Udvalget finder på den baggrund, at det kunne overvejes, om de færøske og grønlandske advokater – på trods af deres ringe antal – burde tildeles hver sin eller alternativt én fælles plads i et repræsentantskab.

Udvalget har overvejet en model, hvorefter de fremtidige kredse er fora for valg af et vist antal medlemmer til et repræsentantskab. Udvalget har ikke drøftet, om valgreglerne til kredsbestyrelserne fortsat skal tage udgangspunkt i princippet ”en mand – en stemme”, eller om eventuelle nye principper for valg til et repræsentantskab også skal slå igennem i en ændret valgprocedure til kredsbestyrelserne. Heller ikke antallet af medlemmer af kredsbestyrelser har været drøftet nærmere.

I Strukturudvalgets indledende drøftelse var det lagt til grund, at en kredsrepræsentant til repræsentantskabet skulle vælges ved direkte valg, men udvalget finder, at det også kunne overvejes, at lade kredsbestyrelsens formand være født medlem af repræsentantskabet.

Strukturudvalgets overvejelser i relation til det fremtidige tilsyn har taget udgangspunkt i, at tilsynet med advokater skal være lokalt forankret. Dette skyldes, at det ifølge udvalget er en forudsætning for den kollegiale samtale, at den tilsynsførende advokat har et betydeligt lokalt kendskab.

Hvis kredsens funktion begrænses til tilsynsopgaverne, således som det er forudsat i Justitsministeriets lovforslag nr. L 163, må det overvejes, om der skal fastholdes en egentlig kredsstruktur med kredsbestyrelse, og om de pågældende kredsmedlemmer i givet fald skal vælges ved direkte valg som nu.

Udvalget har i den forbindelse inddraget et forslag fra 3. advokatkreds, som er sendt til Strukturudvalget og Justitsministeriet, og hvori der argumenteres for, at kredsene i forbindelse med vedtagelsen af de nye regler for behandling af klagesager og for udpegelse af medlemmer til Advokatnævnet reelt vil være overflødige.

Det samlede Strukturudvalg har sympati for de af 3. advokatkreds anførte argumenter, og har derfor som en alternativ mulighed overvejet en model, hvorefter Advokatrådet udpeger en række advokater, som herefter fungerer som Advokatrådets eller advokattilsynets lokale repræsentant. Udvalget finder i den forbindelse, at der bør være tre repræsentanter i hver af de 24 retskredse, idet udvalget ikke finder det tilstrækkelig betryggende at lade tilsynsopgaven udføre af en advokat alene.

Dette udelukker ikke, at Advokatrådets lokale repræsentanter også kan have andre funktioner end tilsynsfunktionen inden for Advokatsamfundets formålsbestemmelse.

Det behov, som kredsene i dag opfylder med hensyn til faglige og kollegiale drøftelser måtte i denne model henlægges til lokale advokatforeninger, hvis geografiske udstrækning ikke behøver at blive fastlagt ved vedtægten for Advokatrådet.

Advokatrådets Strukturudvalg

4.3. Udvalgets anbefalinger

Advokatkredsene blev i sin tid oprettet med henblik på at løse en række opgaver for Advokatrådet og for Advokatnævnet.

Det følger imidlertid af Justitsministeriets lovforslag nr. L 163, at kredsenes rolle i klagesagsbehandlingen nu skal reduceres væsentligt. Ifølge lovforslaget skal kredsene derfor hovedsagelig fungere som Advokatrådets lokalt forankrede tilsyn og som valgforum for Advokatsamfundets ledelsesorganer.

Strukturudvalget peger på, at man i forbindelse med drøftelserne om stemmeregler har anbefalet, at valg på baggrund af et geografisk kriterium udgår af valghandlingen, fordi det geografiske kriterium ikke i sig selv er garant for legitimitet og repræsentativitet i et moderne og fremtidssikret valgsystem.

I lyset af den kraftige indskrænkning i kredsenes opgaver kombineret med Strukturudvalgets forslag til ændrede stemmeregler, finder udvalget, at kredsenes opgaver bliver så minimale, at disse ikke i sig selv kan berettige en opretholdelse af kredsene som lokalt forankret organ. Derfor stiller udvalget forslag om, at kredsene nedlægges.

Med henblik på at sikre et effektivt tilsyn stiller udvalget endvidere forslag om, at Advokatrådet udpeger tre advokater i hver retskreds, der som en slags tillidshverv påtager sig at udføre tilsynet i den pågældende retskreds, herunder at afvikle kollegiale samtaler, samt at forestå kontakten til den lokale ret.

Udvalget finder, at en sådan model bør kombineres med et livligt engagement i den lokale advokatforening. Udvalget opfordrer i den forbindelse de lokale advokatforeninger til at overveje, om man på linie med udviklingen i Næstved bør slå advokatforeningerne sammen inden for hver retskreds.

5. Advokatnævnet

Udpegning af medlemmer til Advokatnævnet foregår i den nuværende struktur gennem valg i kredsbestyrelserne. Som nævnt tidligere i forbindelse med Advokatsamfundets fremtidige opgavevaretagelse har Advokatrådet i sin betænkning om reform af klagesagsbehandlingen fra juni 2005 stillet forslag om, at udpegning af advokatmedlemmerne af Advokatnævnet foretages af Advokatrådet efter forudgående høring af kredsene.

Om dette forslag vil blive gennemført beror på forhandlinger mellem Advokatrådet og Justitsministeriet om udformning af Advokatsamfundets vedtægt.

Advokatrådets Strukturudvalg

Som konsekvens af, at Strukturudvalget foreslår kredsene nedlagt, har udvalget overvejet, hvorledes udpegningen af advokatmedlemmer til Advokatnævnet fremover bør varetages.

Udpegningen af medlemmer til Advokatnævnet er efter Strukturudvalgets opfattelse en central funktion, og der bør derfor sikres størst mulig repræsentativitet i forbindelse med denne valghandling.

Indføres et repræsentantskab, således som Strukturudvalget har foreslået det, er det udvalgets opfattelse, at repræsentantskabet bør udpege advokatmedlemmerne af Advokatnævnet på tilsvarende vis som medlemmer til Advokatrådet udpeges. Herved sikres det, at der skabes ens valgeregler til forskellige kollegiale organer under Advokatsamfundet. I modsat fald tilslutter udvalget sig Advokatrådets forslag om, at kompetencen overføres til Advokatrådet.

5.1. Udvalgets anbefaling

Udvalget anbefaler, at advokatmedlemmerne af Advokatnævnet fremover udpeges af repræsentantskabet.

V. Fremtidig varetagelse af advokatstandens branchemæssige interesser

Efter det af justitsministeren fremsatte lovforslag om advokater vil Advokatsamfundet fremover være afskåret fra at varetage advokatstandens branchemæssige interesser. Advokatsamfundet kan alene varetage tilsyns- og disciplinærfunktionen, samt virke til gavn for det danske retssamfund. Hertil kommer, at de opgaver, som Advokatsamfundet varetager, skal være af almenyttig karakter, jf. lovforslagets almindelige bemærkninger s. 13, 2. sp.

Den væsentligste forskel mellem Advokatsamfundets nuværende og fremtidige organisation og opgavevaretagelse vil herefter være, at Advokatsamfundet, som følge af skiftet fra en privat organisation med pligtigt medlemskab, til en institution af offentligretlig karakter, vil være afskåret fra at varetage advokaternes økonomiske, kommercielle og branchepolitiske interesser.

Som følge af det pligtmæssige medlemskab har Advokatsamfundet allerede under de nugældende regler været underkastet nogle begrænsninger i relation til varetagelsen af advokatstandens interesser, som ikke er sædvanlige for en interesseorganisation. Blandt andet som følge af disse begrænsninger, og som følge af stigende konkurrence fra andre erhverv, er der med støtte fra Advokatrådet i de senere år dannet en række frivillige foreninger for advokater. Disse foreninger har karakter af egentlige interesseorganisationer, som både gennem politiske, mediemæssige og markedsføringsmæssige initiativer søger at fremme deres medlemmers forretningsmæssige interesser. Danske BOLIGadvokater, Danske FAMILIE-advokater, Danske INKASSOadvokater, Mediatoradvokater, og Danske Insolvensadvokater kan nævnes som foreninger af denne karakter. Disse foreninger betjenes sekretariatsmæssigt af Advokaternes Serviceselskab.

En række af disse ”specialforeninger” har udviklet supplerende etiske regler og forretningskoncepter, som skal følges af foreningernes medlemmer, og hvormed der føres årlig kontrol. Disse etiske retningslinier anvendes i markedsføringen for at differentiere foreningens medlemmer fra andre udbydere af samme advokatydelse. Sanktionen ved manglende overholdelse er eksklusion.

Specialforeningernes etiske retningslinier er som nævnt et supplement til de almindelige advokatetiske regler, som gælder for alle advokater, og kan således betragtes som en ”etisk overbygning”. Specialforeningernes særlige etiske retningslinier indgår ikke i Advokatrådets tilsyn eller i Advokatnævnets sagsbehandling. Derimod kan de supplerende regler og særlige koncepter muligvis påvirke domstolens culpa-bedømmelse.

Også Landsforeningen af Beskikkede Advokater må betegnes som en egentlig interesseorganisation, der varetager sine advokatmedlemmers særinteresser. F.eks.

Advokatrådets Strukturudvalg

udtaler landsforeningen sig om spørgsmål om strafferetlige sanktioner, hvilket Advokatrådet afstår fra, da det anses for at være et politisk spørgsmål.

Foreningen af ansatte advokater og advokatfuldmægtige, som er en delforening under DJØF, må også betragtes som en ren interesseorganisation, der har til formål at varetage arbejdstagerinteresser. Endelig er en række advokatvirksomheder medlemmer af Dansk Erhverv.

De opgaver, som Advokatsamfundet ikke fremover kan varetage, jf. lovforslag nr. L 163 er hovedsagelig:

- Opgaver, som i dag varetages af Serviceselskabet, herunder
 - Udbud af efteruddannelse spændende fra gå hjem kurser til langvarige uddannelsesforløb på højt niveau
 - Udbud af konsulentytelser for forretningsudvikling og IT
 - Udbud af forsikrings- og pensionsprodukter
 - Oprettelse og administration af indkøbsordninger
 - Foreningsadministration
- Iværksættelse af markedsundersøgelser, f.eks. Ziirsens privatkundeundersøgelse 1 og 2, markedsundersøgelse i forbindelse med Kundeprojektet, og gennemgang af markedet for juridisk rådgivning ud fra et økonomisk perspektiv ved Copenhagen Economics
- Udarbejdelse af diverse brancheanalyser
- Erhvervspolitiske tiltag, f.eks. konceptudvikling og stiftelse af Danske Boligadvokater, fremme af OPP-samarbejder etc.
- Lobbyvirksomhed med henblik på at fremme branchens erhvervsmæssige interesser, konkurrence- og indtjeningssevne
- Markedsføring af advokatydelser og positionering af advokater i forhold til andre rådgivere, f.eks. gennem kerneværdiprojektet, iværksættelse af kampagner mod ejendomsmægleres dobbeltroller, positionering af advokaten som erhvervsrådgiver m.v.
- Positionering af advokater gennem samarbejde om f.eks. Startguiden, Boligejer.dk m.v.
- Udvikling af branchen, f.eks. gennem iværksættelse af innovationsprojekter, udvikling af nye lange uddannelser m.v.
- Andre erhvervsmæssige initiativer, som f.eks. oprettelse af Mediationsinstituttet

Når Advokatsamfundet ikke længere i et vist omfang kan optræde som interesseorganisation, opstår spørgsmålet, om der er behov for at danne en eller flere interesseorganisationer.

Som anført ovenfor finder Strukturudvalget det afgørende, at varetagelsen af standens kommercielle og brancherelaterede interesser ikke fremover skal bero på den enkelte advokats initiativ, men bør forankres i en frivillig interesseorganisation for advokater.

Advokatrådets Strukturudvalg

Strukturudvalget bemærker herved, at Advokatrådet efter udvalgets opfattelse bør bistå aktivt med stiftelsen af en sådan frivillig forening, som kan varetage advokatstandens kommercielle og standsmæssige interesser.

1. Brancheorganisationens formål

Udvalget finder, at en frivillig brancheorganisation for advokater som overordnet formål må arbejde for

- at styrke advokatens positionering i markedet for juridisk rådgivning både nationalt og internationalt,
- at styrke advokatbrandet i sin helhed, herunder ved at arbejde for at styrke tilliden og troværdigheden til advokaten som rådgiver, og
- at arbejde for de kommercielle, økonomiske og politiske interesser, som er forbundet med det at drive advokatvirksomhed.

Strukturudvalget erkender, at organisationens formål herudover vil afhænge af, hvilke interesser organisationen skal henvende sig til, herunder om den skal være forbeholdt partnere, skal være for alle advokater, dvs. både for partnere og advokater, eller om den kun skal være for advokater, der er knyttet til en advokatvirksomhed.

2. Modeller for en fremtidig brancheorganisations struktur

Strukturudvalgets overvejelser har taget udgangspunkt i en række modeller for en frivillig forening ud fra en vurdering af, hvis interesser organisationen skal varetage.

2.1. Brancheorganisationen er for advokatvirksomhederne

En virksomhedsdrevet brancheorganisation betyder, at det er partnerne i branchen, som vil være organisationens interesser.

Organisationen vil da kunne fungere som en arbejdsgiverorganisation, som udover en række naturlige opgaver for en brancheorganisation, ville kunne bistå sine medlemmer med rådgivning om f.eks. arbejdsretlige forhold, herunder barsels- og dagpengeregler, agere som forhandlingspartner i relation til branchens løn- og ansættelsesvilkår i forhold til f.eks. FAAF, bistå med at løse og håndtere konflikter på arbejdspladsen mellem ledelsen og en ansat, samt varetage interesser både økonomisk, kommercielt og politisk i relation til at drive advokatvirksomhed etc.

Advokatrådets Strukturudvalg

Fordelen ved modellen er, at den har en afgrænset og veldefineret målgruppe, og dermed at organisationen fra sin start har en skarp og direkte profil i forhold til omverdenen. Det anses endvidere for at være en fordel, at organisationen vil have en klar profil i forhold til sine medlemmer, som vil have sammenfaldende interesser som led i det at eje og drive advokatvirksomhed. De forskelle, som måtte være advokatvirksomhederne imellem kan eventuelt løses ved at strukturere foreningen i søjler for forskellige typer af advokatvirksomheder med én fælles hovedbestyrelse, jf. princippet i sektormodellen, som er beskrevet ovenfor (dog uden sektor 5 og 6).

I relation til spørgsmålet om organisationens repræsentativitet bemærkes, at organisationen principielt vil kunne tegne 100 % af alle advokatvirksomheder i landet, hvilket burde kunne sikre den fornødne legitimitet. Det bemærkes, at antallet af partnere i branchen er noget mindre end antallet af ansatte advokater i advokatvirksomheder eller i virksomheder og organisationer. Anskues organisationsgraden ud fra dette princip vil foreningen kunne tegne 40 % af alle advokater. Det er dog næppe sandsynligt, at organisationens slagkraft og legitimitet vil blive anskuet ud fra sidstnævnte princip.

Det bemærkes endvidere, at FAAF, som i dag repræsenterer en stor del af de ansatte advokater og advokatfuldmægtige muligvis vil anse det for en fordel, at der opstår en "arbejdsgiverorganisation", som de kan forhandle med i relation til løn- og arbejdsvilkår. Heroverfor står, at skabelsen af en virksomhedsorganisation også vil kunne befrygtes at skabe en polarisering af arbejdsgiver- og arbejdstagerinteresser, som ikke i øjeblikket er til stede i samme markante omfang.

2.2. Brancheorganisationen er for alle advokater

En anden mulighed er at oprette en brancheorganisation som medlemsmæssigt spejler det nuværende Advokatsamfund. Dette indebærer, at enhver advokat med beskikkelse samt EU-advokater etableret her i landet vil have krav på medlemskab efter almindelige foreningsretlige principper. Da foreningen vil have betydning for advokatens erhvervsudøvelse, vil afslag på optagelse og eksklusion kun kunne ske på grundlag af objektive og anerkendelsesværdige kriterier.

Under forudsætning af at man, som f.eks. i Norge, kan opnå en meget høj organisationsgrad (i Norge er den 95 %), har modellen den styrke, at der ikke kan sættes spørgsmålstejn ved organisationens repræsentativitet eller legitimitet.

Organisationen vil kunne løfte alle de opgaver, som Advokatsamfundet i medfør af Justitsministeriets lovforslag, L 163, må lægge fra sig, samt en lang række øvrige erhvervspolitiske opgaver, som i dag slet ikke bliver løst.

Det er imidlertid en ulempe ved modellen, at den meget brede gruppe af interessenter, kan handlingslamme organisationen, hvis konsensus ikke kan opnås blandt de forskellige interessenter som organisationen repræsenterer, eller afsvække slagkraften i

Advokatrådets Strukturudvalg

et budskab, fordi laveste fællesnævner må tages som udgangspunkt. Disse problemstillinger er ikke ukendte fra det nuværende Advokatsamfund. Som eksempel kan nævnes, at der er interesse modsætninger mellem privatpraktiserende advokater og organisations- og virksomhedsansatte advokater i relation til spørgsmålet om legal privilege. Det kan således nævnes, at der kan være interesse modsætninger mellem partnere og ansatte advokater i relation til løn- og ansættelsesvilkår, etisk ansvar m.v.

2.3. Brancheorganisationen er for advokater og partnere i advokat-virksomheder

En tredje model som har været drøftet i udvalget er at oprette en brancheorganisation for de advokater, som driver erhverv i en advokatvirksomhed. Denne model indebærer derfor, at de virksomheds- og organisationsansatte advokater ikke kan være medlemmer af brancheorganisationen, selvom de formentlig stadig måtte kunne aftage ydelser herfra, f.eks. kurser, om end til en anden pris end for medlemmer af organisationen.

En sådan organisationsstruktur vil indebære, at de ulemper, som er beskrevet for en brancheorganisation for alle advokater, selvsagt vil blive mindre, fordi organisationen begrænses til udelukkende at omfatte privatpraktiserende advokater. Det bemærkes i denne forbindelse, at en del advokater uden for advokatbranchen er organiseret i Dansk Forening for Virksomhedsjurister, og de virksomhedsansatte advokater efterlades derfor ikke i et tomrum med hensyn til varetagelse af deres kommercielle og branchemæssige interesser. Det følger derimod af Dansk Forening for Virksomhedsjuristers vedtægter, at de organisationsansatte advokater ikke kan være medlemmer.

2.4. Paraplyorganisation for advokatforeninger

En anden måde at forsøge at strukturere sig ud af ovennævnte problemer for så vidt angår en samlet brancheorganisation for alle advokater kunne være, at organisere foreningen som en paraplyorganisation for forskellige sektorer med hver sin bestyrelse og én fælles hovedbestyrelse.

Der er allerede en lang række advokatforeninger med frivilligt medlemskab, som repræsenterer forskellige advokatinteresser, f.eks. Danske Boligadvokater, Landsforeningen af Beskikkede advokater etc.

Disse foreninger varetager helt specifikke advokatinteresser i markedet for juridisk rådgivning, og har meget forskellig struktur, både hvad angår kontingent, medlemskab m.v. En stor del af disse foreninger sekretariatsbetjenes i dag af Advokaternes Serviceselskab, som har den fornødne ekspertise til at varetage de rent administrative procedurer.

Advokatrådets Strukturudvalg

Selvom foreningerne dækker et bredt udsnit af advokatinteresser, er det karakteristisk, at de sektorer i advokatbranchen, som genererer den største omsætning, ikke har dannet en selvstændig forening eller er organiseret i de øvrige foreninger.

En organisation, som bygger på at være paraplyorganisation for eksisterende advokatforeninger, må derfor forudsætte, at der oprettes en række yderligere specialforeninger, såfremt paraplyorganisationen skal være repræsentativ.

Modellens fordel er, at den muliggør en meget målrettet interessevaretagelse i specialforeningerne. Omvendt er ulempen ved modellen, at det i en hovedbestyrelse for paraplyorganisationen vil kunne blive svært at opnå enighed i visse tilfælde.

3. Hvilke opgaver kan/skal en interesseorganisation for advokater løse?

Advokatsamfundet må lægge en række opgaver fra sig, såfremt Justitsministeriets lovforslag nr. L 163 gennemføres, jf. dette debatoplægs kap. IV. Herudover kan det drøftes, om en række af de opgaver, som Advokatrådets fagudvalg i dag varetager og iværksætter, herunder for fondsmidler fra fonde som Margot og Thorvald Dreyers Fond, også fremover vil kunne varetages i samme omfang.

Uanset om Advokatsamfundets opgaver afgrænses snævert eller bredere, synes disse opgaver ikke fuldt tilstrækkelige til at danne selvstændigt grundlag for oprettelsen af en frivillig og slagkraftig interesseorganisation. Opgaverne bør derfor indgå som en delmængde i den langt bredere interessevaretagelse, som danner grundlag for interesseorganisationers mission i det øvrige erhvervsliv.

En konsekvens af denne betragtning vil naturligt være, at en frivillig brancheorganisation for advokater ikke blot skal løfte de opgaver, som Advokatsamfundet må lægge fra sig i medfør af model 1, men også må løfte de opgaver, som i dag er placeret i Advokaternes Serviceselskab og i et vist omfang også i specialforeningerne. Dette kan ske ved, at den frivillige forening enten fungerer som paraplyorganisation, som overordnet – eventuelt gennem en hovedbestyrelse, et repræsentantskab eller lignende – koordinerer interessevaretagelse og pressekontakten udadtil på overordnet niveau, eller som ”rendyrket” brancheorganisation, hvor alle opgaverne lægges ind i foreningen. Endelig bør den frivillige forening opdyrke nye områder, der ikke i dag har været varetaget i Advokatsamfundet, som følge af de begrænsninger, det lovpligtige medlemskab har medført, men som åbenbart ville være i advokaternes og advokatvirksomhedernes interesse.

Beskrivelsen og afgrænsningen af de opgaver, som en fremtidig interesseorganisation kan og skal varetage, afhænger af, hvis interesser brancheorganisationen skal varetage.

Advokatrådets Strukturudvalg

Det vil således være afgørende for missionen, om organisationen skal varetage alle advokaters interesser eller alene privatpraktiserende advokaters interesser. Det er endvidere af afgørende betydning, om fokus for interessevaretagelsen er advokatvirksomhedernes interesser, eller om organisationen også skal varetage de ansatte advokaters interesser, jf. udvalgets indledende drøftelser ovenfor.

Afhængigt af, hvilken model der lægges til grund for en fremtidig interesseorganisation for advokater, vil følgende opgaver kunne indgå:

Medlemsservice:

- Udvikling og drift af uddannelsesstilbud. Der kan være tale om såvel kortvarige kurser som om egentlige uddannelsesforløb.
- Konsulentbistand til medlemmer/medlemsvirksomheder inden for IT, forretningsudvikling, innovation, markedsføring, udvikling af hjemmesider, rekruttering, vikarservice.
- Udbud af forsikringsordninger for så vidt angår ansvar, garanti, kritisk sygdom, hospitalsforsikring, erhvervsevnetab, pension m.v.
- Indkøbsordninger vedrørende telefoni, IT, benzin, hotel, transport m.v.
- Konsulentbistand vedrørende arbejdsmarkedsforhold f. eks. ferieregler, barselsregler mv. samt bistand i konkrete sager (dog formentlig kun, hvis organisation alene er for advokatvirksomheder)
- Kollektive aftaler med FAAF og HK (såfremt organisationen alene varetager advokatvirksomheders interesser)
- Forhandling med domstole og myndigheder om generelle salær- og omkostningstakster (medmindre dette skal forblive i Advokatsamfundet ud fra et access to justice synspunkt)
- Markedsundersøgelser
- Branchestatistik
- Bistand til medlemmer i disciplinærsager/straffesager
- Bistand til medlemmer i mediespørgsmål
- Bistand til medlemmer i andre konkrete sager af generel interesse for branchen, f.eks. tvister vedrørende salærfastsættelse. (For denne opgaves vedkommende kan der være afgrænsningsspørgsmål i forhold til Advokatsamfundet, som må afklares i forbindelse med den endelige opgavefastlæggelse)

Branding og markedsføring

- Positionering og branding af advokatrådgivning generelt gennem pr- virksomhed, reklamering, pressekontakt, lobbyvirksomhed etc.
- Positionering og branding af konkrete advokatydelse (Denne opgave må dog formentlig afgrænses i forhold til specialforeningernes arbejde og opgaver).

Advokatrådets Strukturudvalg

Erhvervspolitisk arbejde

- Fremme af advokaternes/advokatvirksomhedernes/advokaterhvervets erhvervspolitiske og økonomiske interesser. Fokus vil afhænge af hvem eller hvilke interesser organisationen repræsenterer
- Interessevaretagelsen i bred forstand herunder
 - Påvirkning af rammevilkårene for udøvelse af liberalt erhverv (f.eks. beskatning, iværksættervilkår m.v.)
 - Sikring af gode konkurrencevilkår generelt og i forhold til andre brancher (f. eks. revisorer og ejendomsmæglere)
 - Innovation af ydelser, markedsføring og drift af advokatvirksomhed.
- Målrettet arbejde med rekruttering og fastholdelse af medarbejdere, herunder særligt når effekten af de små fødselsårge træder i kraft
- Samarbejde med andre organisationer/erhverv som sikrer synliggørelsen af advokatvirksomhedernes kompetencer
- Lobbyarbejde i advokatvirksomhedernes/advokaternes interesse gennem netværk i regering, folketing, embedsværk og andre organisationer
- Deltagelse i lovforberedende udvalg, hvor det der efterspørges er varetagelse af brancheinteresser fremfor retssikkerhedsmæssige hensyn, ekspertudtalelser om lovgivning eller om advokatreguleringen m.v.
- Etablering af kontakt- og samarbejdsfora med ministerier, styrelser og andre organisationer
- Påvirkning af den generelle samfundsdebat for så vidt angår udøvelse af advokatvirksomhed, f.eks. gennem deltagelse i arbejdet i Innovationsrådet, FUUH og lignende
- Udbredelse af kendskabet til advokaterhvervet i skoler, gymnasier, på højere læreanstalter, jurastudiet m.v.
- Varetagelse af erhvervsmæssige og økonomiske interesser gennem deltagelse i lovforberedende arbejde
- Deltagelse i internationalt arbejde f. eks CCBE, IBA i samarbejde med Advokatsamfundet, f.eks. gennem udvidelse af antallet af delegationsmedlemmer, således som dette er set i den engelske og tyske delegation ved CCBE
- Fremme og forsvar af markedspositioner for konkrete advokatydelse gennem lobbyarbejde, f.eks. advokaten som kurator, enten direkte eller i samvirke med specialforeningerne.

4. Hvordan kan opgaverne løses?

De fleste af de opgaver der er nævnt under ”medlemsservice” varetages i den nuværende struktur af Advokaternes Serviceselskab og ikke af Advokatsamfundet. Serviceselskabet er også involveret i aktiviteterne nævnt ovenfor under ”branding og

Advokatrådets Strukturudvalg

markedsføring” i det omfang aktiviteten udspiller sig i en specialforening, som administreres af Serviceselskabet.

Udvalget har kort drøftet, om Advokaternes Serviceselskab kunne danne fundament for en frivillig forening, og udvalget finder en sådan løsning nærliggende, hvis en frivillig forening har en bred opbakning.

I denne forbindelse bemærkes, at det formentlig under alle omstændigheder vil være nødvendigt for Advokatrådet at drøfte, om Advokatsamfundet fortsat kan eje og kontrollere et selskab, der udfører en lang række aktiviteter, som Advokatsamfundet ifølge lov ikke må beskæftige sig med. Et særligt problem vil være, at Advokatsamfundet, som skal føre tilsyn med en obligatorisk efteruddannelse (og dermed godkende pointgivende aktiviteter), står som ejer af markedets største udbyder af kurser rettet mod advokater.

Advokatsamfundet har i den nuværende struktur i et vist omfang også beskæftiget sig med de aktiviteter, som er nævnt ovenfor under punktet ”branding og markedsføring”, men sådanne aktiviteter har som altovervejende hovedregel været finansieret af fondsmidler for at undgå diskussion om anvendelsen af pligtige kontingentmidler. Det fremgår dog klart af Justitsministeriets lovforslag om advokater, L 163, at Advokatsamfundet ikke fremover vil kunne varetage sådanne aktiviteter.

For så vidt angår aktiviteterne beskrevet under punktet ”erhvervspolitisk arbejde” er det alene visse af disse aktiviteter, som Advokatsamfundet har været involveret i – og da med de begrænsninger, som har fulgt naturligt af det obligatoriske medlemskab.

Opgavevaretagelsen i Advokatsamfundet er understøttet af et sekretariat, men for så vidt angår de opgaver, som er beskrevet under ”branchemæssige tiltag” og ”erhvervspolitiske interesser” er det karakteristisk, at de har været løst med en meget høj grad af involvering af Advokatsamfundets medlemmer. Denne fremgangsmåde er ikke sædvanlig for en traditionel interesseorganisation. Den meget store frivillige arbejdsindsats, som mange advokater gennem tiden har lagt i Advokatsamfundets arbejde, har gjort det muligt at løfte de ”politiske” opgaver med forholdsvis begrænsede sekretariatsressourcer. Tilsvarende gør sig gældende for arbejdet i de specialforeninger, som administreres af Advokaternes Serviceselskab.

Det omvendte gør sig gældende for de servicetilbud, som udbydes af Advokaternes Serviceselskab. Disse produceres af selskabets personale.

Størrelsen og sammensætningen af et sekretariat for en frivillig interesseorganisation vil afhænge af organisationens mission, konkrete målsætninger og graden af medlemsinvolvering i navnlig det politiske og mediemæssige arbejde, samt selvsagt af størrelsen af de indtægter foreningen oppebærer.

Advokatrådets Strukturudvalg

Under alle omstændigheder vil det for en frivillig forening være nødvendigt for en effektiv og slagkraftig interessevaretagelse, at der opbygges et tæt netværk til politikere, embedsværk og andre interesseorganisationer. Også forholdet til medierne vil skulle opbygges, da dette betyder stadig mere for en effektiv interessevaretagelse.

Endelig må mere almindelige informationsopgaver henregnes til organisationen, herunder drift af hjemmeside, udgivelse af tilbuds- og kursuskataloger, samt et medlemsblad el. lign.

5. Udvalgets anbefalinger

Strukturudvalget anbefaler, at der dannes en paraplyorganisation, hvis sekretariatsfunktion varetages af Serviceselskabet som udskilles af Advokatsamfundet. Udvalget finder det ønskeligt med et fælles sekretariat for Advokatsamfundet og en frivillig paraplyorganisation. Det må derfor i forbindelse med en eventuel etablering af en frivillig forening afklares nærmere, om et sådant fælles sekretariat kan etableres inden for rammerne af persondatalovens regler, reglerne om tavshedspligt m.v., og i givet fald hvordan.

Strukturudvalget finder det afgørende, at Advokatrådet bistår aktivt med dannelsen af den frivillige organisation, idet det ikke er sandsynligt, at denne opgave kan løftes af branchen alene.

VI. Konklusion

Strukturudvalget har gennem seks møder drøftet en række grundlæggende udfordringer og problemstillinger i Advokatsamfundets nuværende struktur og organisation. Selvom udvalgets drøftelser har ført til en række anbefalinger, er mange problemstillinger også ladt åbne. Dette skyldes dels udvalgets korte arbejdsperiode, dels at udvalget har fundet det afgørende at sikre en bred og fordomsfri debat i branchen.

Udvalgets anbefalinger er ledsaget af overvejelser om for og imod, og er derfor som udgangspunkt ikke egnede til at stå alene. Strukturudvalget bemærker derfor, at anbefalingerne altid må ses i lyset af de overvejelser og de bevæggrunde, som udvalget har haft for at fremsætte disse. I den forbindelse henviser udvalget til dette debatoplægs enkelte punkter.

Med dette udgangspunkt in mente stiller udvalget forslag om følgende:

1. Advokatsamfundet skal løse de opgaver, der er forudsat i lovforslag nr. L 163 om revision af retsplejelovens regler om advokater. Opstår der tvivl om, hvorvidt en opgave henhører under Advokatsamfundet eller den frivillige brancheforening, bør udgangspunktet være, at opgaven placeres i den frivillige brancheforening.
2. Advokatvirksomheder skal i relation til adfærdsklager være pligtssubjekt for overtrædelser af god advokatskik, som kan karakteriseres som systemfejl, for reglerne om afgivelse af klientkontoerklæring, for reglerne om erklæring om forsikringsforhold, for så vidt angår de pligter, som er foreskrevet i medfør af hvidvasklovgivningen, og for afgivelse af erklæring om opfyldelse af efteruddannelseskrauet.
3. For øvrige overtrædelser af de advokatetiske regler kan advokatvirksomheder byde sig til som pligtssubjekt.
4. Advokatnævnet kan for overtrædelser af god advokatskik, som ikke kan karakteriseres som systemfejl, efter et konkret skøn inddrage advokatvirksomheden som pligtssubjekt uafhængigt af, om advokatvirksomheden har budt sig til som pligtssubjekt eller ej.
5. I relation til salærklager bør det altid være advokatvirksomheden der er pligtssubjekt, da det er advokatvirksomheden, som bør være forpligtet til eventuelt at tilbagebetale for meget oppebåret salær.
6. Den bestående ordning, hvorefter en advokat kan have to autoriserede fuldmægtige knyttet til sig, suppleres med en mulighed for, at et advokatfirma i stedet kan autorisere et antal fuldmægtige, der svarer til det dobbelte af antallet

Advokatrådets Strukturudvalg

af advokater i firmaet pr. 1. januar i autorisationsåret. Et firma, der benytter denne mulighed, bliver pligtsubjekt for udgifterne til fuldmægtigens uddannelse, ansvarlig for dens indhold og ansvarlig for de handlinger, som fuldmægtigen begår under tilsidesættelse af god advokatskik. I tilfælde af fuldmægtigens grove eller gentagne overtrædelser af advokatpligterne kan Advokatnævnet frakende advokatfirmaet muligheden for at have autoriserede fuldmægtige helt eller delvis med en nærmere fastsat procentdel. Også situationer, hvor principalen åbenbart ikke varetager de opgaver, som er forbundet med en autorisation, eller hvor autorisationen er sket rent proforma, bør kunne sanktioneres med frakendelse af retten til at lade fuldmægtige autorisere under sig. Det kan drøftes, om en eventuel indbringelse for domstolene af Advokatnævnets afgørelse skal tillægges opsættende virkning.

7. Valgreglerne ændres, således at der indføres en repræsentantskabsmodel.
8. Nogle af udvalgets medlemmer finder, at repræsentantskabsmodel 1 kombineret med sektormodellen kan danne grundlag for en fremtidig valgstruktur. Repræsentantskabet sammensættes herefter på baggrund af valg i gruppe A og gruppe B, således at 2/3 af medlemmerne af repræsentantskabet stemmes ind i gruppe A og 1/3 af repræsentantskabsmedlemmerne stemmes ind i gruppe B. Andre af udvalgets medlemmer har peget på repræsentantskabsmodel 2, som grundlag for en fremtidig valgstruktur for Advokatsamfundet. Efter denne model sammensættes repræsentantskabet ved forholdstalsvalg i én landsdækkende gruppe.
9. Valg efter model 1 foretages ved landsdækkende forholdstalsvalg efter princippet en mand – en stemme i gruppe A og efter sektormodellen i gruppe B, hvilket indebærer, at hver sektor vælger samme antal repræsentanter til repræsentantskabet jf. beskrivelsen af modellen under pkt. 3.2.1.1.2.4. Valg efter model 2 foretages ved landsdækkende forholdstalsvalg, hvor 80 % af stemmerne fordeles mellem partnerne, 10 % af stemmerne fordeles mellem de ansatte advokater og 10 % af stemmerne fordeles mellem de virksomheds- og organisationsansatte advokater.
10. For både model 1 og model 2 gælder, at repræsentantskabet udpeger medlemmerne af Advokatrådet, idet formanden for Advokatrådet dog vælges på Advokatmødet ved direkte valg. Efter model 1 stemmes der efter princippet en mand – en stemme. Efter model 2 vælges formanden af partnerne.
11. Antallet af stemmer udvides til også at medregne advokatfuldmægtige i forbindelse med valg i gruppe B under model 1 og i forbindelse med valg id én landsdække gruppe under model 2. Advokatvirksomheden har sammenlagt det antal stemmer, som antallet af virksomhedens partnere, ansatte advokater og fuldmægtige tilsiger. Stemmeretten udøves af partnerne.

Advokatrådets Strukturudvalg

12. Fuldmagtsreglerne i forbindelse med valghandlingen udvides og valg foretages ved fremmøde på Advokatmødet.
13. Antallet af rådsmedlemmer reduceres til 11 medlemmer, hvor formanden har den udslagsgivende stemme. Repræsentantskabet består af mindst 40 medlemmer, og har som minimum beføjelse til at indkalde til ekstraordinære valghandlinger med henblik på at få Advokatrådet afsat. Advokatrådet mødes 8-10 gange årligt og repræsentantskabet mødes 2-4 gange årligt.
14. Advokatkredsene nedlægges.
15. Advokatrådet udpeger i hver retskreds tre advokater, der som tillidshverv påtager sig at udføre tilsynet i den pågældende retskreds, herunder at afvikle kollegiale samtaler, samt at forestå kontakten til den lokale ret.
16. Repræsentantskabet udpeger advokatmedlemmerne til Advokatnævnet.
17. I forbindelse med lovforslag nr. L 163s ikrafttræden 1. januar 2008 etableres der en frivillig paraplyorganisation for alle danske advokater.
18. Serviceselskabet udskilles samtidig hermed af Advokatsamfundet og gøres til sekretariat for den frivillige paraplyorganisation.
19. Advokatrådet bistår med etableringen af foreningen, herunder gennem hjælp til udarbejdelse af foreningens love og vedtægter m.v.

VII. BILAG

1. Valgeregler og organisation for andre erhvervsorganisationer

1.1. Dansk Industri

Juridisk er DI en forening, hvis højeste myndighed i alle DIs anliggender er generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling afholdes hvert år i september måned. Generalforsamlingens lovlige beslutninger er bindende for alle DI's medlemmer. DI's medlemsvirksomheder udpeger 300 delegerede til generalforsamlingen, som herudover består af formændene for de tværgående branchefællesskaber og formændene for DI's regionalforeninger. De 300 delegerede udpeges af medlemsvirksomhederne på grundlag af den forholdsmæssige vægt af virksomhedernes kontingent til DI i det kalenderår, der ligger forud for den ordinære årlige generalforsamling. Medlemsvirksomhederne kan selv vælge, hvordan de vil udøve deres udpegningsret. Dette kan ske gennem en medlemsforening eller et tværgående branchefællesskab eller gennem etablering af en valggruppe. Valggrupper etableres med baggrund i en af forretningsudvalget godkendt inddeling. Valggrupperne skal være egnede til at sikre fornøden repræsentativitet i relation til branche, sektor og geografisk repræsentation. Såfremt medlemsvirksomheden ved dens kontingentstørrelse selvstændigt er berettiget til en repræsentation, kan medlemsvirksomheden selv udnytte denne adgang og indstille egen delegeret. DI's Forretningsudvalg udarbejder et valgregulativ med nærmere angivelse af fremgangsmåden ved medlemsvirksomhedernes udpegningsret af delegerede. De delegerede udpeges med virkning fra og med førstkommende ordinære generalforsamling og indtil den efterfølgende ordinære generalforsamling. Delegerede på generalforsamlingen, der er forhindret i at give møde, kan give andre delegerede fuldmagt til at møde og afgive stemme. En delegeret på generalforsamlingen kan dog aldrig råde over mere end to stemmer. Ved annoncering i DI's medlemsblad inviteres ledelsen i alle DI's medlemsvirksomheder til at overvære den ordinære generalforsamling. Medlemsvirksomhederne skal melde deres deltagelse til DI senest 2 uger før generalforsamlingens afholdelse.

Generalforsamlinger er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af det samlede antal stemmer er repræsenteret på mødet. Generalforsamlingen træffer beslutning ved simpel stemmeflerhed, medmindre andet er bestemt i vedtægten. Ekstraordinære generalforsamlinger indkaldes af forretningsudvalget, når dette finder det påkrævet, eller når mindst 25 delegerede skriftligt begærer det med angivelse af, hvilke sager der ønskes behandlet.

Hovedbestyrelsen træffer afgørelse i de sager, som ved vedtægterne er henlagt til den, samt afstikker de politiske retningslinier for DI's virke på grundlag af generalforsamlingens beslutninger og DI's vedtægter i anliggender, som ikke ved nærværende vedtægter er henlagt til andre organer. Hovedbestyrelsen vedtager – efter indstilling fra forretningsudvalget – DI's budget for det følgende år. Herudover skal Hovedbestyrelsen inden udgangen af april have det reviderede regnskab forelagt med henblik på generalforsamlingens godkendelse.

Hovedbestyrelsen består af indtil 80 medlemmer, hvoraf 10 medlemmer udpeges af formændene for DI's regionalforeninger blandt deres egen kreds, og 60 medlemmer udpeges blandt de delegerede på DI's generalforsamling af medlemsvirksomhederne enten direkte eller gennem medlemsforeninger, tværgående branchefællesskaber eller valggrupper på grundlag af den forholdsmæssige vægt af deres kontingent. Medlemmerne af hovedbestyrelsen udpeges på den ordinære generalforsamling for perioden indtil den efterfølgende ordinære generalforsamling. Herudover bliver den til enhver tid værende formand for hvert af de tværgående branchefællesskaber medlem af hovedbestyrelsen, medmindre de valgte formænd allerede er medlem af hovedbestyrelsen.

Advokatrådets Strukturudvalg

Efter indstilling fra Forretningsudvalget kan Generalforsamlingen supplere hovedbestyrelsen med indtil 10 medlemmer. Mindst tre af de således udpegede hovedbestyrelsesmedlemmer skal være generalforsamlingsdelegerede, der repræsenterer mindre eller mellemstore medlemsvirksomheder. Det resterende antal pladser i hovedbestyrelsen kan besættes af medlemmer, der ikke behøver være delegerede på generalforsamlingen, men som har en særlig tilknytning til industrien eller særlig indsigt i industriens forhold. Valget af supplerende hovedbestyrelsesmedlemmer er gældende indtil førstkommende ordinære generalforsamling.

Medlemskab af hovedbestyrelsen er betinget af, at vedkommende ikke er fyldt eller fylder 67 år i det kalenderår, hvor vedkommende udpeges eller genudpeges til hovedbestyrelsen. Hovedbestyrelsen vælger (efter eventuel supplerings) for perioden frem til næste ordinære generalforsamling af sin midte DI's formand samt en eller to viceformænd. Hovedbestyrelsesmøder indkaldes af formanden eller i dennes forfald af en af viceformændene og holdes så ofte, det skønnes nødvendigt. Hovedbestyrelsen skal altid indkaldes, når mindst 12 af hovedbestyrelsens medlemmer eller to medlemmer af forretningsudvalget forlanger det. Afgørelser på hovedbestyrelsesmøder træffes ved simpel stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed gør den fungerende formands stemme udslaget.

Forretningsudvalget formulerer DI's politiske synspunkter i overensstemmelse med retningslinier fastlagt af hovedbestyrelsen. Forretningsudvalget kan nedsætte udvalg til at bistå sig med formuleringen af DI's politiske synspunkter samt til undersøgelse, forhandling eller afgørelse af sager. Forretningsudvalget har tilsynet med den økonomiske drift af DI. Udvalget indstiller DI's budget og regnskab til hovedbestyrelsens godkendelse. Forretningsudvalget godkender regler om fastsættelse af kontingent og kan med 3/4 af de afgivne stemmer træffe bestemmelse om, hvorvidt og i hvilket omfang ekstrakontingent eller bidrag til Dansk Arbejdsgiverforenings reservefond på grund af arbejdskonflikt skal udredes af DI. Forretningsudvalget har indtil 15 medlemmer. Det vælges af hovedbestyrelsen blandt dennes medlemmer og omfatter DI's formand og viceformand/viceformænd. Mindst to af forretningsudvalgets medlemmer kommer fra mindre eller mellemstore medlemsvirksomheder.

DI's formandskab består af DI's formand og viceformand/viceformænd. Formandskabets opgaver fastlægges af det til enhver tid siddende forretningsudvalg, der ligeledes fastsætter formandskabets forretningsorden. Der gælder ingen aldersgrænse i relation til formandskabet.

DI varetager uden beregning sekretariats- og økonomifunktioner for regionalforeningerne. DI kan endvidere påtage sig varetagelsen af sekretariatsfunktioner for medlemsforeninger, tværgående branchefællesskaber og øvrige netværk inden for DI's interesseområde.

DI's kontingent og andre indtægter anvendes til dækning af udgifter i forbindelse med varetagelsen af DI's formål. Udgifterne til løsning af konkrete opgaver for medlemmerne uden for det fagretlige område betales af disse efter retningslinier fastsat af forretningsudvalget. Udgifterne til medlemsforeningernes administration dækkes af disse selv efter retningslinier fastsat af forretningsudvalget.

Advokatrådets Strukturudvalg

1.2. DJØF

DJØF ledes af en hovedbestyrelse, som består af Forbundets formand og 17 andre medlemmer, som hidrører fra DJØFs forbundsafdelinger og forbundsgrupper.

Fordelingen er ikke ens blandt de respektive afdelinger og grupper og ser således ud:

Art	Navn	Antal medlemmer af hovedbestyrelsen
Forbundsafdeling	DJØF Overenskomst	5 medlemmer
Forbundsafdeling	Offentlige Chefer i DJØF	3 medlemmer
Forbundsafdeling	Foreningen af privatansatte jurister og økonomer (DJØF Privat)	3 medlemmer
Forbundsgruppe	Advokater	1 medlem
Forbundsgruppe	Arbejdssøgende medlemmer	1 medlem
Forbundsafdeling	Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige i DJØF (FAAF)	1 medlem
Forbundsafdeling	Foreningen af pensionerede jurister og økonomer	1 medlem
Forbundsafdeling	Danmarks Jurist- og Økonomforbunds forbundsafdeling for samfundsvidenskabelige studerende (DJØF Studerende)	2 medlemmer

Forbundets formand vælges på et repræsentantskabsmøde med 2/3 flertal. Kan det fornødne flertal ikke opnås i repræsentantskabet, sker valg ved direkte medlemsvalg med almindelig stemmeflerhed. Formandsvalget gælder for to år ad gangen, med mindre formanden i valgperioden nedlægger sit hverv. Formanden kan højst blive genvalgt to gange, og kan ikke samtidig være medlem af bestyrelsen for de af DJØF anerkendte forbundsafdelinger, valggrupper og foreninger, jf. bilag 1 til DJØFs vedtægt.

De øvrige medlemmer af hovedbestyrelsen udpeges under ét af repræsentantskabet for to år ad gangen efter indstilling fra de respektive forbundsafdelingers og forbundsgruppers bestyrelser, dog udpeger forbundsgruppen "Arbejdssøgende medlemmer" deres medlem gennem gruppens arbejdsgruppe. Forbundsafdelingen DJØF Overenskomst og forbundsafdelingen Offentlige Chefer i DJØF skal dog ved deres indstilling i fællesskab påse, at der blandt deres indstillede offentligt ansatte er ansatte både i retssektoeren og i administrationssektoeren.

Såfremt der på repræsentantskabsmødet ikke opnås tilslutning til den indstillede sammensætning af hovedbestyrelsen, suspenderes udpegningen, og der indkaldes til ekstraordinært repræsentantskabsmøde, hvor der skal foreligge fornyet indstilling om udpegning af medlemmer til Hovedbestyrelsen.

Hovedbestyrelsen vælger på sit første møde blandt sin midte en næstformand. Valget gælder for to ad gangen. Genvalg kan højst finde sted to gange.

Hovedbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst ni medlemmer er til stede og afgørelser træffes ved stemmeflerhed. I tilfælde af stemmelighed er formandens, eller i hans forfald næstformandens, stemme afgørende.

Hovedbestyrelsen kan beslutte at nedlægge en anerkendt forbundsafdeling. En sådan beslutning skal inden 8 uger forelægges repræsentantskabet til godkendelse. Hovedbestyrelsen kan endvidere, efter indstilling fra en forbundsafdeling, flytte medlemmer af Forbundet mellem de enkelte forbundsafdelinger.

Advokatrådets Strukturudvalg

Repræsentantskabet er Forbundets øverste myndighed i forbundsanliggender. Repræsentantskabet udpeges blandt Forbundets medlemmer og består af formanden og repræsentanter udpeges blandt medlemmerne af de respektive forbundsafdelinger og forbundsgrupper. Repræsentantskabet sammensættes af en repræsentant for hver påbegyndt 300 stemmeberettigede forbundsmedlemmer i DJØF Overenskomst, Offentlige Chefer i DJØF, Advokater (Advokatsamfundet), FAAF, DJØF Privat, Foreningen af pensionerede jurister og økonomer, samt en repræsentant for hvert påbegyndt 600 studentermedlem. Opgørelsen af stemmeberettigede medlemmer sker pr. 1. januar i valgåret.

Repræsentantskabet vælges for et år ad gangen pr. 1. oktober. Repræsentantskabsmøde afholdes en gang årligt i november. Herudover skal der afholdes repræsentantskabsmøde, hvis Hovedbestyrelsen eller 15 medlemmer af repræsentantskabet eller samtlige repræsentanter i en valggruppe ønsker det. Repræsentantskabet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af repræsentanterne er til stede eller er repræsenteret ved fuldmagt. Afgørelser træffes ved almindelig stemmeflerhed, medmindre andet er særligt fastsat i vedtægterne.

1.3. Den Almindelige Danske Lægeforening

DADL's formål er at samle danske læger til varetagelse af lægestandens interesser og at være det organ, gennem hvilket lægestanden gør sin indflydelse gældende på almindelige samfundsspørgsmål. DADL er en hovedforening, der omfatter alle medlemmer, og som består af landsdækkende delforeninger, fem regionale lægekredsforeninger, en lægekredsforening for Færøerne samt lægekredsforening for Grønland. DADL's medlemmer skal, medmindre anden ordning er fastsat i vedtægten eller af Repræsentantskabet, være medlem af en delforening og en lægekredsforening. De landsomfattende delforeninger er: Foreningen af Yngre Læger (YL), Praktiserende Lægers Organisation (PLO) og Foreningen af Speciallæger (FAS). Herudover indgår 7 foreninger i DADL's decentrale struktur fordelt på fem landsdækkende regioner samt Færøerne og Grønland.

Repræsentantskabet er DADL's højeste myndighed. Repræsentantskabet består af formændene, eller i tilfælde af forfald blandt disse, de til enhver tid fungerende næstformænd for lægekredsforeningerne. Herudover vælger de 5 regionale lægekredsforeningers grupper af medlemmer, som ikke er i erhvervsmæssig beskæftigelse hver én repræsentant. Delforeningerne vælger tillige et antal repræsentanter og suppleanter i henhold til delforeningernes vedtægter. Hver delforening er berettiget til at vælge en repræsentant for hver påbegyndt 150 ordinære erhvervsaktive medlemmer, således at der for et medlemstal mellem 1 og 150 kan vælges 1 repræsentant, mellem 151 og 300 yderligere 1 repræsentant og så fremdeles. Opgørelse af delforeningernes medlemmer meddeles delforeningerne månedligt af DADL. Hver delforening meddeler løbende DADL, når valgte repræsentanter ændrer tilhørsforhold til delforening. Hver delforening kan senest 4 uger før et Læge- og Repræsentantskabsmøde meddele ændring af Repræsentantskabets sammensætning.

DADL afholder hvert år et læge- og repræsentantskabsmøde. Mødet finder sted i 2. kvartal og indkaldes af Hovedbestyrelsen med mindst 2 måneders varsel i Ugeskrift for Læger. Læge- og repræsentantskabsmødet er åbent for alle. Repræsentantskabet kan med simpel majoritet beslutte, at behandlingen af et eller flere punkter på dagsordenen kun kan overværes af medlemmer af DADL. Repræsentanterne eller deres valgte suppleanter er pligtige at give møde til læge- og repræsentantskabsmøder og må ikke ved løfte eller pålæg fra deres delforening eller lægekredsforening være bundet til en uforanderlig stilling til de sager, der skal behandles. Kun valgte repræsentanter har stemmeret på Læge- og Repræsentantskabsmødet. På Læge- og Repræsentantskabsmødet godkendes DADL's regnskaber og budget og kontingent for det efterfølgende kalenderår vedtages – begge dele ved simpelt flertal. Også DADL's formand vælges ved simpelt flertal på Læge- og Repræsentantskabsmødet. Valg af medlemmer til Hovedbestyrelsen vælges ved relativ majoritet.

Advokatrådets Strukturudvalg

Repræsentantskabet kan henvise en sag til urafstemning blandt alle foreningens medlemmer bortset fra medlemmer med hovedbeskæftigelse i udlandet, hvis vilkår ikke er forhandlet af en delforening. Dette kan også kræves af 3/4 af de tilstedeværende medlemmer (Repræsentantskabet og andre tilstedeværende medlemmer af Lægeforeningen). Ved afslutningen af forhandlingen om en sag, og inden den sættes under afstemning, kan 1/3 af repræsentanterne kræve, at sagen udsendes til urafstemning. For at en urafstemning skal have gyldighed, skal mere end 2/3 af de stemmeberettigede have afgivet deres stemme. Ved ugyldig urafstemning tilbagevises sagen til afgørelse i Repræsentantskabet. Ekstraordinært repræsentantskabsmøde skal afholdes, når Hovedbestyrelsen bestemmer det, eller mindst 1/10 af Repræsentantskabets medlemmer skriftligt begærer det.

DADL's Hovedbestyrelse består af en formand og 6 medlemmer. Hovedbestyrelsens medlemmer vælges af Repræsentantskabet således, at valg af 2 medlemmer sker efter indstilling af repræsentanterne for PLO, 2 medlemmer sker efter indstilling af repræsentanterne for YL og 2 medlemmer sker efter indstilling af repræsentanterne for FAS. Hvis indstilling fra en delforenings repræsentanter ikke følges, sker valget ved skriftlig afstemning blandt samtlige medlemmer i den pågældende delforening. Valget kan kun ske mellem personer, der er indstillet af delforeningens repræsentanter, og personer, som er foreslået af det samlede Repræsentantskab. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer gælder for 3 år, og umiddelbart genvalg kan finde sted én gang. Ved vakance blandt Hovedbestyrelsens medlemmer konstituerer Hovedbestyrelsen efter indstilling af den indstillingsberettigede gruppe et medlem i perioden frem til førstkommende læge- og repræsentantskabsmøde eller ekstraordinære repræsentantskabsmøde, hvor Repræsentantskabet foretager valg i overensstemmelse med ovenstående regler. En sådan konstituering medregnes ikke i den maksimale funktionstid på 6 år.

Formanden vælges på et læge- og repræsentantskabsmøde eller et ekstraordinært repræsentantskabsmøde. Valg af formand gælder for 3 år. Umiddelbart genvalg kan finde sted én gang. Valget afgøres ved absolut majoritet, dvs. med over halvdelen af afgivne stemmer. Opnås sådan majoritet ikke ved 2 afstemninger, foretages valg mellem de 2 der ved 2. afstemning har opnået flest stemmer.

Hovedbestyrelsen vælger et af sine medlemmer til næstformand. Næstformanden varetager formandens funktioner i dennes midlertidige fravær. Ved formandens vakance konstituerer Hovedbestyrelsen næstformanden som fungerende formand indtil førstkommende læge- og repræsentantskabsmøde eller ekstraordinære repræsentantskabsmøde, hvor Repræsentantskabet foretager valg af formand.

Efter Repræsentantskabets nærmere bestemmelse tillægges der formanden og Hovedbestyrelsens øvrige medlemmer et årligt beløb til fri rådighed. Beløbene fastsættes i forbindelse med formandsvalg. Ved konstituering af en formand oppebærer denne det bevilgede beløb til næste valg. Repræsentantskabet kan dog til enhver tid ændre beløbenes størrelse. Beløbene udbetales månedligt bagud.

Hovedbestyrelsen leder DADL's anliggender mellem læge- og repræsentantskabsmøderne og ekstraordinære repræsentantskabsmøder og handler under ansvar over for Repræsentantskabet. Den deltager i Repræsentantskabets møder, men uden stemmeret.

Hovedbestyrelsen har ansvaret for foreningens økonomi og for administrationen af den eller de ejendomme, der tilhører DADL. Det påhviler Hovedbestyrelsen at sørge for forsvarlig anbringelse af foreningens midler i de tilfælde, hvor der ikke foreligger særlige vedtagelser af Repræsentantskabet. Efter at den statsautoriserede revisor har revideret foreningens regnskaber, godkendes disse af Hovedbestyrelsen med henblik på aflevering til de offentlige myndigheder. Hovedbestyrelsen er beslutningsdygtig, når mindst 4 medlemmer har deltaget i behandlingen, og der blandt disse er mindst én repræsentant fra hver delforening. Hvis en sag skal afgøres ved afstemning, er formandens stemme afgørende, hvis stemmerne står lige. Hovedbestyrelsen kan nedsætte udvalg. Samtidig med nedsættelsen træffes beslutning om kommissorium og sammensætning. Hovedbestyrelsen fastsætter regler om den sekretariatsmæssige betjening af udvalgene efter forhandling med udvalgenes formænd og udarbejder en standardforretningsorden for Hovedbestyrelsens udvalg.

Advokatrådets Strukturudvalg

1.4. Foreningen af Statsautoriserede Revisorer

Foreningen af Statsautoriserede Revisorers (FSR) organer er generalforsamlingen, bestyrelsen og responsumudvalget.

Ordinær generalforsamling afholdes i hvert års maj måned. Generalforsamlingen indkaldes af bestyrelsen med 14 dages varsel ved brev til hvert enkelt medlem. Valg af formand og bestyrelsesmedlemmer foregår ved skriftlig afstemning, medmindre antallet af kandidater svarer til det antal mandater, der skal besættes. I så fald betragtes de foreslåede som valgt. Kandidater, der senest 48 timer før generalforsamlingens påbegyndelse er anmeldt til foreningens sekretariat, optages med navn i alfabetisk orden på den stemmeseddel, der udleveres til deltagerne i generalforsamlingen. Navne på kandidater, der ikke er anmeldt med den angivne frist forud for generalforsamlingen, kan dog bringes i forslag på selve generalforsamlingen og under afstemningen påføres stemmesedlen. Stemmeafgivningen foregår ved afkrydsning ud for navnene på de kandidater, der ønskes valgt. På generalforsamlingen kan et fraværende medlem lade et tilstedeværende medlem, der har skriftlig fuldmagt dertil, stemme for sig. Et tilstedeværende medlem kan dog - foruden sin egen stemme - kun afgive stemme for højst ti fraværende medlemmer, medmindre de pågældende medlemmer alle udøver revisionsvirksomhed gennem samme noterede medlemsfirma som fuldmagtsholderen. Alle valg og beslutninger afgøres ved simpel stemmeflerhed, dog ikke forslag til ændring i og tillæg til lovene eller til foreningens opløsning, som kræver 2/3 flertal.

Ekstraordinær generalforsamling afholdes efter flertalsbeslutning af bestyrelsen eller efter skriftlig begæring af mindst 100 medlemmer.

Bestyrelsen består af formanden og 8 medlemmer. Formanden vælges af generalforsamlingen for 3 år. Genvalg kan ikke finde sted. Bestyrelsesmedlemmerne vælges for 2 år. Genvalg kan finde sted for maksimalt 2 perioder. Bestyrelsen vælger selv af sin midte 2 viceformænd for 1 år ad gangen. Bestyrelsen kan på foreningens vegne udarbejde etiske regler, der er inden for rammerne af revisorlovgivningen samt "Code of Ethics for Professional Accountants", udsendt af International Federation of Accountants (IFAC). Etiske regler udsendes til medlemmerne og medlemsvirksomhederne til høring med mindst 3 måneder til at fremsætte bemærkninger. Bestyrelsen kan forelægge de udarbejdede udkast til etiske regler eller ændringer hertil til udtalelse hos andre interessegrupper. Efter udløbet af høringsfristen i henhold til stk. 2 gennemgår bestyrelsen på ny udkastet med hensyntagen til de fra medlemmerne og interessegrupperne modtagne bemærkninger. Såfremt etiske regler herefter godkendes af mindst 6 af bestyrelsens medlemmer, udsendes reglerne til medlemmerne og medlemsvirksomhederne.

Responsumudvalget består af 10 medlemmer samt efter udvalgets indstilling indtil 3 suppleanter valgt på generalforsamlingen for 2 år ad gangen. Genvalg kan finde sted for maksimalt 4 perioder. Til responsumudvalget kan ikke vælges medlemmer eller suppleanter, der også er valgt eller vælges til FSRs bestyrelse. Responsumudvalget afgiver på foreningens vegne responsa i sager angående god revisorskik, herunder god revisionsskik, god rådgivningsskik og god revisoretik, responsa i sager angående god regnskabsskik og udtalelser i spørgsmål om rimeligheden af et honorar. Udvalget lader i almindelighed de afgivne responsa offentliggøre over for medlemmerne uden nævnelse af navn. Udvalget afgør selv, om et responsum på grund af sin principielle karakter skal offentliggøres over for en videre kreds uden navns nævnelse. Udtalelser om honorarer offentliggøres ikke.

Bestyrelsen nedsætter et revisionsteknisk udvalg, et regnskabsteknisk udvalg, et kvalitetsudvalg og et etikudvalg samt andre udvalg, som bestyrelsen måtte anse for påkrævede med henblik på at opfylde foreningens formål.

Advokatrådets Strukturudvalg

1.5. Dansk Erhverv

Generalforsamlingen er den højeste myndighed i alle Dansk Erhvervs anliggender. Generalforsamlingen består af et antal delegerede, der vælges hvert år. Valgbar som delegeret er personer, der er indehaver af, bestyrelsesmedlem i, direktør eller ledende medarbejder hos et medlem, herunder en forening. Indflydelsen i Dansk Erhvervs besluttende organer sker på grundlag af medlemmernes kontingentbetaling, heri indregnet det kontingent, som medlemmet betaler for eventuelt medlemskab af Dansk Erhverv Arbejdsgiver, men eksklusiv den andel af kontingentet, der tilfalder Dansk Arbejdsgiverforening. Enhver brancheforening, der er medlem af Dansk Erhverv, tildeles forlods en plads som delegeret på generalforsamlingen. Disse delegerede udgør en 1/4 af det samlede antal delegerede. De resterende 3/4 delegerede vælges på grundlag af medlemmernes beregnede kontingentbetaling i kalenderåret for generalforsamlingens afholdelse ("generalforsamlingsåret").

Ved opgørelsen af kontingentbetalingen indregnes det samlede kontingent, som medlemmerne betaler til Dansk Erhverv og Dansk Erhverv Arbejdsgiver. Opgørelsen foretages senest pr. 1. april i generalforsamlingsåret. Medlemmer, der har opsagt deres medlemsforhold, indgår ikke i beregningsgrundlaget.

De nærmere regler for valg af delegerede fastsættes i et af generalforsamlingen godkendt valgregulativ. Senest den 15. april fremlægges på Dansk Erhvervs kontor en liste med navnene på de delegerede, som bestyrelsen har godkendt som mødeberettigede på den ordinære generalforsamling. De delegeredes møderet er gældende også for eventuelle ekstraordinære generalforsamlinger.

Ordinær generalforsamling afholdes en gang årligt, så vidt muligt inden den 15. juni. Generalforsamlingen indkaldes skriftligt med mindst 3 ugers varsel. Generalforsamlingen afholdes i videst muligt omfang i tilknytning til og umiddelbart efter generalforsamlingen i Dansk Erhverv Arbejdsgiver.

Forud for generalforsamlingen skal de mødende skriftligt have tilmeldt sig Dansk Erhvervs sekretariat inden for den angivne frist. En delegeret, der er forhindret i at give møde, kan give andre mødende delegerede eller bestyrelsen fuldmagt til at afgive stemme på hans vegne. Fuldmagten skal være påført det af sekretariatet på grundlag af kontingentet opgjorte antal stemmer, den repræsenterer. Generalforsamlingen er beslutningsdygtig, når mere end halvdelen af de delegerede stemmer er til stede eller repræsenteret ved fuldmagt. Der træffes beslutning ved simpelt flertal, dog kræves til beslutning vedrørende forslag om ændring af Dansk Erhvervs vedtægter og/eller salg af Børsbygningen, at mere end 2/3 af stemmerne er mødt eller repræsenteret, og at 2/3 af de afgivne stemmer støtter forslaget. Beslutning om Dansk Erhvervs opløsning kræver, at mere end 3/4 af stemmerne er mødt eller repræsenteret, og at 3/4 af de afgivne stemmer støtter forslaget.

Ekstraordinær generalforsamling kan indkaldes af bestyrelsen og skal indkaldes, når medlemmer repræsenterende 20 % af generalforsamlingsårets kontingentindbetalinger har indsendt skriftlig begæring derom med nøjagtig angivelse af de spørgsmål, der ønskes drøftet.

Bestyrelsen varetager den overordnede ledelse af Dansk Erhverv og består af et med fire deleligt antal på mindst 28 og højst 32 medlemmer, der skal være alsidigt sammensat. Antallet af bestyrelsesmedlemmer fastsættes af generalforsamlingen. 1/4 af bestyrelsens medlemmer vælges af og blandt de medlemmer, der ikke tillige er medlem af Dansk Erhverv Arbejdsgiver, og som har valgt basisedlemskab af Dansk Erhverv. 1/4 af bestyrelsens medlemmer vælges af medlemmer, som tillige er medlem af Dansk Erhverv Arbejdsgiver blandt personer, som er medlem af bestyrelsen fra Dansk Erhverv Arbejdsgiver, og skal omfatte sidstnævntes formand. Den resterende halvdel af bestyrelsens medlemmer skal vælges på grundlag af det samlede kontingents sammensætning. Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen på grundlag af indstilling fra den siddende bestyrelse under iagttagelse af ovenstående bestemmelser og med adgang for de delegerede til at stille modforslag. Kandidater til bestyrelsen skal være anmeldt skriftligt til Dansk Erhvervs sekretariat senest 14 dage forud for generalforsamlingen. Valgbar til bestyrelsen er

Advokatrådets Strukturudvalg

personer, der er delegeret på generalforsamlingen, og som er indehaver af, bestyrelsesformand, direktør eller ledende medarbejder i en medlemsvirksomhed, og som ikke er fyldt 67 år på valgtidspunktet. Bestyrelsesmedlemmer kan genvælges.

Bestyrelsens medlemmer vælges for 2 år ad gangen. Halvdelen af bestyrelsens medlemmer afgår hvert år. De nyvalgte medlemmer af bestyrelsen tiltræder umiddelbart efter generalforsamlingens afslutning. Bestyrelsen konstituerer sig med en formand og en 1. samt 2. næstformand, som alle vælges for 1 år ad gangen. Ved konstitueringen skal det tilstræbes, at formanden og næstformændene kommer fra forskellige brancheområder, ligesom det skal sikres, at formanden for Dansk Erhverv Arbejdsgiver indgår i formandskabet. Afgår formanden inden udløbet af sin valgperiode, vælger bestyrelsen blandt sine medlemmer en ny formand for den resterende valgperiode.

Bestyrelsen nedsætter et forretningsudvalg. Forretningsudvalget varetager på bestyrelsens vegne den løbende kontakt til og tilsyn med den daglige ledelse samt drager omsorg for, at Dansk Erhvervs økonomi- og regnskabsfunktioner bestrides på betryggende måde. Forretningsudvalget består af formanden og de to næstformænd samt yderligere maksimalt 5 bestyrelsesmedlemmer og skal i sin sammensætning afspejle medlemsbredden i Dansk Erhverv. Det skal tilstræbes, at alle erhvervsfora er repræsenteret i forretningsudvalget. Forretningsudvalget kan kun træffe afgørelser i møder, hvor enten formanden eller en af næstformændene deltager.

Bestyrelsen ansætter en direktion under ledelse af en administrerende direktør til at forestå den daglige ledelse af Dansk Erhverv. Den samlede direktions ansættelsesvilkår og løn fastlægges af forretningsudvalget.

2. Modeloversigt over de to repræsentantskabsmodeller, som udvalget peger på

Advokatrådets Strukturudvalg

2.1. Repræsentantskabsmodel 1

Landsdækkende forholdstalsvalg	Sektormodel					
<p>Stemmevægt: 2/3</p> <p>Antal medlemmer i repræsentantskabet: 24</p> <p>Stemmeprincip: én mand – én stemme</p> <p>Stemmeberettigede: Alle advokater</p>	<p>Stemmevægt: 1/3</p> <p>Antal medlemmer i repræsentantskabet: 12 repræsentanter</p> <p>Stemmeprincip: sektormodellen</p>					
	<p>Sektor 1</p> <p>Antal repræsentanter: 2</p> <p>Stemmeberettigede: Partnere i virksomheder med +65 advokater</p>	<p>Sektor 2</p> <p>Antal repræsentanter: 2</p> <p>Stemmeberettigede: Partnere i virksomheder med 10-64 advokater</p>	<p>Sektor 3</p> <p>Antal repræsentanter: 2</p> <p>Stemmeberettigede: Partnere i virksomheder med 2-9 advokater</p>	<p>Sektor 4</p> <p>Antal repræsentanter: 2</p> <p>Stemmeberettigede: Partnere i enmands-virksomheder</p>	<p>Sektor 5</p> <p>Antal repræsentanter: 2</p> <p>Stemmeberettigede: Ansatte advokater</p>	<p>Sektor 6</p> <p>Antal repræsentanter: 2</p> <p>Stemmeberettigede: Virksomheds- og organisationsansatte advokater</p>
Gruppe A	Gruppe B					

NB – Repræsentantskabets størrelse vil afhænge af, om Advokatrådet skal vælges af repræsentantskabet blandt dets medlemmer, eller om Advokatrådets medlemmer vælges ved direkte valg.

Advokatrådets Strukturudvalg

2.2. Repræsentantskabsmodel 2

Landsdækkende forholdstalsvalg		
Ansatte advokater	Partnere	Virksomheds- organisationsansatte advokater
<p>Stemmevægt: 1/10 (10 %)</p> <p>Antal medlemmer i repræsentantskabet: 5 medlemmer</p> <p>Antal medlemmer i Advokatrådet: 1</p> <p>Stemmeprincip: Én mand – én stemme</p>	<p>Stemmevægt: 4/5 (80 %)</p> <p>Antal medlemmer i repræsentantskabet: 40 medlemmer</p> <p>Antal medlemmer i Advokatrådet: 8</p> <p>Stemmeprincip: 4 grupper baseret på samlet antal jurister i virksomhederne inden for de respektive grupper. En gruppe får dog aldrig mere end 50 % af stemmerne eller mindre end 15 % af stemmerne.</p>	<p>Stemmevægt: 1/10 (10 %)</p> <p>Antal medlemmer i repræsentantskabet: 5 medlemmer</p> <p>Antal medlemmer i Advokatrådet: 1</p> <p>Stemmeprincip: én mand – én stemme</p>